

Dunavarsányi Óvoda- Bölcsőde
2336 Dunavarsány
Árpád u. 14.
OM azonosító: 037287

DUNAVARSÁNYI ÓVODA – BÖLCSŐDE

PEDAGÓGIAI SZAKMAI PROGRAM

2022

Tartalom

A bölcsőde működését és szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek.....	7
Az intézmény adatai	8
Intézményi filozófia	9
Bölcsődénk bemutatása	10
Céljaink:	11
Ellátandó terület	12
Ellátandó célcsoport	12
Bölcsődei ellátás igénybevételének módja.....	13
A bölcsődei nevelés, célja, feladata és alapelvei.....	15
A bölcsődei nevelés célja	15
A bölcsődei nevelés feladata a családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia-fejlesztés	16
Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	16
Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.....	17
A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	18
A bölcsődei nevelés alapelvei	18
A család rendszerszemléletű megközelítése	18
A kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása.....	18
Családi nevelés elsődleges tisztelete	19
A kisgyermeki személyiség tisztelete	19
A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....	19
A biztonság és a stabilitás megteremtése	19
Fokozatosság megvalósítása	20
Egyéni bánásmód érvényesítése.....	20
Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	20
A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása	20
A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	21
Gondozás.....	21
Játék.....	21
Mozgás	22
Mondóka, ének.....	22
Vers, mese	23

Alkotó tevékenységek	23
Egyéb tevékenységek	24
Környezet-természet megismerése.....	24
A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	25
„Saját kisgyermeknevelő” – rendszer	25
Gyermekcsoportok szervezése	25
Tárgyi feltételek	26
Napirend.....	26
Családlátogatás.....	27
Szülővel történő fokozatos beszoktatás	27
Napi kapcsolattartás, Naponkénti folyamatos tájékoztatás	28
Szülői értekezlet szülőcsoportos beszélgetés	28
Indirekt kapcsolattartási formák.....	29
Érdekképviselői fórum	29
Hagyományok, ünnepek, rendezvények a bölcsődében.....	29
A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere:	30
Gyermekvédelem	30
Humán erőforrás.....	30
Képzés, továbbképzés	30
Dokumentáció	31
„Bóbita” Zöldítő és Egészségnevelő Óvodai Pedagógiai Program.....	37
Bevezető.....	38
Jogszabályi háttér	40
Az intézmény bemutatása	41
Küldetés-nyilatkozatunk	43
A „Bóbita” Zöldítő és Egészségnevelő Óvodai Pedagógiai Program alapelvei	44
Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép.....	46
Gyermekkép	46
Óvodakép	47
Pedagóguskép.....	48
Az óvodai nevelés céljai, feladatai, alapelvei, a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére ...	51
Az óvodai nevelés céljai.....	51
Az óvodai nevelés feladatai	52
Az egészséges életmód kialakítása.....	52

Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés.....	60
Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	64
Értelmi fejlesztés és nevelés.....	65
Az óvodai élet megszervezése.....	69
Személyi feltételeink	69
Tárgyi feltételeink	70
A helyi program megvalósításához szükséges további eszközrendszer.....	71
Hetirend, napirend.....	72
Javasolt napirend.....	73
A nevelés dokumentumai	74
A gyermek megfigyelését, fejlődését nyomon követő dokumentáció (Mérés – Értékelés).76	
Óvodánk külső kapcsolatrendszere	77
Az óvoda hagyományos ünnepei-helyi hagyományok ápolása	80
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.....	82
Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	82
Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)	82
A mozgásszervi fogyatékos (enyhe) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelése során	89
Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelése során	91
Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfeladási és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	92
A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	93
Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)	94
Kiemelten tehetséges gyermek.....	95
Hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek	97
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek	97
Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	97
Játék.....	97
Verselés–mesélés	105
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	110
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	113

Mozgás	117
Külső világ tevékeny megismerése	121
A külső világ tevékeny megismerése-matematikai tartalom	127
Munka jellegű tevékenységek	129
A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	131
Iskolaérettségi kritériumok.....	134
A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái.....	136
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek.....	138
Egészségnevelés	138
Környezeti nevelés	139
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, óvodánk gyermekvédelmi munkája	141
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	144
Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	145
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	147
Érvényességi nyilatkozat.....	148
Legitimációs záradék	149

DUNAVARSÁNYI ÓVODA – BÖLCSŐDE

TÜNDÉRORSZÁG BÖLCSŐDÉJE

*Szeresd a gyermeket! A lét napfénye ő,
Estellik, hogyha megy, hajnallik, hogyha jó,
Csöpp lábai nyomán az öröm kertje zsendül,
Bimbónyi kis keze áldással van tele,
S melyik szeráf-zene érhetne föl vele,
Ha víg kacaja zsendül?*

Móra Ferenc

Szakmai program



Intézményvezető:

Szakmai vezető:

Kazatsay Szilvia

Orbán Zsuzsanna

A bölcsőde működését és szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek:

- ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 9/2000. (XIII.4.) SZMCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz szükséges bizonyítékokról
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- a bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai módszertani levél NRSZH 2012.
- Az emberi erőforrások minisztere 6/2016. (III. 24.) EMMI rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról

Az 1997. évi XXXI. gyermekvédelmi törvény, valamint a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet együttesen meghatározza a bölcsőde működését. A „Bölcsődei Nevelés- Gondozás Országos Alapprogramja” iránymutatása szerint gondozzuk, neveljük a ránk bízott gyermekeket. Szakmai programunk az Alapprogram felhasználásával készült.

Az intézmény adatai

Fenntartó szerv neve:	Dunavarsány Város Önkormányzata
Címe:	2336 Dunavarsány, Kossuth Lajos utca 18.
Székhely neve:	Dunavarsányi Óvoda-Bölcsőde
Címe:	2336 Dunavarsány, Árpád u.14.
Intézményvezető:	Kazatsay Szilvia
Fogadó órája:	minden hónap második kedd 15. 30-17. 30
Telephely neve:	Dunavarsányi Óvoda-Bölcsőde Tündérország Bölcsődéje
Címe:	2336 Dunavarsány, Habitat u. 30.
Telefon:	24/961-718
E-mail:	tunderország@dunavarsany.hu
Telephely szakmai vezető:	Orbán Zsuzsanna
Fogadó órája:	egyeztetett időpontban

Mottó:

„A gyermekek olyanok, mint a virágok.
Az egyiket sokat kell öntözni, a másikat csak ritkán szabad.
Az egyik a sok napot kedveli, a másik árnyékos helyen is virágzik.
Vannak könnyen alkalmazkodók és érzékenyebbek.
Ha mindegyikkel ugyanúgy bánok, az egyik kivirul, a másik elszárad. Mindegyiknek van levele,
szára, virága – hasonlóak, de mégis különbözőek.
Mindegyikük gondoskodásra éhezik, egyéni bánásmódra.
Nem attól fejlődnek, hogy mellettük ülök egész nap, hanem attól, hogy a számukra megfelelő
gondoskodást kapják.
Van köztük árvácska, petúnia, muskátli, leander, krókusz, kardvirág és rózsza.
Az egyik hamarabb nyílik ki, a másik később, de mindegyik különleges, mindegyik egyedi.
Nem hasonlíthatom össze őket egymással.
Nem jobb a hatalmas kardvirág, mint az apró árvácska.
Csak más.
Nem erőltethetem, hogy virágozzék hamarabb a rózsza, hiszen az árvácska már rég kibújt, most már
neki is itt lenne az ideje. Csak annyit tehetek, hogy megismerem őket
rájövök, hogyan érzik a legjobban magukat a kertemben,
a nekik megfelelő, egyéni módon gondoskodom róluk,
és gyönyörködöm bennük,
ahogyan nőnek, erősödnek,
kivirágzanak.” (Friderick Fröbel)

Intézményi filozófia

Az első három életév, az első kötődések és a korai szocializáció időszaka, melynek döntő jelentősége van a későbbi személyiségfejlődésben. Ebben az életszakaszban a kisgyermek testileg-lelkileg erősen függ a felnőttektől. A bölcsődei nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki személyiség egészséges fejlődésére és kibontakoztatására törekszik.

Munkánk során a nevelés-gondozás elválaszthatatlan egységet alkot. A gondozás minden helyzetében nevelés is történik, de a nevelés hatásai, lehetőségei nem korlátozódnak csak a gondozási helyzetekre. A kisgyermeknevelők meleg szeretetteljes odafordulással, a gyerek életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét figyelembe véve segítik a rájuk bízott gyermekek fejlődését. Tapasztalat szerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segítjük a kisgyermek harmonikus fejlődését. Célunk, hogy testben és lélekben egészséges gyermekeket neveljünk. Érezzék, hogy biztonságban vannak, hogy elfogadják őket és segíteni próbáljuk a fejlődésükben, önállósodási törekvéseikben, miközben tiszteletben tartjuk egyéniségüket, személyiségüket.

Bölcsődénk bemutatása

Dunavarsány város Pest megyében a Szigetszentmiklósi járásban, a budapesti agglomerációban található, állandó lakosainak száma (kb:8700 fő) az elmúlt években folyamatosan növekedett és növekszik mai is, az ideköltöző kisgyermekes családok száma egyre nő. Budapest közelsége, a város nyugalma, egyre több család számára vonzó, szívesen költöznek városunkba. Az elmúlt tíz évben 16 % – kal nőtt a gyermekek létszáma. A bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátására nem elegendő a városban működő családi bölcsődék, illetve az Önkormányzat által is támogatott, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által működtetett bölcsőde. Dunavarsány Város Önkormányzata, fejlesztési pályázaton nyert összeget kiegészítve, létrehozta a Tündérország Bölcsődét, mely a Dunavarsányi Óvoda – Bölcsőde telephelyeként működik.

Telephelyként, az óvodával szorosan együttműködve, egymást segítve tudjuk a gyermekek napközbeni ellátását biztosítani. Az óvoda azokat a gyermekeket veszi fel elsősorban, akik a 3. életévüket betöltik augusztus 31-ig, mert ők óvodakötelesek. Előfordulhat, hogy a szeptembertől született gyermekek férőhely hiányában kiszorulnak az ellátásból, a szülők viszont szeretnék visszatérni a munkába. A bölcsőde itt tud segíteni. A bölcsőde átmenet lehet az otthoni élet és az óvoda között. Azok a gyermekek, akik bölcsődébe jártak óvoda előtt, tapasztalatunk és a szülői visszajelzések alapján sokkal könnyebben veszik az akadályokat az óvodai élet során. Megtapasztalták a szülőtől való elszakadást, megtanulták a közösségi élet szabályait, könnyebben szocializálódnak.

A bölcsőde a Nyugati lakópark mellett helyezkedik el, 48 férőhellyel, 4 csoportszobával, csodaszép napfényes udvarral várja a bölcsődés korú gyermekeket. Bölcsődénk főzőkonyhával rendelkezik, melyet a Dunavarsányi Városgazdálkodási Kft. üzemeltet. (Ők biztosítják az ételmezésvezetőt, a konyhai személyzetet és a gondnokot is).

Intézményünk: hétfőtől –péntekig: 6:30 -17:30 között tart nyitva.

Az épület földszintes, az utca felőli részen a kiszolgáló helyiségek, (főzőkonyha, mosoda, vasaló, nevelőszoba, irodák stb.) helyezkednek el, az udvar felőli részen pedig a gondozási egységek.

A bölcsődében 2 gondozási egységben, 4 csoportban 8 kisgyermeknevelő és 4 dajka látja el a nap folyamán az intézménybe járó gyermekek gondozását. Munkájuk szervezését, koordinálását és ellenőrzését, szakmai vezető végzi.

A gondozási egységek helyiségei a két-két csoportszoba, melyekhez közvetlenül kapcsolódik az egy – egy fürdőszoba, átadó. Minden csoportszobának közvetlen kapcsolata van a

terasszal és a játszókerttel. Az egységek szobái egybenyíló, mely lehetővé teszi a gondozási egység munkarendjének, munkafolyamatainak maradéktalan teljesülését.

Átadó (2 db): felszerelése; minden gyermek részére külön szekrény a váltóruha és cipő részére, pad, ülőke. *(a korosztálynak megfelelő méretben)*

Fürdőszoba (2 db): A gondozási egységekhez (két csoportszobához) egy-egy fürdőszoba tartozik. A WC-k és mosdókagylók a gyerekek méretéhez alkalmazkodnak, valamint a rendelkezésre áll pólázó asztal is. Fésű és törölközőtartó került elhelyezésre, melyben minden gyermeknek saját fésűje és törölközője van, valamint a gyermekek magasságának megfelelően tükör segíti a gyermekek mindennapjait a gondozási, önellátási feladatokban.

Csoportszobák (4 db): A szobák tágasak, világosak, alapdekorációjuk a szoba falára festett állat, így alakultak ki a csoportok elnevezései: Mókus, Róka, Hód és Maci csoport. A két csoportszoba egybenyíló. A tárgyi felszereltségük a 6/2016 EMMI rendeletben előírtakat figyelembevételével kerültek beszerzésre, kialakításra, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.

Játszóudvar: Az udvar tágas, korszerű, a gazdasági résztől kerítéssel elkülönített. Az előírásoknak megfelelő játékeszközökkel, homokozóval, fészekhintával felszerelt. A burkolat, vegyes, gumitégla és a teraszokon térkövel lerakott. Az árnyékolást napvitorlák kihelyezésével oldották meg.

Céljaink:

Mindennapjaink tervezésénél célunk, a gyermekek vidám, nyitott, kiegyensúlyozott, játékban elmélyülő, kreatív, önbizalommal rendelkező személyiséggé érése. Igyekszünk úgy szervezni a bölcsődei életet, hogy a szülők megbizonyosodjanak arról, hogy távollétükben gyermekeik biztonságos, szeretetteljes, elfogadó környezetben nevelődnek napközben. A napirend kialakítása során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni, igényeit, fejlettségi szintjét, elegendő időt biztosítunk a szokások kialakítására, az önállóság fejlődésére. Kisgyermekkorban a játék a legfontosabb színtér a személyiség sokoldalú fejlődéséhez, ezért ehhez derűs, minden gyerek számára szeretetteljes, biztonságot nyújtó környezetet és sok játékeszközt biztosítunk. A beszéd és szókincsfejlesztés a mindennapi mondóka, ének, mese, báb és beszélgetések alkalmával történik. Rajzolás, festés, gyurmázás, ragasztás, fűzés és egyéb kézműves tevékenység szolgálják a vizuális nevelést, nyújtja az alkotás örömét. Nevelési alapelveink közé tartozik, az egyéni bánásmód és az állandóság biztosítása, az önállóság és az aktivitás segítése. Nevelésünket a gyermekközpontú szemlélet, a segítő magatartás jellemzi. Családbarát, támogató intézményként biztosítani

szeretnénk a gyermekek életkorának, fejlettségének, egyéni szükségletének megfelelő érzelmi, értelmi és mozgásfejlődését. Biztonságos környezetet és lehetőségeket biztosítunk új tapasztalatok gyűjtésére, kísérletezésére, felfedezésére, más gyermekkel való kapcsolatteremtésre és örömteli játékokra. Programunkban fontos szerepet játszanak: - a mozgásos játékok - a mese - a versek, mondókák és énekek - kreativitás, önálló tevékenységek, alkotás és a környezeti nevelés.

Valljuk, hogy minden gyermeknek joga van az egyéni bánásmódhoz, hogy szeretettel és figyelemmel kísérve fejlődhessen.

Ellátandó terület

Intézményünk Dunavarsány közigazgatási területén életvitelszerűen élő, Dunavarsányi lakcímkártyával (állandó vagy tartózkodási) rendelkező szülők gyermekeit tudja fogadni, amennyiben mindkét szülő bejelentett munkavisztonnyal rendelkezik, vagy igazolást tud bemutatni arról, hogy munkáltatója alkalmazni fogja.

Ellátandó célcsoport

A bölcsőde azoknak a - 20 hetes kortól 3 éves korig - családban nevelkedő gyermekeknek biztosít napközbeni ellátást, akikről a szüleik, törvényes képviselőik munkavégzésük, vagy munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban való részvételük, képzésben, nappali rendszerű iskolai oktatásban (felnőttoktatás, felsőoktatás is) való részvételük, betegségük, vagy egyéb ok miatt (szociális helyzet, megfelelő fejlődés érdekében stb.) nem tudnak róluk gondoskodni.

Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, orvosi javaslatra még egy évig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A szeptember 1. és december 31. között született gyermekek a következő nevelési év kezdetéig maradhatnak a bölcsődében, ha a szülő nyilatkozik arról, hogy óvoda helyett bölcsődei ellátásban szeretne részesülni. A gyermekvédelmi törvény lehetővé teszi sajátos nevelési igényű gyermekek bölcsődei gondozását és nevelését hatéves korukig, ha számukra biztosítva vannak a megfelelő személyi és tárgyi feltételek.

Bölcsődei ellátás igénybevételének módja

A bölcsődébe felvehető minden olyan gyermek, akinek a szülei nem tudják biztosítani a gyermek napközbeni ellátását. A gyermek bölcsődébe történő felvételét kezdeményezheti

- a szülő

A szülő hozzájárulásával

- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a háziorvos,
- a család és gyermekjóléti szolgálat
- a gyámhatóság.

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 33.§ szerint tájékoztatási kötelezettsége van a napközbeni gyermek ellátást nyújtó intézménynek.

A bölcsőde az ellátásra jogosult gyermek szülőjét/törvényes képviselőjét az ellátás megkezdése előtt a következőkről tájékoztatja:

- az ellátás tartalmáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett rá vonatkozó nyilvántartásokról,
- az érték és vagyon megőrzés módjáról,
- az intézmény házirendjéről,
- a panaszjog gyakorlásáról,
- a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviselői fórumról.

Bölcsődénkben a gyermekek felvételét a Dunavarsányi Óvoda-Bölcsőde telephelyeként az óvodával összehangolva folytatjuk le. Minden év tavaszán, előre meghatározott időpontban tartjuk a beiratkozást, melyet a város honlapján, az intézmény honlapján és a helyi újságban is meghirdetünk, A bölcsődei ellátást kérő szülő ekkor jelentkezési lapot tölt ki, melyen feltünteti a gyermek jelentkezésével kapcsolatban fontos adatokat, információkat, és megfogalmazza a felvételi kérelem indoklását. A beadott kérelmek alapján a felvételtől egy szakmai bizottság dönt a jelentkezést követő néhány héten belül. A szülőket írásban értesítjük a felvétel eredményéről.

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni: (Gyvt.43 § (3) alapján)

- ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.

Továbbá a gyámhatóság kötelezheti a szülőt/ törvényes képviselőt arra, hogy vegye igénybe gyermeke számára a napközbeni ellátást. (Gyvt. 68.§. (3) a.) pontja)

A szülőnek (törvényes képviselőnek), a gyermek bölcsődei jelentkezéséhez csatolnia kell a házi gyermekorvos vagy a háziorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható.

A felvételt nyert gyermekek szüleivel a bölcsőde megállapodást köt, amelyben megtalálhatók az ellátás feltételei és körülményei, valamint a fenntartó által meghatározott mindenkori térítési díj összege, és az esetleges kedvezményekre jogosító körülmények.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Szakembereink tevékenységüket a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és köteleességek figyelembevételével végzik.

A szülőnek joga, hogy:

- megismerje az intézményt, melyre a gyermeke gondozását-nevelését bízta.
- megismerje a gyermekcsoportok életét, a gondozási-nevelési elveket.
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől.
- véleményt mondjon és javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban.
- megismerje a gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy:

- együtt működjön a gyermeke ellátásában részt vevő szakemberekkel, intézményekkel.
- betartsa a házirendet.
- az érvényben lévő szabályok szerint fizesse a térítési díjakat, melyet a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályoz.
- az adataiban történő változás esetén 8 napon belül értesítse a bölcsőde szakmai vezetőjét.

A gyermek joga, hogy:

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez,
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön.
- a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- emberi méltóságát tiszteletben tartsák, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön.
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön.

A helyi gyermekjóléti szolgáltatásokról a lakosok a következő helyeken tudnak informálódni:

- Dunavarsány Város Önkormányzata honlapján: www.dunavarsany.hu
- Védőnői szolgálatnál, Gyermekorvosi rendelőben és a Család és Gyermekjóléti szolgálatnál.

A bölcsődei nevelés, célja, feladata és alapelvei

A bölcsődei nevelés célja

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkor intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsőde napközbeni ellátást nyújtó intézmény. hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A bölcsődei nevelés feladata a családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia-fejlesztés

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény, jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia-fejlesztésben. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat, elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket. A felvételt nyert családokkal való első találkozás színtere a családlátogatás, ami lehetőséget ad arra, hogy saját környezetében megismerkedjünk a gyermekkel és a szülőkkel. Betekintést kaphatunk a család működésébe, ami később segítheti a jó partneri kapcsolat kialakítását, a kölcsönös bizalmon alapuló együttműködést. A kisgyermeknevelő a napi találkozások során közvetíteni tudja a koragyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. Az elsődleges szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakokhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és a pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására. A prevenció feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhygiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb. Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermek esetében korrekatív lehetőségeket hordoz, az intézményi lehetőségekhez mérten kialakított, a

nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba, vagy erre a célra alkalmas helyiség. Különös gondot fordítunk a gyermekek egészségének megőrzésére. A gyermekek testi fejlődésénél fontos tényező a mozgás és a táplálkozás.

A hozzánk járó gyermekek részére a csoportszobákban és a játszóudvaron egyaránt biztosítva van a szabad mozgás lehetősége. Lehetőség nyílik a természet megfigyelésére, szaladgálásra, homokozásra, motorozásra, bújócskázásra egyaránt. **Levegőzés:** Az évszaknak és időjárási viszonyoknak megfelelően – a lehető legtöbb időt töltjük a gyermekekkel a szabad levegőn. A levegőzés elmaradását nálunk csak a tartós eső vagy rendkívüli időjárási körülmények indokolhatják. Pld. a szmog, a hőségriadó vagy a -5 C° fok alatti hőmérséklet, ónos eső stb. Biztosítjuk, a gyermekek **korszerű táplálkozását** a dietetikus ételmezésvezető segítségével. Naponta kapnak a gyerekek nyers zöldséget, gyümölcsöt, ezáltal is segítjük a rágásra nevelést. A minimalizált cukorfogyasztással vigyázunk a tejfogak épségére

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás, magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttlét szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére, szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is. A bölcsődei életben az együttlét helyzetei segítik az érvényesítés, a tolerancia és az empátia gyakorlását. Az életkornak megfelelő szabályrendszer kialakításával, a beszédfejlődés segítségével támogatja a kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés – gondozás helyzeteit.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése, a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenységek során szerepet kapnak az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

A megismerési folyamatok fejlődését segítjük: a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosításával, az önálló aktivitás és a kreativitás támogatásával, ismeretnyújtással, a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérve, megerősítve, a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenységek során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtásával, az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítségével.

A bölcsődei nevelés alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése érdekében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény szolgáltató funkcióját tekintve, alkalmas szintér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli elmaradások, megtorpanások felmérése és jelzése.

Családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében, fontos a szülők számára lehetővé tenni tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézményi szolgáltató életébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint a fizikai és mentális, képességbeli különbözőség iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan, meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására, megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztésére.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újratehermentésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” - rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések, tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása

természetszerűleg magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti az alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

OviEgyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichén állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek, ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe járó kisgyermek, egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljenek érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a neveléshelyzetek lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül, ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse

a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

„Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.” (Alapprogram)

Tanulás

Ebben az életkorban a tanulás irányítója a kíváncsiság és az érdeklődés. A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye! A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik. Minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésében és/vagy a gondolkodásában. A kisgyermekkor tanulás színterei: a gondozás, játék, a felnőtellel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között. Elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek kielégítése. A gondozást úgy kell megvalósítani, hogy a gyermek aktívan részt vehessen benne, így fejlődik kompetencia készsége, hamarabb válik önállóvá. Biztosítjuk számára a biztonságos gondozás tárgyi feltételeit, az elegendő időt. A kisgyermeknevelőinknek lehetősége nyílik a személyre szabott gondozásra, az egyéni bánásmód megvalósítására. A kisgyermeknevelő ismereteket tud nyújtani, a kommunikációjuk érzelmekkel töltött, fő motívum a dicséret és a megerősítés.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, segíti a világ megismerését és befogadását, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. Kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek (megfelelő légkör, élmény, hely, idő, eszközök) megteremtésével és tudatos nevelői magatartásukkal (támogató, engedő, elfogadó, attitűd) segítik az elmélyült,

szabadon választott, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitás kibontakoztatását. Biztosítják a játékban rejlő kezdeményezési lehetőségeket, szerepvállalást, támogatják a társas kapcsolati fejlődést, a társak viselkedésének mintanyújtó szerepét, segítve a szociális képességek fejlődését, különös figyelmet fordítanak maga a játék és a többi gyermekkel való együttlét élményt nyújtó örömforrás szerepére.

Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki és fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy. A mozgáslehetőségek és mozgásigény életkoronként és fejlődési szakaszonként változnak. Ha a gyermek feladatként kapja a mozgást és még erre nem érett, a kudarc vagy az erőltetett gyakorlás elronthatja a további kísérletező kedvét. Ezért a bölcsődében különösen nagy jelentősége van az önként, saját kezdeményezésen alapuló, változatos mozgásformák gyakorlási lehetőségeinek. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára a minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolhatják az egyes mozgásformákat, ezáltal harmonikussá válik mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. Biztosítjuk a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését.

Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének-és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A mondókák, énekek kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségét, aktuális hangulatát. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömeleményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A gyermekeknek biztosítjuk a lehetőséget a dallam és ritmushangszerek megismerésére, használatára. (furulya, triangulum, kasztanyetta, xilofon, csengő stb.) A kisgyermeknevelők saját kezűleg is készítenek hangszereket, pld: csörgődob)

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára, alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra ismeretekre tesz szert, amelyekre más helyzetekben nincs lehetősége. Fejlődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek, egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyerekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban. A kisgyermeknevelőnek meg kell teremtenie: a mindennapi verselés, mesélés lehetőségét és feltételeit, a lehetőséget, hogy a mesék, versek által gazdagodhasson a gyermek fantázia világa, gondolkodása, nyelvi kifejező készsége, szókincse. Tegye lehetővé, hogy életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi élményekhez jusson a gyermek, a ritmusos mozgással egybekötött mondókák, versek, játékos érzéki-értelmi élményt nyújtsanak.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység- az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés-nem annak az eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. Bölcsődében az életkori sajátosságok figyelembevételével, a gyermekek fejlettségének megfelelően, a szokások kialakításával együtt, különböző anyagokkal ismerkedhetnek meg a kicsik. A megfelelő tárgyi eszközök és személyi feltételek megteremtésével, támogató figyelemmel segíthetjük a különböző alkotómunkát. A kisgyermek alkotásainak elismerésével (gyerekek munkáit kitesszük a csoportszobában, ha akarja el is viheti haza), és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását, és az alkotásból fakadó öröm, személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődében: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, tépés, gyúrás, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés. Komplex élményt nyújtanak a gyermek számára mind az érzékelésben, mind a fantáziában,

a játékban. A gyermek tér-, forma, színeképzésének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása a cél. **A gyermek a felfedezés, a játék örömeért, szabad akaratából tevékenykedik!**

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódik. Például, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése vagy karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése. Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, a játék örömeinek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak és bármikor kiléphetnek a tevékenységből, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenység nem lehet feladat! Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Környezet-természet megismerése

A környezettel, természettel való ismerkedés programunk fontos részét képezi, mivel intézményünk az óvoda telephelyeként működik, fontosnak tartjuk a szoros együttműködést. Az óvoda nevelési programjának kiemelt eleme a környezettudatosság, melyet a bölcsődei **környezeti neveléssel** megalapozhatunk, csatlakozhatunk az óvodai programhoz.

„A természet hatalmas, az ember parányi, ezért aztán az ember léte attól függ, milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel, mennyire érti meg, és hogyan használja fel erőit saját hasznára” (Szent-Györgyi Albert)

A bölcsődés korú kisgyermek személyiségének pozitív fejlődésére nagy hatással van a környezet megismerése. Komoly célul tűzhető ki így a környezeti nevelés, a kisgyermek ismereteinek bővítése, különböző alkotótevékenységeken és a játékon keresztül. Az állatok, a növények, a természet, az időjárás, az évszakok jellemzői, a társadalmi-családi szerepek, a járművek, a hagyományok, az ünnepek és a környezet megismerése, a tapasztalatok megszerzése által, mind-mind megalapozzák a környezettudatos magatartást. Az ismeretek átadása és bővítése két síkon, egyrészt elméleti, másrészt gyakorlati szinten történik meg, de mindkettőben kiemelt szerepe van a felnőttek személyes példamutatásának. A gyakorlati megvalósítás az udvari és a szobai játék időszakára tehető, melynek során cél, hogy az **ismeretek átadásán** túl, a gyermekek az átélt és **megszerzett tudást gyakorolják** és a további tevékenységeik során alkalmazzák is azokat. A **föld**, a **levegő**, a **víz**, az **állatok** és a

növények természetes módon jelen vannak életünkben, így lehetőséget adva a könnyebb megismerésre, akár a következő módokon is:

- állatok megfigyelése a kertben, madarak etetése a téli időszakban
- termések gyűjtése és termésbábok készítése, a lombhullás megfigyelése és a levelekkel végzett kézműves tevékenység
- ismerkedés a vízzel, a hóval és a homokkal
- ismerkedés a zöldségekkel és gyümölcsökkel
- állatokkal való ismerkedés képeskönyvek által és az állatok hangjának utánzása
- a megfigyelések és tapasztalások ének és mondóka formájában közvetítve a gyermekek által, az adott tevékenységhez kapcsolódóan
- alkotások, beszélgetések pl. Víz világnapján (márc.22) Föld napján (ápr.22) Állatok világnapján (okt. 04)
- balkonládákba virágok, palánták ültetése és gondozása, Luca napi búza ültetése stb.

A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

„Saját kisgyermeknevelő” – rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a gyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. A „saját kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon tudja tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A gyermekcsoportok létszámának kialakítása jogszabály által meghatározott. A kétéves kortól még be nem töltött gyermekek esetében 12, míg a 24 hónapot betöltött gyermekek esetében 14 fő nevelhető és gondozható egy bölcsődei csoportban. Ha a gyermek veszélyeztetett és

felvételét a védelembe vétele okán a Gyámhivatal vagy a Család és Gyermekjóléti Szolgálat kezdeményezi év közben, akkor 1 fővel túl lehet lépni a csoport létszámát. A következő nevelési év kezdésénél helyre kell állítani a jogszabályban előírt létszámot. Ha valamelyik kicsiről év közben derül ki, hogy sajátos nevelési igényű, akkor is túlléphető 1 fővel a csoportlétszám. A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően, a kisgyermek a bölcsődei ellátás teljes időtartalma alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulhatnak. A- szakmai elveknek megfelelő az életkor szerinti homogén csoport, ahol a gyermekek között 8-10, maximum 12 hónapnál nem nagyobb a fejlettségbéli különbség. A homogén csoportok kialakítására nem minden esetben van lehetőség.

Tárgyi feltételek

A jogszabályoknak megfelelően és a szakmai előírások szerint igyekszünk biztosítani a gondozási egységek tárgyi felszereltségét. Folyamatosan ellenőrizzük a bútorok és használati eszközök állapotát, ezeket szükség szerint cseréljük, javítjuk vagy pótoljuk. A csoportszobák és a játszóudvar biztonságos környezetet nyújtanak a gyermekek számára. Megfelelő minőségű és mennyiségű nagymozgásos eszközök vannak a szobákban és a szabadban is. A játékkészlet összeállításánál figyelembe vesszük az egészségügyi és pedagógiai szempontokat, a gyermekek életkorát és a csoportok összetételét. Törekedtünk arra, hogy mind a játékok, mind a berendezési tárgyak könnyen tisztíthatók, fertőtleníthetők és biztonságosak legyenek. A játékok elhelyezése nyitott játékpolicokon, tárolóedényekben történik. Törekszünk arra, hogy mindig a korosztálynak megfelelő játékok legyenek a polcokon, melyek a pedagógiai és egészségügyi szempontoknak is megfelelnek.

Napirend

Bölcsődénkben törekszünk a gyermekek napirendjének jól szervezett, folyamatos és rugalmas kialakítására, mely figyelembe veszi a gyermekek igényeit, szükségleteit, ezáltal megteremtve a nyugodt, folyamatos nevelés, gondozás feltételeit annak megvalósulását. Így biztosítjuk a gyermekek számára a biztonságot, kiszámíthatóságot, aktivitást és az önállósodás lehetőségét. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolja azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő” rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermek otthoni életének életritmusának lehetőség szerinti

figyelembevétel. Az alvás, pihenés időtartama a gyerekek igényeitől függ. Tiszteletben tarjuk egyéni szokásaikat (cumi, anyapótló eszköz). A nyugodt pihenés és alvás légkörének megteremtése a bölcsőde valamennyi dolgozójának a feladata. (levegőcsere, külső zavaró ingerek kiküszöbölése, kényelmes fekvőhely biztosítása)

Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

Családlátogatás

Az őszinte, bizalmas szülő-kisgyermeknevelő kapcsolat kialakításának alapvető feltétele, hogy a szülő az első pillanattól kezdve érezze az elfogadást, az őszinte odafordulást. Így nem érzi magát kiszolgáltatottnak és kialakulhat a kisgyermek fejlődéséhez nélkülözhetetlen együttműködés. Fontos, hogy az első családlátogatásra a beszoktatás előtt kerüljön sor. A szülő ezen a találkozón bővebben informálódhat a bölcsődéről, jobban megismerheti a kisgyermeknevelőt. Ezen felül lehetőség van a féltelmek eloszlatására, a problémák tisztázására, a kisgyermekkel kapcsolatos fontos információk megszerzésére és az egész családdal való megismerkedésre, a szülő-gyermek kapcsolat mélyebb megismerésére.

Beszoktatás (adaptáció)- szülővel történő fokozatos beszoktatás

A gyermek bölcsődébe kerülése komoly megterhelést okoz a család, de különösen a gyermek számára. A szülővel történő fokozatos beszoktatás, a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A beszoktatás során a kisgyermeknevelő nemcsak a gyermeket, de a szülőt is átsegíti a krízisen. A gyermekek koruktól, ellenálló képességüktől függően, különbözően reagálnak a változásokra. Minden gyermek számára megterhelő a bölcsődei élethez való alkalmazkodás, az anyától való elválás. Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, megkönnyítve az alkalmazkodást. A kisgyermeknevelővel kialakuló érzelmi kötődés, segíti az elfogadást, a beilleszkedést, csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket. (étvágytalanság, súlyvesztés, nyugtalanság, sírás) Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek az anya jelenlétében ismerje meg a kisgyermeknevelőt. A 2 hétig tartó folyamat alatt, a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át az anyától a gondozási műveleteket. Ellesi, és úgy végzi, ahogy az anya, ezáltal csökkenti a változásokat a gyermek életében.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakor kerül sor. Az interakciós helyzetet pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik a szakmai etikai szabályoknak és az időkeretnek megfelelően. Ezek a beszélgetések rövidek, a gyermek reggeli érkezéskor, és a hazaadásakor.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódás, vagy a hosszabb beszélgetést igénylő kérdések, nevelési problémák, közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, és a bölcsőde szakmai vezetője is. A szakmai kompetencián túlmutató kérdésekben, kérhető egyéb szakember közreműködése.

Szülőcsoportos beszélgetések, Szülői Fórum

A szülőcsoportos beszélgetések, a bölcsődei nevelési évben legalább három alkalommal szervezett, tematikus beszélgetések, a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális témában. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása, segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedés repertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait. Szülői Fórum keretében, aktuális kérdésekben, szükség esetén előadót is hívunk külsős szakember személyében, ezzel támogatva a kisgyermeknevelők és a szülők együttműködését nevelési, egészségügyi, egyéb aktuális kérdésekben.

Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani, (beszoktatások előtt, beszoktatásokat követően és nevelési év vége felé)

de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben is sor kerülhet rendkívüli szülői értekezlet összehívására.

Indirekt kapcsolattartási formák

A közérdekű információkat, elérhetőségeket, a szülők igény szerint személyesen, telefonon vagy e-mailen keresztül is megkapják. A fontos információk, az írásbeli tájékoztatók, a csoportok faliújságjain is olvashatók

A bölcsőde dokumentumai megtekinthetők a Dunavarsányi Óvoda-Bölcsőde honlapján, a bölcsődei faliújságon, a szakmai vezető irodájában és az intézményvezető irodájában. (Szakmai Program, SZMSZ). A Házirend minden gondozási egység faliújságján is megtalálható.

Érdekképviseleti fórum

Az Érdekképviseleti Fórum a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek érdekeinek védelmét, képviseletét szolgálja és végzi. A Fórum működésének célja, hogy megteremtse a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek szülei/törvényes képviselői, a fenntartó és az intézmény képviselői közötti együttműködés szélesebb körben értelmezett alapját. További cél, hogy a bölcsődei ellátással kapcsolatban esetlegesen felmerülő panasz, probléma mihamarabb azon a helyen nyerjen orvoslást, ahol felmerül.

Hagyományok, ünnepek, rendezvények a bölcsődében

A bölcsődében szervezett formában több alkalommal tervezünk nyílt napot. Ezek általában egy-egy jeles naphoz kapcsolódnak:

Mikulás: Mikulás érkezik ajándékkal a csoportba, akit a gyerekek énekkel, mondókákkal, versekkel köszöntenek.

Karácsonyi készülődés: a szülők és a kisgyermeknevelők az ünnep előtt közösen karácsonyi díszeket készítenek.

Farsang: A gyerekek jelmezbe öltözve a kisgyermeknevelőkkel búcsúztatják el a telet, zenés, mozgásos mondókákkal, énekekkel.

Gyermeknap- családi délután: Ezen a napon a bölcsődések szülei betekintést nyerhetnek a bölcsődei napirendbe, játékba. Gyermekekkel közös alkotótevékenységet végezhetnek, (festés, gyurmázás, ragasztás stb.) vagy csak együtt játszhatnak.

Ezek a közös élmények, közvetlen beszélgetések, sikerélményt adnak, megerősítik a kisgyermeknevelő-gyermek és a szülő-bölcsőde kapcsolatát.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere:

A Dunavarsányi Óvoda- Bölcsőde telephelyeként napi kapcsolatban vagyunk az óvodával. A szakmai vezető és az intézményvezető között folyamatos az információ átadása, a tájékoztatás. A bölcsőde és az óvoda jó szakmai kapcsolata az egymás munkája iránti kölcsönös érdeklődés révén, lehetővé teszi a szakmai célok feladatok megismerését és megértését, ezáltal biztosítva a gyermekek számára az intézmények közötti zökkenőmentes átmenetet.

Gyermekvédelem

A bölcsőde a jelzőrendszer részeként jó kapcsolat kialakítására törekszik a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal, a Védőnői szolgálattal. A gyermekek bölcsődei felvételének elbírálásában kikérjük a védőnők véleményét is, hiszen ők ismerik a településen élő gyermekeket és szociális helyzetüket. A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés, sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, segítheti az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást. Bölcsődénkben a Gyermekvédelmi felelős feladatait a szakmai vezető látja el.

Humán erőforrás

Bölcsődénkben 14 fő dolgozó látja el a nevelési-gondozási és egyéb feladatokat.

Részletesen: 1 fő kisgyermeknevelő -szakmai vezetői megbízással, 1 fő adminisztrátor, 8 fő kisgyermeknevelő, 4 fő bölcsődei dajka. A munkaköri leírások és az SZMSZ. rögzítik a hiányzás esetén történő helyettesítések rendjét.

Képzés, továbbképzés

2001-től a jogszabály alapján (8/2000(VIII.4.) SzCsM rendelet) szakdolgozóink nyilvántartásba vétele kötelező. A **középfokú képesítéssel** rendelkező kisgyermeknevelők továbbképzési kötelezettsége **4 év alatt 60** kredit, míg a **felsőfokú képesítéssel** rendelkező vezetőnek és kisgyermeknevelőknek **80** kreditpont értékű képzés teljesítése szükséges. Megtervezzük, ütemezzük és figyelemmel kísérjük a munkatársak creditszerzési időszakait, biztosítjuk számukra a tanfolyamokon való részvételt.

Kiemelt fontosságot tulajdonítunk annak, hogy a továbbképzésen elsajátított ismereteket, információkat, a résztvevők megoszthassák munkatársaikkal, ezért havonta házi továbbképzéseket, szakmai konzultációt tervezünk.

Dokumentáció

Bölcsődénk a gyermekek fejlődéséről és a csoportok működéséről, tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazottak alapján, dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése (csoportnapló, fejlődési napló, bölcsődei törzslap, családi füzet) az abban szereplő adatok, információk felhasználása, a magas színvonalú nevelés-gondozás biztosításának, a gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében történik. Fontos szempontnak tarjuk: a tárgyyszerűséget, a hitelességet, az árnyaltságot, a rendszerességet, illetve a folyamatosságot. A dokumentáció vezetéséhez, felvételkor kérjük a szülők hozzájárulását és tájékoztatjuk őket, hogy kérésükre bármikor betekintést nyerhetnek gyermekük fejlődésének írásban rögzített menetébe. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat figyelembe vesszük, a dokumentumokat elzárt helyen tartjuk.

A helyi szakmai program működésének, ellenőrzésének rendszere:

A bölcsőde szakmailag önálló intézményegység, működését a minőségi feladatellátás, teljesítés érdekében rendszeresen, folyamatosan ellenőrizni szükséges. A belső ellenőrzés legfontosabb feladata a bölcsődében folyó nevelés-gondozás hatékonyságának nyomon követése, a szükséges korrekció elvégzése. A bölcsődei csoportban dolgozók munkáját legalább évente egy alkalommal értékelni kell, az ellenőrzés tapasztalatait ismertetni kell az érintett dolgozóval, (egyéni beszélgetés) akinek joga van arra írásban észrevételt tenni. A nevelési év folyamán **havonta** tervezünk szakmai megfigyelést, ahol a kisgyermeknevelők és dajkák szakmai munkáját figyeljük meg.

A bölcsőde szakmai vezetője rendszeres megfigyeléseivel képet kap a kisgyermeknevelői munka színvonaláról. **Az ellenőrzés kiterjed:** a dokumentumok ellenőrzésére és a gyakorlati munka ellenőrzésére. A gyakorlati/ szakmai munka ellenőrzése során értékelni kell a kisgyermeknevelő munkájának színvonalát. A kisgyermeknevelők gyakorlati munkájának ellenőrzése során fő irányelv a **gyermekek szempontjából az elfogadó, szeretetteljes légkör megtapasztalása, a gyermekek nyitottsága, a csoport jó hangulata, örömteli**

játéka. A kisgyermeknevelő részéről a szakmai elvek és módszerek folyamatos és tudatos alkalmazása és a kisgyermeknevelő pedagógiai önállóságának elfogadása. Az ellenőrzés kiterjed arra is, hogy a csoportban dolgozó két kisgyermeknevelő mennyire beszéli meg és értékeli egymás között a csoport és az egyes gyermekek fejlődését. A szakmai megfigyelés időigényes vezetői feladat, azonban olyan szakmai teret teremt, ami kiértékelve mindkét fél számára (vezető – kisgyermeknevelő, dajka) új tapasztalatokkal, szemléletformálódással, gyakorlatban alkalmazható ismeretekkel, egymás szakmai látásmódjának megismerésével gazdagodhat. A megfigyelés lehet általános, minden szakmai szempontra kiterjedő, de lehet tematizált, kompetenciákat, vagy tématerületeket, szakmai kérdéskört mélyebben elemző. Célszerű a tervszerűen és spontán is szakmai megfigyeléseket tartani, illetve teljes napot és csak napszakokat megfigyelni (pld csak udvarra kimenetel vagy ebédeltetés stb)

A megfigyelés eredményeit mindig a megfigyelést követően – lehetőség szerint aznap – megbeszéljük a munkatársakkal, az ő megéléseit, szakmai indoklásait, önértékeléseit is meghallgatva.

Az egyéni szakmai munka megfigyelése, értékelése mellett hangsúlyt helyezünk a kisgyermeknevelő és bölcsődei dajka munkatárs:

- csoporton, egységen belüli szakmai együttműködésére, összhangjára,
- kommunikációjára
- az egységes nevelői hatások megvalósulására is

A szakmai egység munkáját is szükséges összességében értékelnünk. A szakmai megfigyelések eredményéről jegyzőkönyv készül folyamatkövetés és változások értékelése céljából.

Egyéni szakmai beszélgetés: A szakmai megfigyelések eredményeit, minden esetben egyéni beszélgetés formájában jelezzük vissza a munkatársaknak. Különös figyelmet fordítva arra, hogy:

- a dolgozói közösség, szülők előtt ne hozzuk kellemetlen helyzetbe munkatársunkat
- visszajelzéseink szakmailag megalapozottak legyenek, segítőkész szándékúak,
- mindig ügyelve az egyensúlyra, az elismerés (pozitív megerősítés), a fejlődésre ösztönzés (negatív szakmai hibák), nehézségek visszajelzésének módjára

Az egyéni beszélgetés bizalmi légköre segítség munkatársainknak abban is, hogy őszinte önkritikát, önreflexiót gyakoroljanak és feltárják nehézségeiket és megosszák sikereiket.

Csoportos szakmai beszélgetés: a csoport, gondozásiegység megbeszélésekre rendszeresen szükség van, a két csoportszoba munkájának összehangolásában, napirendek kialakításában.

A csoport naplóba rögzíteni kell a havi megbeszéléseket, a következő hónap tervét, adott hónap lezárását.

Kisgyermeknevelő megbeszélés: havonta, az adott időszak aktuális témáit, pld beszoktatás, ünnepek lebonyolítása, illetve esetleges nehézségek feltárása és megbeszélésére is lehetőség van.

A **munkatársi megbeszéléseken** az intézmény 3 havonta, vagy szükség szerint, a mindenkit érintő aktuális témákban.

Dokumentációelemzés:

A bölcsődei dokumentáció - a kisgyermeknevelők, dajka munkatársak által vezetett dokumentumok – rendszeres ellenőrzése és visszajelzése szükséges vezetői feladat.

A kisgyermeknevelők számára biztosított a szakmai dokumentáció vezetéséhez segédanyag: *Módszertani útmutató a kisgyermekkekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről* (2019) amely részletes leírással, mintákkal nyújt segítséget a kisgyermeknevelői adminisztrációhoz. Az új dokumentáció először megijeszti a kollegákat, soknak gondolják a napi beírásokat, ezért nevelési év elején átbeszéljük egy szakmai beszélgetés keretén belül részletesen a szükséges dokumentációt. Ezután **3 havonta** ellenőrzésre kerül a:

- csoportnapló (beírások, rendszeressége, tartalma)
- gyermek fejlődési dokumentációja
- családi füzet,

A dokumentáció elemzésekor, nem csak a dokumentumok „töltöttségét”, hanem az adott munkatárs szakmai tudatosságát, tervezési, megvalósítási, önreflektív készségeit, képességeit, a szakmai nyelvhasználatát is figyeljük. Az írásbeliség, fogalmazási készségek igen eltérőek, ebben bizonyos határokon belül szükséges kompromisszumokat kötni, azonban esetenként, a dokumentációban, szaknyelvhasználatban is szükséges fejlődést elvárunk, és azt támogatunk.

Szakmai programhoz szorosan kapcsolódik:

- a bölcsőde éves munkaterve,
- a csoportok éves terve (nevelési terv, új gyermekek esetén: beszoktatási és családlátogatási terv)
- csoportdokumentumok,
- gyermekek fejlődéséről készült feljegyzések.

A bölcsőde munkatervét évente, a csoportok munkatervét a csoportdokumentumokat és a gyermekek fejlődéséről készült feljegyzéseket félévente kell ellenőrizni.


Záró gondolatok

Célunk, hogy magas szintű, szakszerű ellátást biztosítsunk a gyermekek számára. A szeretetteljes, szakmailag magas szintű gondozás, a biztonság megteremtése, a családi nevelés elsődlegessége, a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, az önállóság kibontakoztatása, a nevelői példamutatás, az értékek átadása mind kiemelt jelentőségű, mely hozzájárul a derűs és boldog gyermekkor megéléséhez.

*„A nevelés nemcsak elveken és okos taktikán múlik, mert elsősorban a lényünkkel nevelünk...
Ami jó benned és tiszta, és ami rossz és koszos, továbbadod. A gyermek remegi félelmeidet,
aggóítja az aggodalmait – éli nyugalmadat és derűdet is – ha valódi.”*

Müller Péter

Károlyi Szilvia
Intézményvezető



Gerőné Varga Erzsébet
Fenntartó részéről



A szakmai program 2022. július 1-től hatályos.

Dunavarsány, 2022. 06. 01.



Általános Őszi – Téli Napirend

06:30 – 08:00	Érkezés, fürdőszoba használat, játék a szobában, szükség szerint fürdőszoba használat
08:00 – 08:30	Reggelizés
08:30 – 09:00	Alcsoportonként fürdőszoba használat,
09:15 – 11:15	Cipőváltás a szabadban való mozgáshoz, játék a szabadban, rossz idő esetén szabad játék a csoportszobában
10:00 –	Közben tízórai
11:15 – 11:30	Alcsoportonként cipőváltás, fürdőszoba használat
11:30 – 12:00	Ebédelés
12:00 – 14:30	Alvás, pihenés
14:30 – 15:00	Folyamatos ébredés fürdőszoba használat
15:00 – 15:30	Uzsonnázás
15:30 – 17:30	Alcsoportonként cipőváltás a szabadban való játékhoz, a gyermekek folyamatos hazaadása

3. sz. melléklet



Általános Tavaszi – Nyári Napirend

06:30 – 08:00	Érkezés, fürdőszoba használat, játék a szobában, szükség szerint fürdőszoba használat
08:00 – 08:30	Reggelizés
08:30 – 09:00	Alcsoportonként fürdőszoba használat,
09:15 – 11:15	Cipőváltás a szabadban való mozgáshoz, játék a szabadban, rossz idő esetén szabad játék a csoportszobában
10:00 –	Közben tízóraizás
11:15 – 11:30	Alcsoportonként cipőváltás, fürdőszoba használat
11:30 – 12:00	Ebédelés
12:00 – 14:30	Alvás, pihenés
14:30 – 15:00	Folyamatos ébredés fürdőszoba használat
15:00 – 15:30	Uzsonnázás
15:30 – 17:30	Alcsoportonként cipőváltás a szabadban való játékhoz, a gyermekek folyamatos hazaadása

„BÓBITA”

ZÖLDÍTŐ ÉS EGÉSZSÉGNEVELŐ ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM



*„Tégy meg minden jót, ami tőled telik,
Amilyen eszközzel csak tudod,
Amilyen módon csak tudod, Ahol csak tudod,
Akivel csak tudod, Ameddig csak tudod.”
(Wesley János)*

2022

Készítette: Kazatsay Szilvia
intézményvezető

Hatályba lépés időpontja: 2022. szeptember 1.

BEVEZETŐ

Köszöntöm Olvasóinkat, akik kezükbe veszik pedagógiai programunkat, érdeklődnek az óvodánk iránt. Köszöntöm a Szülőket, akik azzal a gondolattal vezérelve tájékozódnak, hogy gyermekük hamarosan az intézményünk óvodása lehet, vagy már jelenleg is óvodásunk.

A közelmúltban az óvoda nevelőtestülete megalkotta az intézmény saját pedagógiai programját, melynek módosítása szükségessé vált a törvényi változások és az óvoda arculatának változásai miatt.

A jelenlegi átgondolást, változtatást a helyi lehetőségek, a szakmai fejlődés, a környezeti nevelés „Zöld Óvoda” gondolatai és a társadalmi és köznevelési változások indokolták.

Az óvodánk **saját pedagógiai programját módosítottuk, melyet új környezeti tartalmakkal színesítettünk, figyelve a helyi és gyermeki sajátosságokra**, lehetőségekre. Hangsúlyosan kezeljük a gyermekek egyéni sajátosságait, a fejlesztését, a fejlesztési lehetőségek színesítését.

A környezeti nevelés kiemelését a mai világ fenntarthatósági problémáival, különösen fontosnak érezzük. Szeretnénk a gyermekeket a környezet védelmére, környezettudatos szemléletre, kreatív problémamegoldó gondolkodásra nevelni tevékenykedtetés által. A gyermek tevékenység által tanul, ezért ehhez különböző színtereket szeretnénk számukra biztosítani.

Programunkban megfogalmazzuk saját alapelveinket, értékeinket, a környezeti nevelés új területeit, tartalmát, lehetőségeket a szakmai megújulásra, innovációra. A program nevét ennek tükrében változtattuk meg „BÓBITA” ZÖLDÍTŐ ÉS EGÉSZSÉGNEVELŐ ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMRA.

A változás új, jó dolgokat hoz magával, de az emberekben bizonytalanságot és szorongást is okozhat, ezért nagy figyelmet kell rá fordítanunk. A változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás, egyben a pedagógiai, módszertani megújulást is jelenti.

A család, a szülők szemszögéből, hatalmas változás az óvodába lépés, az eddigi megszokott életükhöz képest. A változás, magával görgeti az informálódás igényét, szükségességét. Információk áradata zúdul a szülőkre, melyből a számukra megfelelőket kell kiszűrniük. Ez nem könnyű feladat. Az óvoda ebben szeretne segíteni és részt venni abban a fejlődésben, minden fél részéről történő változásban, egymásra hatásban, amit a nevelés adni tud. A nevelésben az a csodálatos, hogy minden szereplője hatni fog egymásra, tanulni fog egymástól, azaz változni fog. Az óvodában dolgozók jó példát mutatnak a gyermekeknek, a

pedagógusok új módszertanokat, új ötleteket valósítanak meg, melyekkel jó, követendő példákat állítanak a gyermekek és a szülők elé egyaránt.

„Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.”

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Ezt a szemléletet képviseljük a pedagógiai programunkban.

Ismerje meg terveinket, legyen partnerünk közös céljaink megvalósításában! Tegyük együtt széppé, emlékezetessé gyermekeink itt töltött éveit!

Legyen ez az óvoda továbbra is olyan hely, ahová mindenki szívesen, jó érzéssel lép be!

JOGSZABÁLYI HÁTTER

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012.(VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (ONAP)
- 20/2012 EMMI rendelet A nevelési oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról

Az óvodai Pedagógiai program vizsgálata a 20/2012.EMMI rendelet 6.§ szabályozásai és a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szabályozása figyelembevételével történik

- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA



Óvodánk Pest megyében, Dunavarsányban található. A város két egymástól földrajzilag elkülönülő részből áll: a honfoglalás-kori Nagyvarsányból és a később felépült nagyobb városrészből, Kisvarsányból.

Intézményünk 1947-es megalakulása óta jelentős változáson ment keresztül. A hajdan mindössze 1 csoporttal induló óvoda a lakosság növekedésével (az óvodáskorú gyermekek számának emelkedésével), valamint a változó kor igényeinek megfelelően folyamatosan átalakult, bővült. A folyamatos korszerűsítések esztétikusabbá, élhetőbbé, fenntarthatóbbá teszik mind az épületeket, mind pedig a közvetlen környezetüket.

Az intézmény jelenleg három épületben működik, 14 gyermekcsoporttal: a kisvarsányi székhely intézményben (Árpád utca 14.) 2 épület összesen 11 csoportszobával, a nagyvarsányi telephelyen (Bartók Béla utca 25.) pedig egy épület 3 csoportszobával várja az óvodánkba érkező gyermekeket. A 2020-ban átadásra került új óvodai résznek köszönhetően, két csoportszobával és egy tornaszobával bővült a kisvarsányi intézményünk.

Az óvodánkba járó gyermekek életkörülményei változóak, ezért az óvodánkban dolgozók mindent megtesznek a 3-6 (7) éves korosztály személyre szóló fejlesztésének elősegítésére, valamint az esélyegyenlőség biztosítására.

A folyamatosan változó korunkban a társadalmi viszonyok megkövetelik céljaink elérése érdekében, hogy erősítsük eddigi hagyományainkat és kiemelt figyelmet fordítsunk az egészségnevelés-egészségfejlesztés alakítására, a környezeti nevelésre..

Mivel tágas udvar övezi óvodánkat, nagy hangsúlyt fektetünk a szabad levegőn való tartózkodásra, mozgásra.

A településünket körülvevő erdők és tavak környezetében lehetőség nyílik a természet változásainak megfigyelésére, megtapasztalására, így a természet szeretetét, védelmét gyermekeink már óvodás korban elsajátítják.

Küldetés-nyilatkozatunk

Biztonságot nyújtó, otthonos, szeretetteljes, barátságos légkört teremtünk.

Óvodánkban elhivatottsággal, nyitottsággal és elfogadással fordulunk a gyermekek és családjaik felé.

Boldog Óvodaként, boldog, kiegyensúlyozott, harmonikus személyiséggel rendelkező gyermekek nevelésére törekszünk, ahol kiemelt szerepet kap a bizalom, a szeretet, a tisztelet, a megbecsülés, a befogadás, valamint a különbözőségek elfogadása. Az inkluzív nevelést részesítjük előnyben és óvodapedagógusaink folyamatosan képzik magukat a témában.

Ismereteik bővítését a játékban alkalmazott cselekvéses tanuláson keresztül biztosítjuk, hiszen gyermekeink legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége a **JÁTÉK!** A játék a tanulás elsődleges színtere az óvodás korú gyermekek életében.

Természeti és társadalmi környezetünk szépségeinek, értékeinek megismertetése, védelme a gyermekek tevékeny részvételével történik. A gyermekek tevékenykedés során szereznek tapasztalatokat és fogalmazzák meg azokat, ezáltal tanulnak. A környezeti nevelésben kiemeltük a fenntarthatóságra nevelést, a környezeti jeles napok megismerését, környezetünk védelmét, ezek által a környezettudatos szemlélet kialakítását.

Alkalmat teremtünk az alkotás, a felfedezés örömeinek, a tapasztalatszerzés élményének megéléséhez.

Pozitív értékek, példák közvetítésével erősítjük az egészséges életmód megalapozását, a „jövő generációja” egészségmegőrzésének érdekében.

Rendszeres szabadtéri mozgás és játék lehetősége nyílik árnyas fákkal övezett udvarunkon a gyermekek számára. A tudatos mozgásfejlesztés a gyermekek idegrendszerének érésében jelentős!

Odafigyeléssel fordulunk a gyermekek felé, akiket egyéni képességeik szerint sokoldalúan, fejlesztünk, nevelünk, a differenciálás elvének figyelembevételével.

Gondoskodunk a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtéséről, melyben kiemelt szerep jut a rendszerességnek, a napirend, heti rend, szokások, szabályok kialakítása által. Az óvodapedagógusok a szabály – és szokásrendszert a csoport sajátosságainak figyelembevételével alakítják ki és működtetik, mely a gyermekeknek az óvodai életükhöz ad keretet.

Régi és újabb hagyományaink (Bóbita Családi Nap, Sziporka-Társulat mese előadása) és ünnepeink a családokkal, a közösséggel kialakult kapcsolatokat, együttműködést erősítik.

Alapítványunk támogatja, segíti elképzeléseink, álmaink valóra váltását.

Magyar nyelvünk megismertetését beszélő környezettel, megfelelő mintaadással segítjük, az anyanyelv helyes használatára, szeretetére, megbecsülésére nevelünk.

A „BÓBITA” ZÖLDÍTŐ ÉS EGÉSZSÉGNEVELŐ ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM ALAPELVEI

Óvodánk szakmailag önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője, amelynek alapfunkciói: egészségnevelő – egészségfejlesztő – egészségvédő, valamint személyiségfejlesztő és szocializációs tér.

Az óvodás gyermekek testi-, lelki szükségleteinek teljeskörű kielégítése történik a mindennapokban.

Óvodánkban ellátjuk a sajátos nevelési igényű (az Alapító Okirat szerint), valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelését, fejlesztését is.

Arra törekszünk, hogy játékos tevékenységek során, egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, játékban alkalmazott cselekvéses tanuláson keresztül fejlődő, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk, az esélyegyenlőség biztosításával, a különbözőség elfogadásával.

Az óvodapedagógusaink képzettsége, szakmai elhivatottsága garancia a program célkitűzéseinek megvalósítására.

A mai modern, felgyorsult világban jelentős szerepet kap az új elvárásokhoz, a környezet által támasztott, folyamatosan változó igényekhez történő alkalmazkodás, formálódás.

A környezeti nevelésben a „zöldítés” –t tűztük ki célul. Minél több olyan lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, melyből a környezettudatosságra tudunk nevelni.

A nyitottság, az új törekvések segítik elő, hogy intézményünk folyamatosan megújulhasson, fejlődhessen, egy dolgot azonban soha nem szabad elfelejteni: a gyermekek mindenekfelett álló érdekét képviselni!

Alapelvünk

- A gyermekeink megkapják a nekik megfelelő gondoskodást és nevelést, hogy egyéni ütemben, egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlődhessenek.
- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, derűs légkört hozunk létre, amelyben a gyermekek sokoldalú fejlődése biztosított.
- A gyermekek mindennap megtapasztalják a közvetlen és tágabb környezetük adta szépségeket. Ismerjék meg azokat és tapasztalják meg a saját formáló, ható erejüket a környezetükre, annak szépítésére. A megismerés során, a tapasztalatszerzés által megszeretik a számukra fontos tartalmakat, ami hozzásegít a környezet tiszteltéhez és a környezeti értékeink védelméhez. A természeti ünnepek megtartása színes lehetőséget biztosít a tapasztalatszerzésre.
- Lehetőséget adunk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységre, különös tekintettel a szabad játéokra.
- A család, mint teremtő és meghatározó erő, elfogadásával, nevelési elveinek tiszteletben tartásával, együtt segítjük a gyermekek fejlődését.
- Lehetőséget biztosítunk az egészséges életmód megismerésére, a sport megszerettetésére, az edzettség fokozására.
- A gyermekekben felkeltjük az érdeklődést, a tanulás iránti vágyat, ennek érdekében változatos motivációs eszközöket alkalmazunk.
- Fontosnak tartjuk a kulturális és erkölcsi értékközvetítést, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását;
- A gyermeki közösségben sokszínű játéktevékenység biztosítása, az életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelően.
- A játékon keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítését;
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása.
- A magyar nemzeti és kulturális értékekre alapozva, a népi kismesterségekre, kézműves foglalkozásokra helyezett hangsúly lehetővé teszi, hogy a gyermekek betekintheessenek a múlt hagyományaiba és erősödjön szülőföldhöz való kötődésük.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az

interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

Gyermekkép

Óvodai programunk középpontjában a gyermek áll, aki egyedi és különleges személyiség.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik eligazodnak az őket körülvevő világban:

- akik gyerekek lehetnek, mindent megtehetnek, ami a gyermekkorra jellemző: játszhatnak, futhatnak, szerethetnek, nevelhetnek, sírhatnak, vigasztalódhatnak, haragudhatnak, eleshetnek, felállhatnak, bontogathatják szárnyaikat, kísérletezhetnek, tanulhatnak, alkothatnak, kérdezhetnek, választ kaphatnak, hibázhatnak, különbözőek lehetnek, de mindig biztonságban vannak. Szeretetet kapni és szeretetet adni tanulhatnak.
- akik személyiségére jellemző a derű, az érdeklődés, a nyitottság, az új ismeretek befogadása, a különbözőségek elfogadása, melyek által majd boldog, kiegyensúlyozott felnőtté válhatnak.
- akik pozitív énképpel rendelkeznek, érdeklődőek, nyitottak az őket körülvevő világra, és annak változásaihoz megfelelő módon tudnak alkalmazkodni, akik szeretettel, örömmel, jókedvűen jönnek óvodánkba, s készek a befogadásra,
- akik cselekedeteit a nemzeti és multikulturális értékek, a szülőföld hagyományápolása hatja át, és az egyén és társadalom jogainak és szükségleteinek egyenrangú tisztelete jellemzi,

A gyermeket körülvevő család után az óvoda a következő szocializációs színtér, ezért nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítjuk minden gyermek számára, hogy tisztelet- és szeretetteljes nevelést kapjon, mely folyamatosan magas színvonalú. Munkánk során tartózkodunk mindenféle előítélettől illetve annak kialakulásától, az egyéni különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelünk. Ennek megfelelően nevelünk a mindennapokban.

- Óvodánkban a lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megteremteni a multikulturális nevelés alapjait, mellyel célunk, hogy az óvodánkban felnövekvő gyermekek sokszínű egyénisége harmonikusan illeszkedjék a magyar és az európai értékrendhez egyaránt. Fontosnak tartjuk a magyar hagyományaink közvetítését, a magyarságtudat

elmélyítését, a nemzeti kultúra értékeinek átadását, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését a migráns gyermekek esetében is.

- Az esélyegyenlőség jegyében biztosítjuk a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, valamint a tehetséges gyermekek differenciált fejlődésének lehetőségét is.
- Óvodánk a vallási és világnézeti kérdésekben semleges, az óvodai hitoktatás a szülői igények felmérése alapján a jogszabályoknak megfelelően történik.

Óvodakép

„Megtörténhet bármi, hogyha hagyod,

Néha nem megy könnyedén, hát álmodj nagyot!

Nem kell tőle félni, a változás közel,

Egy nagyobbacska ásóval hegyet hordhatsz el,

Nincs előtted egy ajtó se zárva,

Pillangóként röppenj ki a nagyvilágra!

Minden álmod váltsd valóra, nem kell várnod másra!

Az égen minden csillag néked ragyog,

Megtörténhet bármi, hogyha hagyod. (Mary Poppins)

Az óvodánk gyermekközpontú, családi, érzelmileg biztonságot adó, derűs, nyitott, befogadó-elfogadó légkörű, ahol a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek figyelembe vétele kiemelt jelentőségű.

- Óvodánk alapvető funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.
- Olyan közösséget építünk, ahol helye van az örömnak, a megbecsülésnek, az elismerésnek.
- Fontosnak tartjuk az esélyegyenlőség biztosítását: a bármely okból történő hátrányos megkülönböztetés óvodánkban nem elfogadott.
- Nálunk lehetőség van az együttlétre, a közös játékos tevékenységre, mellyel közösséget „építünk” és azt ápoljuk, de az elkülönülésre is, biztosítva az egyéni játékelmény zavartalan megélését. A kialakuló konfliktusok kezelésénél törekszünk és lehetőséget kínálunk a kompromisszumos megoldásra.

Célunk,

- hogy kialakuljon a gyermekekben az önálló problémamegoldó-, és kudarctűrő képesség annak érdekében, hogy az eléjük gördülő akadályokra megoldandó feladatként és ne problémaként tekintsenek.

Az óvodai nevelés során elsődleges feladatunknak tartjuk

- a szabad játéktevékenység feltételeinek biztosítását, az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítését, tevékenykedési lehetőségek biztosítását.
- Az életkori és egyéni sajátosságok, valamint a különböző fejlődési ütem figyelembevételével differenciáltan segítjük a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását és a köztük lévő különbségek csökkentését.
- A gyermek harmonikus fejlesztése a helyi hagyományaink ápolásával, a környezettudatos magatartás formálásával és az egészségmegőrzés gazdag eszközrendszerével történik.
- A népszokások éltetése, az ünnepek, jeles napok megőrzése, a közösségünk, városunk életében való részvétel fenntartása, a családok aktív együttműködésével történik.
- Törekszünk a szoros kapcsolat és együttműködés kialakítására, erősítésére a legközvetlenebb nevelési partnereinkkel: a családdal, a családi napközikkal, iskolával, gyermekjóléti szolgálattal valamint a különböző társadalmi, közművelődési, egészségügyi, szociális szervezetekkel.
- Kiemelt partnerünknek tekintjük a szülői házat, hiszen a családokkal való szoros együttműködés szolgálja a gyermekek legoptimálisabb fejlődését.
- Keressük azokat a lehetőségeket (pályázatok, projektek), amelyek óvodai programunk célkitűzéseit segítik, színesítik, ezért intézményünkben folyamatosan jelen van az újítás, fejlesztés szándéka. Innovációkat dolgozunk ki és valósítunk meg a környezeti nevelés területén a helyi sajátosságok figyelembevételével.
- Törekszünk arra, hogy gyermekeink a testi-lelki és értelmi szükségleteiket igény szerint kielégíthessék.
- Tiszteletben tartjuk a szülők jogait a gyermeknevelésben, a gyermekekkel kapcsolatos döntések meghozatalában, és igyekszünk partnernek lenni ebben.

Pedagóguskép

Óvodánkban azt szeretnénk, ha pedagógusaink boldogok lennének, mert hitünk szerint, csak kiegyensúlyozott, boldog felnőttek tudnak boldog gyerekeket nevelni. Kollektívánkban az együttműködés, az egymásra odafigyelés, a türelem, a segítségnyújtás, a pozitív szemlélet és a felelősségvállalás a mindennapjaink része. Ebben a közösségben lehet tanulni, szakmailag fejlődni. Támogatjuk egymást ebben a törekvésben. Pedagógusaink munkájuk során erősségeikre építenek és folyamatosan képzik, fejlesztik magukat érdeklődésüknek megfelelően, a pedagógiai munka színvonalának emelése érdekében. Kollektívánkban olyan emberekkel dolgozunk együtt, akik gyermekeinket tudásuk legjava szerint, örömmel, szeretetteljesen nevelik, követik a változásokat, képesek alkalmazkodni. Képesek az alapvető és a hagyományként kialakított értékeinket megőrizni és mások számára is közvetíteni. Pedagógusaink mintául szolgálnak és egyben példaképek a gyermekek előtt.

Pedagógiai programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának megvalósulását, érvényesülését, figyelembe véve a gyermek „mindenekfelett” álló érdekét.

Óvodapedagógusaink tekintetében az alábbi szempontokat tartjuk értéknek:

- Feltétel és megkülönböztetés nélküli gyermekszerepet: tiszteletben tartja a gyermekek jogait, adottságaiból eredő különbözőséget.
- Felismeri a csoportjába tartozó gyermekek életkoronként és egyénenként eltérő adottságait és szükségleteit. Figyelemmel kíséri az átlagostól eltérő fejlődési ütemű gyermekek felzárkóztatását, fejlesztését, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztését és alkalmazza a nevelésben a megfelelő módszereket, tájékozódik és képzzi magát.
- A gyermekek fejlődését nyomon követi, figyelemmel kíséri, és képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására.
- Változatosan és rugalmasan alkalmazva a pedagógiai módszereket lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatok, az ismeretszerzés a szabad játékban valósuljon meg.
- Tervező-elemző munkájában használja a korszerű infokommunikációs eszközöket.
- Kommunikációja közvetíti az anyanyelvi kultúrát, példaértékű, szakszerű, érthető, nyílt és hiteles mind szóban, mind írásban.

- Legfőbb jellemvonásai közé tartozik a tolerancia, empátia, következetesség, együttműködő képesség, és határozottság.
- Kiemelten fontos a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakkal való hatékony együttműködés az óvodai nevelés eredményessége érdekében.
- Betartja a pedagóguspálya jogi és etikai normáit, különös figyelemmel a titoktartási kötelezettségre vonatkozóan.
- Fontosnak tartja a folyamatos megújulást: a pedagógiai kutatások, fejlesztések, innovációk megismerését és felhasználását pedagógiai munkája során.
- Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt.
- Törekszik testi – lelki egészségének megőrzésére, kiegyensúlyozott, nyugodt, derűs személyiségjegyek fenntartására, mellyel környezetére is pozitívan hat.

Óvodapedagógusaink ismerik:

- az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapdokumentumokat
- óvodai tevékenységek formáit, céljait, feladatait
- a hatékony nevelési stratégiákat
- munkaformákat, módszereket, ezekhez szükséges eszközöket
- a különböző motivációs technikákat, melyeket a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez, fenntartásához alkalmaznak
- azokat a lehetőségeket, színtereket, melyek megteremtik a sokoldalú tapasztalatszerzést az óvodában vagy az óvodán kívül
- az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét
- az anyanyelv által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait és ennek a gyermekek fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét
- a gyermeki tevékenységek által fejlesztendő kompetenciákat, ezek fejlődésének mérési, megfigyelési módszereit
- a pedagógus szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat

Óvodapedagógusaink képesek:

- a más-más tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások felismerésére, megvalósítására
- a nevelő, fejlesztő tevékenységeikkel összefüggő önreflexióra és önkorrekcióra
- a rendszerszemléletű gondolkodásmódra

- pedagógiai munkájuk hatékony megtervezésére, melyek a nevelési tervben, a tematikus tervben, a tevékenységtervben, vagy projektben öltének formát, ezek összhangban vannak az ÓNOAP-ban és a PP-ben megfogalmazott célkitűzésekkel, figyelembe veszik a gyermekek életkori sajátosságait, a rendelkezésre álló eszközöket
- a tevékenységek során felhasználható eszközöket a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani
- a felfedezést, aktivitást biztosító, a gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képesség fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására
- a gyermekek különböző tevékenységeihez a nyugodt, biztonságos környezet megszervezésére
- a figyelem, az érdeklődés folyamatos fenntartására
- a várható tanulási nehézségek felismerésére és kezelésére
- a hagyományos és infokommunikációs technikákra épülő eszközök célszerű alkalmazására
- a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését és az egészséges életmód kialakítására
- az óvodapedagógusi hivatás átfogó és speciális kérdéseire, felvetéseire, kidolgozására, szakmai nézeteink képviselésére

AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI, ALAPELVEI, A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodai nevelés céljai

Az óvodás korú gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztése az egyéni készségek, képességek figyelembevételével, valamint testi fejlődésének elősegítése.

Elengedhetetlen a gyermekek „mindenekfelett álló” érdekeinek érvényesítése, valamint hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben, fejlesztésben.

Az óvodai nevelés általános feladatai magukban foglalják az óvodáskorú gyermek személyiség fejlődésének segítségét, közösségi életre való felkészítését, a kiemelt figyelmet

igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

A nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését fejlődésének elősegítését. Ezek által minden gyermek az egyéni sajátosságainak megfelelően jut az iskolakezdéshez szükséges képességek birtokába.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

Az óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A gyermek fejlődését genetikai adottságok, valamint a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- egészséges életmód szokásainak alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Az egészségfejlesztés kiemelt területei:

- személyi higiéné
- egészséges táplálkozás
- egészségfejlesztés (testi – lelki egészség), viselkedési függőségek, bántalmazás megelőzése
- baleset megelőzés (elsősegély-nyújtás)

Helyes (egészséges) életritmus kialakítása

Az ugyanabban az időben végzett tevékenységek biztonságot, kapaszkodót nyújtanak a gyermek számára. Ezt az elvet alkalmazzuk az óvodai mindennapokban is:

- az óvoda nyitva tartásával igyekszünk alkalmazkodni a családok igényeihez (Házirend, SZMSZ)
- rugalmas és folyamatos napi-, és heti rend biztosítása (alkalmazkodik a gyermek igényeihez, és lehetőséget teremt az egyes tevékenységi formák, illetve az egyéni, differenciált fejlesztés megvalósítására)
- a csoportszobák lehetőséget biztosítanak az elkülönített játékokra, az egyes játéktartalmakhoz tartozó tevékenységekre (pl. babakonyha, építőszőnyeg, természetsarok, stb.), ahol szabadon játszhatnak a gyerekek

Gondozás szokásalakítása

A gondozás az óvodai élet egyik alapvető tevékenysége, mely a gyermek nevelésén keresztül hat a személyiség alakulására. A gondozási teendőket az óvodapedagógus irányítása és a dajka, valamint a pedagógiai asszisztens segítő közreműködésével fokozatosan alakítjuk ki:

- a tevékenységek, teendők végzése során támogató, bátorító attitűddel, eredményeik pozitív megerősítése, a fokozatosság elvének betartásával
- egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével segítjük az egészséges életmód szokásainak elsajátítását (eleinte a gyermekkel közösen végezzük a teendőket)
- a gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása
- megfelelő szakemberek bevonásával a speciális gondozó – fejlesztő, prevenció és korrekció feladatok ellátása (szülővel együttműködve)

Tisztálkodási, higiéniai szokások alakítása

- a személyi higiénés szokások rendszeres gyakorlásával biztosítjuk az egészségmegőrzés (betegségmegelőzés), egészségvédelem alapjait
- a mosdók kialakítása biztosítja az egészséges testápoláshoz szükséges alapvető feltételeket
- a testápolás-szokás (mosakodás, fésülködés, fogápolás, zsebkendő használata) alakítása, önálló kivitelezése az egyéni különbségek figyelembevételével, differenciáltan történik
- a wc használat az intimitás tiszteletben tartásával, az életkornak megfelelően önállóan történik (wc papír rendszeres használata), valamint folyamatos a wc használat higiéniai szabályainak kialakítása
- gyermekeknek saját, jellel ellátott személyes használati eszközei vannak (törölköző, fogkefe, pohár, fésű, tornafelszerelés, ágynemű, szükség szerint pizsama)
- járványok esetén fokozott figyelem: napközben többszöri (fertőtlenítő) kézmosás, törölközők gyakori cseréje

Táplálkozás, egészséges étkezési szokások:

Óvodánkban háromszor étkeznek a gyerekek (folyamatos reggeli, ebéd, folyamatos uzsonna). A főétkezések mellett ösztönözzük a tejtermék-, valamint a mindennapos vitamin fogyasztást is (a szülők közreműködésével és együttműködésével az óvodai étrendet

kiegészítjük: zöldség, gyümölcs, méz, magvak). A magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só-, és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését fokozottan érvényesítjük. Az étkezések során és nap folyamán folyamatosan biztosítjuk a megfelelő mennyiségű folyadékbevitel lehetőségét és eszközeit. Intézményünkben biztosított a különféle ételallergiában (tej-, tojás-, liszt-, szójamentes étrend) szenvedő gyermekek étkezése is.

Étkezési szokások kialakítása:

- az esztétikus terítéssel, megfelelő minőségű edényekkel és evőeszközökkel biztosítjuk az étkezési kultúra kialakítását
- az önkiszolgálás gyakorlás útján történik (egyéni szükségletek, igények kielégítése, étkezés után a környezet rendbe tétele)
- megtanulják az eszközök megfelelő használatát
- az étkezési szokások kialakításával egy időben ösztönözzük a gyermekeket az étel elfogyasztására, kóstolására
- az udvariassági formulák megismertetése, rögzítése („kérem” - „köszönöm” - „jó étvágyat kívánok”)
- ösztönözzük a gyermekeket a csukott szájjal történő rágásra, az étkezés közbeni halk beszédre, a helyes testtartásra és a szalvéta használat igényére
- a szülőket tájékoztatjuk a heti és étrendről (ezzel mintát adunk a családoknak egy korszerűbb, egészségesebb táplálkozási szokás kialakítására)

Pihenés (alvás)

Az egészséges fejlődés fontos eleme, hiszen a gyermek idegrendszere is elfárad, ezért szükséges számára a nyugalom, a testi-lelki feltöltődés.

- a gyermekek alvás-, és pihenésszükségletének kielégítése érdekében biztosítjuk a megfelelő feltételeket (szellőztetés, elalvás előtti mese, altató, relaxáló zene, személyes tárgy, stb.)
- a délutáni pihenés-alvás megfelelő méretű, modern, kényelmes, fektető ágyakon történik

Öltözködés:

- minden csoportnak külön öltöző része van
- az óvoda minden dolgozója mintául szolgál a gyermekek számára tiszta, rendezett külsejével, megjelenésével
- megismertetjük a gyermekeket a megfelelő öltözködési szokásokkal, a ruhadarabok fel- és levételének helyes sorrendjével, segítjük az öltözködés önállóságának fejlődését
- arra neveljük a gyermekeket, hogy mindig az időjárásnak megfelelően öltözködjének
- saját dolgaik, környezetük rendjének, tisztaságának, esztétikájának megteremtését, megtartását segítjük, motiváljuk

Mozgásigény kielégítése

A mozgás szokásalakításával az értelmi-, és a szociális képességek is fejlődnek.

- a gyermekek természetes mozgáskedvére építünk, a mozgás szeretetére neveljük őket, és erre sokféle eszköz segítségével adunk lehetőséget
- a rendszeres mozgás iránti igény kielégítésével az egészséges életvitel kialakítását helyezzük előtérbe
- igyekszünk minden nap biztosítani a szabad levegőn való tartózkodást, (ellenálló képesség, edzettség növelése)
- szervezett mozgásos tevékenységekkel fejlesztjük a gyermekek mozgáskoordinációját, mozgáskészségét

Prevenziós – korrekciós testi nevelés

- a mozgásos tevékenységek, „foglalkozások” anyagába, tartásjavító gyakorlatokat is beépítünk (prevenzió fontossága)
- a szabályos mozgásforma végleges elsajátításáig, rögzüléséig a feladatok végzése, végrehajtása során fontosnak tartjuk a hibajavítás alkalmazását
- a gyermekek állóképességének fejlesztése érdekében teret adunk a természetes mozgások végzésére.

Egészség-, és balesetvédelem

- az óvoda belső-, és külső környezete is megfelel a balesetvédelmi-, és egészségügyi előírásoknak
- a gyerekek testi épségének megőrzése érdekében az állandó felnőtt jelenlét, kontroll biztosított
- fontos feladatunk megfelelő viselkedéskultúra, és szokás-szabályrend kialakítása, az optimális tárgyi feltételek megteremtése mellett
- a szabadban való tartózkodás az időjárást figyelembe véve naponta – akár kétszer is - biztosított (az udvari játék közben az ivóvíz és a mosdóhasználat megoldott)
- lehetőséget biztosítunk a kerékpározásra, rollerezésre, szánkózásra, csúszkálásra, hógolyózásra
- biztosítjuk az ismeretszerzéshez kapcsolódó séták, kirándulások során az egészségvédelmi szempontok érvényesülését (például: állóképesség fejlesztése az egyre hosszabb időtartammal)
- a fertőzések terjedését az óvodákra vonatkozó higiénés szabályok (HACCP) megtartásával igyekszünk meggátolni
- óvodánkat a gyermekek egészségügyi szűrése és a prevenció érdekében rendszeresen látogatja a védőnő, és a helyi gyermekfogászati szolgálat
- az óvodában egészséges gyermekeket fogadunk, a szülők ezzel kapcsolatos teendőit a Háziirendben tesszük közzé

Testi, lelki, mentális egészség fejlesztése – magatartási függőség, bántalmazás megelőzése

A lelki egészségfejlesztés elősegíti a gyermek pszichés fejlődését, támogatja a gyermek környezetéhez való alkalmazkodását, valamint felkészíti a gyermeket a környezetből érkező, lehetséges káros hatásokkal szemben.

- deviáns viselkedésforma, magatartási problémák esetén esetmegbeszélések segítségével a lehetséges okok feltárása, intézkedési terv kialakítása
- folyamatosan fennálló probléma esetén pszichológus, illetve segítő szakemberek bevonása

A környezet védelmének, megóvásának szokásalakítása

Óvodánkban biztosítottak a gyermekek egészséges és biztonságos fejlődéséhez szükséges bútorok, berendezési tárgyak: az eszközök a gyermekek számára egész nap elérhetőek.

Kiemelten figyelünk a gyermekek közvetlen környezetének esztétikus elrendezésére. Az óvoda belső és külső környezete esztétikus és megfelel a balesetvédelmi és egészségügyi előírásoknak. A csoportszobákban többféle lehetőség nyílik a közös tevékenységekre, de az elkülönülni vágyó gyermekek játéknak is teret adnak, valamint biztosítják az egyes játéktartalmakhoz kapcsolódó tevékenységekhez szükséges helyet és eszközöket is.

Az óvoda udvara az egyik legfontosabb fejlesztési színtere a gyermekek egészségnevelésének:

- az óvodai udvarainkon megtalálhatóak az árnyékos és napos játszórészek
- az udvari játék alatt az ivóvíz (a székhely intézmény udvarán ivókút is található) és a mosdóhasználat is biztosított
- a játékok tárolására játéktároló áll rendelkezésre
- az udvarok talaja változatos: van füves, homokos, betonos felület, valamint a székhely intézmény udvarának nagy része műfűvel borított
- a mozgásfejlesztő, játszóeszközök a gyermeklétszámot figyelembe véve folyamatosan bővülnek
- az udvar sportra is alkalmas területein lehetőséget biztosítunk a focira, valamint, különböző versenyjátékokra
- a balesetveszély megelőzése és elhárítása folyamatos

Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Megfelelő feltételeket teremt az egészséges életmód alakításához.
- Együttműködik a családokkal az egészséges életmód alakításában.
- Törekszik a gyermekekben kialakítani a rendszeres mozgás iránti igényt.
- Az egészséges, barátságos környezet kialakítása és ezzel együtt a környezet megóvására neveli a gyermekeket.
- Alakítja a környezettudatos magatartást és átadja a környezetvédelmi ismereteket.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott életritmust teremt.
- Gondoskodik a gyermekek gondozásáról, testi szükségleteinek és mozgásigényüknek kielégítéséről.
- Egészségmegőrző és – óvó szokásokat alakít ki.

- Betegségek megelőzésére nevel és ezzel kapcsolatos szokásokat alakít ki.
- Egyénileg segíti a gyermek testápolási, tisztálkodási, öltözködési szokásainak alakulását.
- Személyes példával mintát ad a gyermekeknek.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát (táplálkozás, allergia, mozgásszervi rendellenesség stb.).
- Testközeli, meghitt, megértő viszonyt alakít ki a gyermekekkel.
- Biztosítja az önálló testápolás, étkezés, öltözés szervezethez.
- Az óvodába lépés pillanatától tiszteletben tartja a gyermekek önállósodási törekvését.
- Fokozatosan törekszik a gyermekek önállóságának fejlesztésére.
- Az óvodapedagógus és a dajka közösen alakítják ki a szokások, szabályok folyamatos menetét az azonos gyakoroltatás érdekében.
- Tanácsaival segíti az óvodai élethez célszerű ruházat kialakítását.
- Kihhasználja az óvoda környezeti sajátosságait a gyermekek edzésére.
- A biztonságos környezetkialakítással, a tevékenységi terek jó megválasztásával, a gyermekméretű használati eszközök biztosításával megelőzi a baleseteket.
- A beszédhibák felmérésében. korrekációjában szakszerű tanácsokkal segít a logopédus.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- szükségleteit képes kielégíteni
- szükségleteit képes önállóan kielégíteni
- wc használatot követően használja a toalett papírt
- a tisztálkodási eszközök használatában jártas, vigyáz tisztaságukra, tudja azok helyét
- szennyező tevékenység végzését követően kezet mos, és szárazra törli
- önállóan öltözik, vetkőzik, képes megválasztani a helyes sorrendet és az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházatot
- cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik
- ruháit összehajtva teszi a helyére
- képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani
- kulturáltan étkezik, megfelelően használja az evőeszközöket
- szívesen fogyaszt zöldség-, gyümölcsfélét

- vigyáz az őt körülvevő környezet rendjére és tisztaságára, óvja – védi a természetet
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtési formát (hogyanját)
- szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül
- életkorának megfelelően edzett (megfelelő teherbírással és állóképességgel rendelkezik)
- ismeri és betartja a balesetvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat

Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek érzelmei által vezérelt, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság; derűs, családias, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Ebből is következik, hogy az érzelmi-erkölcsi-közösségi nevelés a nevelő-fejlesztő munka legsokrétűbb területe.

Célja

A nevelés során az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, közvetítése, hogy a gyermekekben belső szükségletté, igénnyé váljon a mások iránti tisztelet, bizalom, a segítőkészség, valamint a különbözőségek, a másság elfogadása.

A közös élményeken alapuló tevékenységek során, természetes, társas közegben valósul meg az erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése: az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség, önállóság, önbizalom, önfegyelem, kitartás, illetudó viselkedés, kooperáció, felelősség, feladattudat és a szokás-szabályrendszer megalapozása.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodában tartózkodás során kialakuljon a gyermekben a biztonságérzet, melyben jelentős szerepet kap az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, valamint a gyermek-gyermek kapcsolat pozitív attitűdjének kialakítása.

Az óvoda minden alkalmazottjának kommunikációja, megjelenése, személye és viselkedése mintául szolgál a gyermek számára (pl.: a csoportban dolgozó felnőttek empatikus magatartása, szakmai együttműködése).

Tevékenyen részt veszünk a gyermek szociális érzékenységének formálásában, a pozitív én-kép, én-tudat kialakításában, valamint önkifejező törekvéseinek segítésében.

A szülőföldhöz (nemzeti identitástudat, hazaszeretet), családhoz való kötődést, a keresztény-kulturális értékek tiszteletét, megbecsülését nemzeti ünnepeink, jeles napjaink,

közösségerősítő hagyományaink életkornak megfelelő szervezésével, a művészeti nevelés sokszínű eszköztárának felhasználásával, valamint a szűkebb és tágabb természeti és építészeti környezet bemutatásával, megismertetésével alapozzuk meg.

A feladat megvalósítása érdekében végzett tevékenységek

Óvodánkban a befogadás és ismerkedés a gyermek és a család minél szélesebb körű igényeit figyelembe véve történik. Az óvodába lépés pillanatától kezdve igyekszünk megteremteni a gyermek biztonságérzetét: ezt szolgálja a helyes életritmus (heti rend, napirend) és a napirend szerinti tevékenységek kialakítása.

- A közösségen belül kialakuló konfliktusok kezelésénél szintén élünk a személyes példamutatás lehetőségével, és a viselkedési normák pozitív megerősítésével, ezzel is segítve az önálló problémamegoldást.
- Az óvodai élet minden területén a szokás-, és szabályrendszer megfelelő alakítása és fenntartása a záloga a toleráns, nyugodt, elmélyült játéktevékenységnek. Pozitív megerősítés alkalmazásával, empátikus, toleráns magatartással, egyéni bánásmód alapján neveljük a gyermekeket (halk beszéd, metakommunikációs eszközök, jelzések, stb.).
- A közösségi tevékenységeket igyekszünk élményszerűvé tenni a gyermekek számára. A közös élmények együttes átélésével (pl.: születésnap, közös séták, kirándulások) a gyermekben alakul a csoportszellem, fejlődnek szociális készségei. A jeles napok, nemzeti ünnepek, hagyományok gyakorlására óvodai és csoporton belüli programok keretében is igyekszünk alkalmat teremteni (pl.: március 15., adventi kézműves délután, Karácsony, családi nap), ezáltal is az egy közösséghez tartozás érzését megalapozni, erősíteni.

Szocializáció

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődése, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális

értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazokat megbecsülje.

Az elsődleges cél az, hogy

- a gyermek a felnőttekben megbízzon, jó legyen a kapcsolatuk. Az óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens modellértékű együttműködése elengedhetetlenül szükséges.

Célunk, hogy

- a gyermek, mint önálló egyéniség találja meg helyét a közösségben. Válgék igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van szüksége, egyedül tevékenykedhessen, ilyenkor azonban a többiek tartsák tiszteletben ezt a szándékát.
- Legyen minden csoportnak hagyománya, legyen kialakított és elfogadott szokás- és normarendszere, mely elmélyíti az összetartozást, együttérzés élményét és általa gazdagítja a gyermekek érzelmi és erkölcsi intelligenciáját.
- Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Egymás iránti tolerancia alakítása, különbözőségek elfogadása, tisztelete.
- Összetartozás, együttérzés erősítése a hagyományok ápolásával.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes” magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az együttesség, a közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a csoportnak, módosíthatják a viselkedést.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a minta követés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Óvodába lépés előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és a gyermekkel.
- Az óvodába lépés időszaka előtti találkozás – „anyás-apás”, fokozatos elfogadási időszak biztosítása.
- Kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő szabály és szokásrendszer kialakítása.
- A megismerés folyamatában biztosítja a nyugodt tevékenységet, egyidőben sokféle lehetőséget biztosít a gyermek számára. Ez a biztosítéka annak, hogy a gyermek azt a tevékenységet választhatja, ami számára kedves és sikerélményhez juttatja.
- Az óvodai csoportoknak megfelelő, rugalmas napirendet alakít ki.
- Egyéni bánásmódot a gyermek megfigyelésére alapozva valósítja meg.
- Kialakítja a közösségi élet szabályait és segít azok szokássá válásában.
- A szabad mozgástér az egyéni kibontakozást és a közösségi léttel járó jó érzés lehetőségét teremti meg.
- Kialakítja a társas és közösségi tevékenységek rendszeres gyakorlását, amely a másokkal szembeni toleranciához vezet.
- Megfigyeli a gyermekek társas kapcsolatait.
- Lehetőséget biztosít a gyermekeknek a társas kapcsolatok kialakítására.
- Közös élményekkel az összetartozás érzését erősíti.
- Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának, sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- Érzelmi megnyilvánulásokra reagál.
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáit megismerteti a gyermekekkel és ezek gyakorlására módot ad.
- Egyéni, páros és mikro csoportos valamint csoportos tevékenységek közben, teret enged az önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek.
- Közös élményeket biztosít, ünnepek, rendezvények, kirándulások alkalmával is.
- Együttműködést igénylő játékokat kezdeményez.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a szülőkkel (szülői értekezletek, fogadó óra, igény szerint beszélgetések, faliújság, közös programok).
- Fontos számára a toleráns viselkedés, az érzelmek átélésének és kifejezésének alakítása - konfliktusok fokozatosan önálló rendezésének segítése.

- Figyelemmel kíséri az empátia fejlesztését, az érzelmek átélését és kifejezését.
- A csoportban elfogadott normákat alakítja, stabil baráti kapcsolatokat erősíti.
- A különbözőség természetes elfogadására, tiszteletére nevel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- szívesen jön óvodába, jól érzi magát a közösségben
- önálló a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás terén (kérés, köszönés, válaszadás, megszólítás)
- a korának megfelelő helyzetekben képes önálló vélemény-nyilvánításra, döntésre;
- törekszik gondolatai, érzelmei kulturált kifejezésére
- énképe pozitív, van önbizalma, képes a szociálisan elfogadható önérvényesítésre;
- önálló a vállalt feladatai elvégzésében, a megkezdett munkát befejezi
- viselkedése tisztelettudó a társaival és a felnőttekkel egyaránt
- igazmondásra törekszik, igazságtudata alakulóban van
- képes a a csoportban kialakított helyes viselkedési szokások megtartására, a szabályokhoz való alkalmazkodásra
- életkorának megfelelően képes a siker és a kudarc feldolgozására
- képes a kiváráásra, türelemre, szükségletei késleltetésére
- ha szükségét látja, felajánlja segítségét gyermektársainak és felnőtteknek is
- érdeklődik a felnőttek és gyermektársai iránt, van „mi”-tudata
- együttműködik társaival a közös cél érdekében, örül a csoport közös sikereinek, képes az egyéni érdekeit a csoport érdekeinek alárendelni
- a szituációtól függően igyekszik elfogadni az alá, fölé és mellérendeltségi helyzeteket

Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodai tevékenységek minden területét átszövi: a szocializáció folyamatában a beszéd, kommunikáció, az önkifejezés, a gondolkodás és az értelmi fejlesztés legfőbb eszköze.

Az anyanyelvi nevelés célja:

- A szocializáció elősegítése, a családi nevelés kiegészítése.
- Az anyanyelv ismeretére, szeretetére nevelés.

- A gyermek beszéd-, és kommunikációs kedvének fenntartása, gondolatainak, érzelmeinek megfelelő kifejezésére való ösztönzése, az anyanyelvi kultúra alakítása.
- A gyerekek nyelvi kommunikációs képességeinek fejlesztése, amely lehetővé teszi a kapcsolatok létesítését, fenntartását és a verbális együttműködést társaikkal és a felnőttekkel.
- A beszéd és a kommunikáció iránti vágy felkeltése és erősítése.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai tevékenység egészében,
- A nyelvtanilag helyes, szép beszéd elősegítése, általa az esztétikai érzék fejlesztése.
- Olyan gyermekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat.
- Életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkeznek.

Fontos a felnőtt személyes mintaadása:

- szemléletes kifejezésmóddal, metakommunikációval (verbális és nonverbális eszközökkel)
- választékos, árnyalt szóhasználattal, megfelelő mondatszerkesztéssel
- kulturált beszédstílus közvetítésével.

Feladatunk:

A gyermek beszédkedvének fenntartása, a beszéd bátorság ösztönzése, beszédképességének, szókincsének fejlesztése, a gyermeki önkifejezés lehetőségének kialakítása, biztosítása.

Ezt szolgálja a különböző tevékenységi formákhoz kapcsolódó, az anyanyelvi fejlesztést segítő nyelvi kommunikációs helyzetek teremtése (anyanyelvi játékok, beszélgető körök, érzelmekkel átszőtt szóbeli közlések, ahol megjelenhetnek a nonverbális formulák).

Arra neveljük a gyermeket, hogy gondolatait mások számára érthető formában, életkorának megfelelően tudja kifejezni és beszédfigyelme kialakuljon (végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét).

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainál fogva **érdeklődő, és kíváncsi** (feladatként meg kell majd jeleníteni). Átélt élményein keresztül szerez ismereteket, tapasztalatokat.

Érzelmeit, vágyait gyakran valóságnak éli meg.

A gyermek kognitív-értelmi képességeinek fejlesztése (érzékelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, kreativitás), a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosításával valósul meg, a játékos, mozgásos tevékenységeik formákon keresztül.

Célunk a kíváncsi, érdeklődő gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése:

- arra nevelünk, hogy a gyermek képes legyen rendszerezni a környező világról szerzett tapasztalatait
- az élményeire, tapasztalataira, és meglévő ismereteire építve – a különböző tevékenységeken keresztül – további ismereteket szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- törekszünk az egyéni készségek, képességek kibontakoztatására a különbözőségek figyelembe vételével (adottság, rátermettség)
- önálló gondolkodásra ösztönözzük a gyermeket

Feladatok:

- a spontán és irányított ismeretszerzés tapasztalatainak rendszerezése, bővítése (a megszerzett ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő alkalmazása)
- az értelmi képességek (észlelés, érzékelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és alkotóképesség fejlesztése, valamint a fejlődést elősegítő, ösztönző környezet kialakítása, biztosítása

A megvalósítás érdekében változatos tevékenységi formákat biztosítunk, ahol a gyermek önként, öntevékenyen, a képességeinek megfelelően vehet részt.

Építünk a gyermek tudásvágyára, kíváncsiságára, érdeklődésére épülő motivációra. A sokoldalú, játékos tapasztalás során minél több érzékszerv bevonását célozzuk meg.

Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Az óvodapedagógus az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építse. A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva irányítsa.
- Az óvodapedagógus biztosítsa az ösztönző környezetet valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődéséhez.

- Olyan bizalommal teli, ingergazdag csoportléggkört biztosítson a pedagógus, amelyben a gyermekek bátran megnyilatkozhatnak, ami ösztönzi a beszédaktivitást.
- Fejleszti a beszéd tartalmi és formai jegyeit a pedagógus: alaki (hangképzés, kiejtés, tiszta és folyamatos beszéd), tartalmi (szókincs, nyelvhelyesség) szempontjából.
- A pedagógus kommunikációja példaként szolgál a gyermekek számára.
- Fontos, hogy a tanulás folyamatában tudatosan kiépítse az óvónő és a gyermek közti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő légkört.
- Az eredményes fejlesztés érdekében az óvodapedagógus törekszik arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégíthesse. Szellemi aktivitásra ösztönzi a gyermekeket, problémahelyzetet teremt számukra. Hagyja, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Az óvónő segíti abban a gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön.
- Épít a gyermek spontán szerzett tapasztalataira a pedagógus, ismereteinek bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.
- Biztosítja a fejlesztés tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.
- Törekedik a pedagógus arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az eszközök kiválasztásánál ösztönözi a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.
- A pedagógus, a megismerésre szánt irodalmi anyagot népi mondókákból, rigmusokból, legismertebb költőink zenei hatású verseiből, egyszerű cselekményű, ritmikus ismétlődéseket tartalmazó mesékből állítja össze.
- A nagyobb gyermekeknél fokozott szerephez jut a szép magyar beszéd. A helyes kiejtésen, mondatszerkesztésen át az egyre gazdagabb tartalmú elbeszélések, kreatív szövegalkotások jellemzik a gyermekek kifejezőkészségét.
- A gyermekekkel olyan közmondásokat, szólásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket ismerttet meg az óvónő, amelyeket környezetük gyakran hangoztat.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- a gyermek nyitott, érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei iránt, törekszik megfigyelései összefüggéseinek felfedezésére
- aktívan részt vesz a különböző tevékenységekben, ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is
- korának megfelelően tudja figyelmét összpontosítani, szándékos figyelemre, bevésésre, felidézésre képes (tanult mesék, versek, mondókák)
- problémamegoldó gondolkodása, problémafelismerő képessége kialakulóban van
- cselekvő- szemléletes és képi gondolkodása mellett a fogalmi gondolkodása is kialakulóban van
- törekszik az önértékelésre, segítséggel képes saját tévedéseit javítani, ellenőrizni saját tevékenységét feladatmegoldását
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki, beszéde tartalmi és formai szempontból tiszta, képes az összefüggő, folyamatos kommunikációra
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét

A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi-, és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára: a szükséges fejlettséget, feltételeket az Alapprogram három területen fogalmazza meg: testi, lelki és szociális érettség.

Testi fejlettségi szint

- első alakváltozás, testarány változás
- fogváltás megkezdődése
- életkornak megfelelő (arányosan fejlett) teherbíró képesség
- összerendezettebb, harmonikusabb mozgás
- erőteljesen fejlődő mozgáskoordináció, finommotoros koordináció
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik

Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelki és szociális érettségre vonatkozó, az óvodáskor végére várható fejlődési jellemzők részletesen kifejtve megtalálhatóak a program ezen területeket taglaló részeinél.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Pedagógiai programunk egyaránt megvalósítható osztott és osztatlan csoportszervezéssel, vegyes és hasonló életkorú gyermekek csoportba sorolásával. A csoportok szervezését a helyi adottságok, szokások, igények befolyásolják, mindemellett nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek, óvodapedagógusok egyaránt jól érezzék magukat, s ezáltal biztosított legyen minden csoport számára a megfelelő színvonalú pedagógiai munka.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő „foglalkozások”, tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja. „A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.”¹

Személyi feltételeink

Az óvoda élén a kinevezett óvodavezető áll. Munkáját két óvodavezető helyettes, egy óvodatitkár és a Közalkalmazotti Tanács elnöke segíti. A szakmai munkát 5 munkaközösség: az Egészséges Környezet-, az „Úton a Zöld Óvoda felé”, a Bóbita Programgondozó, a Belső Ellenőrzési (Önértékelési) Munkaközösség és az Esztétikai Munkaközösség támogatja.

Belső ellenőrzési rendszerünk, valamint az egységes értékelési keretrendszer kiépítése a hatékonyság növelését szolgálja: a belső önértékelési rendszer és a külső ellenőrzés (minősítés, tanfelügyelet) segíti a pedagógiai munka folyamatos fejlesztését.

Az óvoda dolgozói a törvénynek megfelelő képesítéssel és létszámban kerülnek alkalmazásra. Dolgozóink érdeklődésüknek és az óvodai szakmai elkötelezettségének megfelelően, az aktualitások figyelembevételével képzik magukat.

¹ 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 1. melléklet

Speciális szakképesítéssel rendelkező pedagógusok:

- közoktatási vezető szakvizsga
- gyógytestnevelő szakvizsga
- fejlesztő pedagógus szakvizsga
- tehetséggondozó pedagógus szakvizsga

Nevelő-oktató munkát segítők	
Óvodatitkár	1 fő
Adminisztrátor	1 fő
Pedagógiai asszisztens	5 fő
Gyógypedagógus	1 fő
Pedagógiai munkát segítő dajka	14 fő
Konyhai dolgozó	3 fő

Tárgyi feltételeink

A Dunavarsány Város Önkormányzat Weöres Sándor Óvoda 14 gyermekcsoporttal működik, melyek között homogén és heterogén csoportok is vannak. Az óvoda külső és belső ápolása, állagmegőrzése napi és folyamatos feladatunk. Az épületben a gyermekeknek megfelelő méretű, a gyermekkor ízlésvilágát tükröző berendezések vannak. Csoportszobáink tágasak és világosak. A három épület különböző sajátosságokkal rendelkezik a termek és kiszolgáló helyiségek méreteivel, elhelyezkedésével kapcsolatban.

Az igényekhez igazodva az intézmény folyamatos modernizálására, a felújításokra, a bővítésekre (a törvényi háttér és a település sajátosságainak, a gyermeklétszám alakulásának figyelembe vételével) a fenntartó folyamatosan kiemelt figyelmet fordít. Az intézményi fejlesztések alapvető forrása a fenntartó önkormányzat által biztosított fejlesztési forrás. Ez elegendő alapot nyújt a nagyobb volumenű fejlesztések megvalósításához, azonban a kisebb fejlesztésekhez igénybe tudjuk venni óvodai alapítványunk forrásait is.

Mind az óvoda épületein belül, mind az udvarok vonatkozásában a fenntartóval együttműködésben törekszünk a folyamatos fejlesztésre, eszközbővítésre, kiemelten ügyelve a balesetvédelmi és egészségügyi szabályok érvényesülésére. Udvaraink biztonságosak, karbantartottak. A nagyvarsányi telephely udvarrészének fejlesztését a jövőben kiemelt feladatként kezeljük.

Óvodánk elindult a „Zöld Óvodává” válás útján, ezért ennek megfelelően bővítjük eszközállományunkat a szakmai munka színvonalának emelése érdekében.

A közelmúltban megújult és bővült az I. épület, a kisvarsányi intézményegység udvara műfüves borítást kapott, 2017. őszén pedig energetikai korszerűsítés zajlott (II. épület külső szigetelése, vakolása, nyílászárók cseréje, illetve az I.-II. épületeken napelemek elhelyezése).

A három épületben jelenleg két tornaterem és egy kisméretű tornaszoba áll a rendelkezésünkre. A testi képességek fejlesztése fontos feladatunk, ezért a tornatermek eszközkészletére különös figyelmet fordítunk, folyamatosan bővítjük, fejlesztjük. Minden épületben melegítő konyha üzemel: a gyermekek étkezésének biztosítása a Városgazdálkodási Kft. által üzemeltetett főzőkonyha segítségével történik. Már több éve alkalmazzuk a HACCP rendszert, melynek bevezetése óta a konyhai dolgozók folyamatos továbbképzését is szem előtt tartjuk.

Az intézmény épületeinek, udvarának rendjéről, balesetmentes környezetéről a Városgazdálkodási Kft. foglalkoztatásában álló karbantartók gondoskodnak (intézményegységenként 1-1 dolgozó).

Az intézmény olyan riasztóvédelmi eszközökkel rendelkezik, amelyek biztosítják az óvoda épületeinek védelmét.

A helyi program megvalósításához szükséges további eszközrendszer

A csoportokban használatos játékeszközök beszerzésekor, biztosításánál figyelembe vesszük a csoportok összetételét. A csoportokban minden játékfajtaához megfelelő eszköz jelen van, melyek elérhető közelségben vannak, hogy a szabad játék során bármikor levehessék a polcra a gyermekek. A játékok a gyermekek életkori sajátosságaihoz és fejlettségi szintjükhöz igazodnak.

A külső világ tevékeny megismeréséhez új eszközöket szerzünk be csoport és óvodai szinten is, mely a gyermekek környezeti nevelésében segíti az újabb tapasztalatszerzési lehetőségeket, melyeket a gyermekek tevékenykedés közben használhatnak.

A játékokat minden évben pótoljuk és folyamatosan változtatjuk a gyermekek életkora és egyéni sajátosságainak figyelembevételével. Figyelünk arra, hogy a játékok jó minőségűek, tartósak legyenek.

Udvari játékaink folyamatos karbantartást igényelnek, figyelünk állagmegóvásukra és új udvari eszközök beszerzését is tervezzük. Ebben a nagyvarsányi telephelyű óvodánk prioritást élvez a következő években.

Hetirend, napirend

A **hetirend** a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazza: kialakítása során minden tevékenységformát tervezni kell, de a csoport összetételének, valamint a gyermekek igényeinek, képességeinek, fejlettségének figyelembe vételével ezek módosíthatók.

Óvodánk **napirendjét** a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Javasolt napirend

Időkeret	Tevékenységek
6:30- 7:30	Gyülekező az ügyeletes csoportokban- szabad játék
7.30-11.45	Szabad játék a csoportokban, kezdeményezett tevékenységek, egyéni fejlesztések megvalósítása, differenciálás különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése folyamatos tízórázás (8.00-9.30) élmény- és tapasztalatszerzések, kezdeményezések, tevékenykedések szervezése, tevékenykedésre lehetőségek biztosítása szabad és irányított mozgások, mozgásos játékok, mindennapos testnevelés élményszerző séták, kirándulások szervezése
11:45- 12:45	tisztálkodás-terítés-ebéd, önkiszolgálás és munkatevékenységek az asztalok leszedése, szellőztetés, takarítás, ágyszárítás tisztálkodás fogmosással
12:45-14:50	készülődés az alváshoz, meseolvasás, altató dal hallgatása, pihenés egyéni sajátosságok figyelembevételével
14:50- 15:30	ébredés folyamatosan egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével öltözés, tisztálkodás, fésülködés uzsonnázás
15.30-17.30	szabad és irányított tevékenységek folytatása a csoportokban és a szabadban, mozgásos játékok folyamatos hazamenetel 16.30-tól ügyelet

A nevelés dokumentumai

A gyermek fejlődését, fejlődési ütemét minden tevékenységi területen nyomon követjük és évente két alkalommal írásban rögzítjük. A konkrét megfigyelések adnak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez. Amennyiben szükséges szakmaközi, illetve ágazatközi együttműködést kezdeményezünk a gyermek diagnosztizálása, fejlesztése érdekében (logopédus, pszichológus, pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat).

A szülőket rendszeresen, fogadó óra keretében tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, valamint konzultálunk az otthoni tapasztalatokról és egyeztetjük az együttműködési lehetőségeket.

A program dokumentumai

A nevelés tervezésének dokumentumai összhangban állnak Pedagógiai Programunk célkitűzéseivel, annak figyelembevételével készültek. Az óvodai csoport kötelező dokumentációja;

- A felvételi előjegyzési napló
- A felvételi és mulasztási napló
- Az óvodai törzskönyv
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.
- Mérési rendszerünk:

Az intézményünk fejlesztőpedagógusainak irányításával kidolgozott mérőrendszer nagycsoportos korban, melyből a gyermekek fejlettségéről kapunk képet. Ez segítséget nyújt a pedagógusoknak a gyermekek csoporton belüli fejlesztéséhez.

DIFER mérőeszköz alkalmazható a fejlesztési irányok meghatározásához

Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét nevelési évenként kétszer dokumentációban rögzíti.

Szakmai dokumentumok

- **Csoportnapló**

Az óvodai csoportnapló a pedagógiai programunk alapján, a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Tartalma:

- éves terv (évszakonként, tématervekre és ünnepkörökre bontva)
- nevelési, gondozási terv, és értékelése, reflexiókkal (I. és II. félév)
 - egészséges életmód alakítása
 - az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés feladatai; (kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN, kiemelten tehetséges) gyermekek fejlesztése
 - anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, feladatai
- tevékenységi terv és megvalósulásának értékelése (I. és II. félév)
 - játék
 - munka jellegű tevékenységek
 - a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- tevékenységformák témahét szerinti tervei (havonkénti értékeléssel: a heti tervek megvalósulásának tapasztalatai, reflexiók, feljegyzések a csoport életéről)
 - a külső világ tevékeny megismerése / matematikai tapasztalatszerzés
 - verselés, mesélés
 - ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - mozgás

Az éves nevelési, gondozási terv tervezésének fázisai:

- I. félév: szeptember 1-től január 31-ig (magában foglalja a „befogadás-visszafogadás-ismerkedés” időszakát is)
- II. félév: február 1-től május 31-ig (az augusztus 31-ig tartó nyári időszakra külön dokumentumban tervezve)

Az éves nevelési, gondozási tervben és a heti tervben is, műveltségi területenként megjelenik a differenciálás lehetősége.

A gyermek megfigyelését, fejlődését nyomon követő dokumentáció (Mérés – Értékelés)

A törvényi szabályozásnak megfelelően a gyermekek fejlődését az óvodába kerüléstől folyamatosan figyelemmel kísérjük és évente két alkalommal írásos formában is rögzítjük.

Intézményünkben, a nevelési munka meghatározó részeként, a gyermekek adottságainak, személyes és szociális képességeinek, készségeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszer működik. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza a gyermek aktuális fejlettségi szintjét: az anamnézis mellett itt kerülnek rögzítésre az értelmi, a lelki, a szociális és a testi fejlődésének eredményei.

A gyermek megfigyelésének színterei:

- játékba ágyazva
- munkához való viszony megfigyelése
- tevékenységek során
- társas kapcsolatainak megfigyelése, elemzése kapcsán

A fejlődési naplóban dokumentáljuk a gyermek fejlődésének mértékét, ütemét, valamint a differenciált fejlesztés irányát, a szükséges intézkedéseket, javaslatokat.

A megfigyeléseinket meghatározó szempontként vesszük figyelembe a gyermekek saját üteme szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget tükrözik, ezért a megállapítások, következtetések rögzítésekor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata. A gyermekek egyéni képességeinek, adottságainak figyelembevételével differenciáltan fejlesztünk, melynek alapvető feltétele a gyermekek sokoldalú megismerése.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan fogadó órák keretében tájékoztatjuk, a fejlődési napló alapján.

ÓVODÁNK KÜLSŐ KAPCSOLATRENDSZERE

Intézményi kapcsolatok

- Az intézményesített kapcsolatok rendszere meghatározó óvodánk mindennapi működésében, valamint programunk kialakításában is szerepet játszik. Kapcsolataink szerteágazóak, a kapcsolattartás tartalmát, formáit, módszereit, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek megfelelően alakítjuk.
- Fontosnak tartjuk meglévő kapcsolatrendszerünk ápolását, erősítését: a folyamatos és korrekt együttműködés fenntartása, mélyítése segít a minőségi nevelő-oktató munka megvalósításában.

Kapcsolat a fenntartó önkormányzattal

Intézményünk fenntartójával a jó kapcsolat kialakítása, ápolása az intézmény sikeres működésének ez az egyik legfontosabb feltétele. A fenntartó biztosítja óvodánk működésének feltételeit, valamint megfogalmazza a fenntartói elvárásait. A fenntartói elvárásoknak megfelelően, és egyben az intézmény érdekeinek szem előtt tartásával törekszünk a kölcsönös együttműködésen, egymás munkájának elismerésén, támogatásán alapuló pozitív munkakapcsolatra.

- Ezt a célt szolgálja a folyamatos és kölcsönös információcsere, egyeztetés, valamint a fenntartó képviselőinek rendszeres vendégül látása az óvodai és alapítványi rendezvényeken.

Óvoda-Iskola kapcsolat

A gyermekek óvodából iskolába való zökkenőmentes átlépésének megteremtéséhez fontosnak tartjuk az óvoda és iskola jó kapcsolatának megőrzését, hiszen az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése a gyermekek számára közös feladatunk. A cél érdekében a városi Árpád Fejedelem Általános Iskolával közösen, intézményünk több „jó gyakorlatot” is kialakított (és folyamatosan keressük a megújulás lehetőségeit).

Az együttműködés formái:

- iskolalátogatás a tanköteles korú gyermekekkel, barátkozás az iskolai környezettel („Sulivár” – program)
- a gyermekek beilleszkedésének segítése, nyomon követése:
 - iskolai tanévnyitó ünnepség, ahová az elsősöket az óvodából a „volt” óvó néniük kísérik át

- nyílt napok (amikor az óvó nénik tesznek látogatást az immáron első osztályos, volt óvóiskolák tanóráján)
- lehetővé tesszük az iskola (és a leendő első osztályos tanító nénik) bemutatkozását tájékoztató szülői fórum keretében.
- A helyi Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolával kialakított kapcsolatunk évtizedes múltat tekint vissza. A közös együttműködés alapján óvodánkban heti rendszerességgel tart „Zeneovi” foglalkozást az iskola zenepedagógusa (tehetségnevelés keretein belül).

Kapcsolat a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel

- Városunk 2018-ban ünnepelte a kárpátaljai Csetfalvával kötött testvértelepülési szerződés 10. évfordulóját. A két település között az eltelt időszak alatt egyre szorosabb együttműködés alakult ki. Ennek részeként köznevelési intézményeink vezetői is közeli kapcsolatba kerültek a csetfalvai óvoda és iskola nevelő-testületével.

Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

A közművelődési intézmények sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel a nevelő munkánkban.

A művelődési ház, a könyvtár, a múzeumok és a színházak (előadások) a művészet nyelvén szólítják meg a gyermeket. A kapcsolattartás keretén belül a gyermekek olyan spontán ismeretekhez jutnak, amelyek a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálják:

- a könyvtár látogatásával hozzájárulunk a gyermekek olvasóvá neveléséhez
- a múzeumok számos lehetőséget kínálnak a régmúlt, a jelen és jövő megismeréséhez egyaránt
- a helyi művelődési házban részt veszünk a gyermekek számára szervezett programokon, ünnepélyeken, valamint óvodánk színjátszó társulata is itt tartja a évenként egy alkalommal szervezett mese előadását

Fontos feladatunknak tartjuk a szülőkkel is megismertetni a közművelődési intézmények adta lehetőségeket, hiszen így hatással lehetünk, irányt mutathatunk a családok szabadidejének igényes, tartalmas eltöltésére.

Kapcsolat az egészségügyi szolgálattal

Törekszünk a folyamatos és szoros együttműködés kialakítására. A védőnők rendszeresen végzik a gyermekek egészségügyi szűrését, és szükség esetén (pl.: látás-, hallás problémák) szakorvoshoz irányítanak. Az esetleg előforduló fertőző megbetegedések idején javaslatot tesznek a fertőzés elkerülésének módjára, valamint segítséget adnak a szülők egészségügyi ismereteinek bővítéséhez.

A rendszeres fogászati szűrést óvodánkban a helyi fogászati rendelő (Toldi Dentál) munkatársai biztosítják.

Kapcsolat a Család és Gyermejjóléti Szolgálattal

Az intézményünk feladatai között kiemelt szerephez jut - a gyermeki személyiség és a család tiszteletben tartása mellett - az esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok leküzdésének enyhítése, valamint a gyermekvédelem. A gyermekek testi-lelki egészségének, fejlődésének biztosítása, valamint az ezeket veszélyeztető körülmények észlelése, jelzése fontos szerepet kap.

Gyermekvédelmi megbízottunk bevonásával aktívan részt veszünk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében.

Óvoda-Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottságok kapcsolata

Óvodánk a gyermekek szűrése, sokrétű és sikeres fejlesztése érdekében (esélyegyenlőség, hátránykompenzáció) szoros kapcsolatot ápol a pedagógiai szakszolgálatokkal, a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek esetében a szakértői bizottságokkal.

A kapcsolattartás formái:

- helyszíni szűrések, vizsgálatok
- szükség szerint fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások tartása
- pszichológiai, logopédiai vizsgálatok, mozgásterápia, családterápia

A tankötelesekorú gyermekek logopédiai megsegítését kihelyezett logopédus végzi, valamint megbízási szerződés alapján is foglalkoztatunk logopédus szakembert.

Az SNI gyermekek esetében, a szakértői véleményben foglaltak alapján fenntartói támogatással biztosítjuk a szükséges fejlesztéseket, a megfelelő szakemberek bevonásával.

Óvoda – Szakmai Szolgáltatók kapcsolata

A nevelőtestület szakmai munkájának fejlesztésében (szakmai megújulás) fontos partnereink a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények (továbbképzések, szaktanácsadók igénybevétele).

Partnereink, akik segítik óvodánkat céljainak elérésében:

- Oktatási Hivatal
- Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ (POK)
- Oktatás és Fejlesztő Intézet – Pedagógiai Szakmai Szolgáltatási Központ

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI-HELYI HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSA

Intézményünk arculatának kialakításában fontos szerepet játszik a hagyományok, ünnepek (jeles napok) ápolása. Ezen „megemlékezések” a kultúránk megismertetésére nyújtanak lehetőséget.

Az ünneplés, pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésre: az óvoda feladata a gyermekekben az ünnepi szokások megalapozása a tevékenységek, esztétikai élmények által. Az előkészület lehetőséget ad a gyermekek közötti kooperáció és kommunikáció gyakorlására.

Az ünnepi készülődésbe szülőket is bevonjuk, ezzel is lehetőséget teremtve számukra, hogy megismerjék óvodánk életét.

Csoportos ünnepek:

- Születésnapok (névnapok) megünneplése dallal, verssel közösen egész évben folyamatosan
- Mikulás várás (csoportonként ajándékozza meg a gyermekeket)
- Advent, Karácsony: külső jegyekkel, hangulati előkészítéssel, ajándék készítéssel. A munkaközösségeink által szervezett ünnepi műsor megtekintése
- Farsang: dekorálás, télüzés, jelmezes mulatság
- Március 15-i megemlékezés: zászló-, kokárdakészítés, zászló kihelyezés
- Húsvét: hangulati előkészítés, dekorálás, ajándékkészítés, locsolkodás
- Anyák napja: köszöntés verssel, dallal; ajándék készítés

- Évzáró - Búcsúztató: Az iskolába indulók búcsúztatása, szülők részvételével

Óvodai szintű rendezvények:

- Adventi kézműves délután és vásár
- Adventi gyertyagyújtás
- Télbúcsúztató
- Gyermeknap
- Családi Nap (az óvodai Bóbita Alapítvány szervezésében)
- Sziporka Társulat mese előadása (óvodánk dolgozóiból alakult amatőr színtársulat)
- Egészség-hét (tavaszi, őszi)
- Weöres Sándor emléknap
- Magyar népmese napja

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek:

A hagyományok ápolását, valamint óvodánk pozitív képének formálását szolgálja a város kulturális életében, a városi rendezvényeken való aktív részvétel: óvodai csoportok, tehetséges gyermekek rendszeres közreműködésével.

- Szüreti felvonulás
- Városi Karácsony
- Dunavarsányi napok

Jeles napok: „Zöld természeti ünnepekhez kapcsolódó játszónapok, programok szervezése az óvodában és külső helyszíneken.

- Állatok világnapja (október 4.)
- Komposztálás Napja (október 10.)
- Madár Karácsony (december)
- Vizes élőhelyek Világnapja (február 2.)
- Víz Világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak-és Fák Napja (május 10.)

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység **olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.

- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés

- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával

A többségi óvodákban megvalósuló integrált –inkluzív nevelés

Az Alapító Okiratban meghatározottak szerint óvodánk integráló intézmény. Ez azt jelenti, hogy a Szakértői Bizottság által megállapítottak szerint befogadjuk a beszéd fogyatékos és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő, a többi gyermekkel együtt, integráltan nevelhető gyermekeket. A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

A megfelelő integráció nagyon hasznos az integrált és a befogadó gyermekek számára egyaránt, mert az elfogadást napi szinten tapasztalják, tanulják, ezáltal beépül a személyiségükbe. Egymástól és egymásról nagyon sok tapasztalatot szereznek. Az inklúzió érvényesülésére törekszünk. Munkánkat pedagógiai asszisztens, gyógypedagógus segíti. A csoport létszám kialakításánál figyelembe kell venni, hogy ezek a gyermekek 2 és 3 főt érnek, ezzel növelve a csoportlétszámot.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára megfelelő eszközökkel folyamatosan bővítjük a csoportokat. Az akadálymentesítés igénye megjelent, ezért a jövőben, fenntartói segítséggel erre fogunk törekedni.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,

- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani **kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.**

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,

- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozóan:

- óvodánk pedagógusainak, a szülők, és gyermekek közösségének megfelelő felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására
- a szükséges fejlesztések csak a komplex kivizsgálás után kezdhetők meg
- amennyiben részesült korai fejlesztésben a gyermek, arra kell építeni
- szükséges biztosítani a fejlesztés folyamatosságát
- elengedhetetlen a türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító pedagógusi attitűd
- szociális készségek fejlesztése
- a kognitív funkciók fejlesztése az adekvát játékhasználat elősegítése
- tudatos önállóságra nevelés, önkiszolgálás ösztönzése

- differenciált fejlesztés (megfelelő idő, körülmények, fokozatosság biztosítása)
- az eltérő terhelhetőség figyelembevétele
- SNI gyermeket nevelő szülők fogadóórán történő tanácsadása, megsegítése, tapasztalatcsere
- folyamatos kapcsolattartás a speciális fejlesztő szakemberekkel

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekekkel kapcsolatos tevékenységek koordinálásáért a csoport óvodapedagógusa felelős
- az óvodapedagógus és a gyógypedagógus vagy terapeuta közösen, személyre szabottan határozza meg a feladatokat, melyet az óvodapedagógus a mindennapi gyakorlata során is alkalmaz
- kapcsolatot tart a Szakértői Bizottságokkal, Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal, jelzi a kontrollvizsgálatok időpontjait, azok esedékességét
- együttműködik a különféle szakemberekkel (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi megbízott, stb.)
- tájékozódik a sérült gyermek családi körülményeiről, a megfelelő együttműködés kialakítása érdekében
- rendszeres egyeztet a csoportban dolgozó kollégáival (pedagógiai asszisztens, dajka), a gyógypedagógussal és szülőkkel az egységes követelmények támasztása érdekében
- rendszeres tájékoztatást nyújt az intézményvezetőnek a gyermek fejlődéséről, a felmerülő problémákról és az elért eredményekről
- felel a gyermekkel kapcsolatos dokumentációért, a szükséges információk megosztásáért, a személyi adatok védelme és titoktartási kötelezettség betartása mellett

Az óvodapedagógus – a speciális szakember iránymutatása mellett – az alábbi kompetenciákat fejlesztheti:

Kognitív

- gondolkodási képesség (konvertálás, rendszerező képesség, logikai képesség, és kombinatív képesség)
- tudásszerző képesség (ismeretszerző, alkotó képességének fejlesztése)
- kognitív kommunikációs képesség (vizuális, nyelvi, verbális)

- tanulási képesség

Személyes

- önkiszolgáló, önellátási képesség fejlesztése – öltözködés, vetkőzés, étkezés
- testi képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés
- befogadóképesség fejlesztése (tevékenységi formánként)
- önkifejezés képességének fejlesztése – zene, vizualitás, előadói – és szövegalkotó képesség
- önvédelmi képesség fejlesztése – szabadság-, egészség-, és identitásvédelem
- speciális képességek (tehetség) fejlesztése
- önszabályozás (kontroll) és önfejlesztés képességének fejlesztése

Szociális

- szociális szokások és minták - személyes példamutatás
- szociális készségek – legfontosabb kiválasztása, szükségszerű működtetése
- szociális ismeretek – viselkedési normák gyakorlása
- szociális kommunikáció
- szociális érdekérvényesítés – szükséglet jelzése, segítőkész énkép erősítése, segítő viselkedésformákat támogató normák tanítása, segítségnyújtás normáinak aktiválása

A tudatos és hatékony pedagógiai hatások szakmai feltétele az egyéni fejlesztési terv kidolgozása, mely mindig az adott gyermek részére készül. Kiindulópontja a gyermek állapota (mozgása, beszéde, figyelve, emlékezete, stb.).

A fejlesztés fő célja az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, valamint az iskolai tanulási zavarok megelőzése.

Az iskolaérettség feltételeit három területen határozzák meg: testi fejlettség, a kognitív képességek minőségében, valamint a szocializáció területén. A fejlesztési tervnek a fejlesztendő területek mindegyikét tartalmaznia kell.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének (beszéd-, pszichés fejlődés zavara) típusához igazodó szakemberek együttműködése szükséges.

Az elvárásoknak igazodni kell a gyermek fejlődésének üteméhez:

- a fejlesztés a gyermek számára szükséges területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak a mindennapi nevelőmunka tartalmi elemeivé

A sajátos nevelési igény a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, a speciális szakemberek segítségével végzett rendszeres és folyamatos pedagógiai munka teszi lehetővé az iskola megkezdéséhez szükséges fejlettség elérését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének feladatai az óvodai nevelés során:

A célunk a fejlesztés által, a sérülés súlyosságától függően a hátrányok csökkentése vagy ellensúlyozása, és a lehetőségekhez mérten a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjának megteremtése.

A mozgásszervi fogyatékos (enyha) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (enyhe) gyermek:

- a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt enyhe fokú mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.
- A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladat :

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Feladat:

- megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység:

Feladat:

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés:

Feladat:

- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Feladat:

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat :

- a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

- Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.
- Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.
- Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos

övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókinccs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése:

- középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a finommotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)

- Tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- Magatartászavarok miatt problémás gyermekek
 - Visszahúzó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó, stb.). Eredményhez vezethet például a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás
 - Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív, stb.)
 - Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást
- A BTMN gyermekek fejlesztésében hangsúlyosan kezeljük a mozgásfejlesztés jelentőségét az idegrendszeri érés segítésére. A pedagógiai szakszolgálat szakértői véleménye alapján biztosítjuk a gyermekek számára mind a csoportban, mind a

csoporton kívüli, a gyermek számára megfelelő fejlesztéseket. Ehhez a szakembereket az óvoda biztosítja.

Kiemelten tehetséges gyermek

A tehetség olyan, legtöbbször már gyermekkorban felismerhető többletképesség, amely a megfelelő környezetben és a fejlesztéssel átlagon felüli teljesítmény elérését teszi lehetővé.

Tehetséges az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában, magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Az óvodai nevelés során, 5-6-7 éves korban már bizonyos jelek alapján a tehetségígéretes gyermek megmutatkozhat.

Az életkori sajátosságokon túlmutatóan megjelennek az egyéniség sajátos jellemzői is:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: logikai-matematikai, nyelvi)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

A tehetségcsírák azonosításának folyamatában meghatározó szerep jut az óvodapedagógus megfigyeléseinek és a megfigyelésein alapuló értékítéletének.

Ebben az életkorban még minden a megismerést, felfedezést és a tapasztalatszerzést szolgálja: a tehetség kibontásának alapozó jellege érvényesül, de ennek fontos szerepe van a gyermek további fejlődését tekintve. A tehetségsegítés folyamatában a gyermekek képességeinek azonosítása, majd kibontakoztatása kizárólag a játékos tevékenységi formákon keresztül történik.

Az óvodai tehetséggondozás területei, lehetséges tartalmi, Howard Gardner intellektuális képességterületei alapján (7+3):

- logikai-matematikai
- nyelvészeti
- testi-kinesztetikus
- térbeli
- zenei
- interperszonális (egyének közötti, személyes)

- intraperszonális (személyen belüli)
- természeti
- egzisztenciális
- érzelmi intelligencia

Módszerek:

- gyorsítás (kíváncsiság, érdeklődési kör, fejlettségi szintnek megfelelő ismeretátadás);
- elkülönítés (nívócsoportban való részvétel)
- gazdagítás (csoporton kívüli, differenciált foglalkoztatás)

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyermekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban az óvodapedagógusok által a fejlettségi szintjüknek megfelelő differenciált „gondozásban” is részesülnek.

Fontosnak tartjuk a szeretetteljes, biztonságot adó, toleráns, alkotó légkör megteremtését, amely:

- biztosítja a gyermek egyéni továbbhaladásának, tapasztalatszerzésének lehetőségét, további fejlődését, sikerélményhez jutását
- lehetőséget teremt a gyermek önismeretének, önkifejezésének, jártasságainak, képességeinek további fejlesztésére
- elősegíti a harmonikus személyiségfejlődést

Az óvodapedagógus szerepe:

- dicsér, újabb eszközökkel, lehetőségekkel motivál, megerősíti, segíti a gyermeket elképzelései megvalósításában
- a képességeit fejlesztő feladatokkal bízza meg a gyermeket, miközben hagyja önállóan alkotni
- az egyéni fejlesztési terv alapján foglalkozik a gyermekkel (játékos formában)
- tájékoztatja a szülőket a tehetség ígéretes gyermekük képességeinek kibontakoztatási lehetőségeiről (óvodán kívüli tehetséggondozó intézmények)

Hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermek. A felelősségünk különösen nagy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.

A pedagógusok színes módszertárral rendelkeznek a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak csökkentésére. Az érintett gyermekeket az adott csoportba illesztik azzal, hogy kiemelt feladatokat, megbízatásokat adnak nekik, ezzel erősítik meg a gyermek a csoportban elfoglalt fontos helyét, szerepét. A gyermeket a játékokban mesedramatizálásokban, bábozásban, körjátékokban, munkatevékenységekben fontos szereppel látják el, feladatokkal bízzák meg, ami a csoportot formálja, befolyásolja. Megtapasztaltatják a gyermekekkel, hogy fontosak, irányítóak, hatnak a környezetükre, amely személyiségükre pozitívan hat.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek számára az intézmény a szülőn keresztül biztosít olyan feladatokat, amelyek segítségével a gyermek értelmi fejlesztése megvalósulhat.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, legegyszerűbb pszichikus szükségleteiből, akaratából eredő spontán tevékenysége.

A játék kitűnő lehetőséget biztosít a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez:

- általa örömhöz, sikerélményhez jut
- oldja feszültségeit, gátlásait, szorongásait
- játék közben észrevétlenül ismereteket sajátít el, tapasztalatokat szerez
- megteremti a felfedezés, kíváncsiság, tevékenységi vágy megélését
- alakulnak, fejlődnek a gyermek közösségi kapcsolatai

A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, melyben kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja a való élet szituációit, szerzett élményeit, valamint a legalkalmasabb tevékenység a beszédkedv ösztönzésére.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján a szabad játékra helyeződik a hangsúly, ennek kell alárendelni a napirendet, időbeosztást és a játékos tevékenységszervezést. A szabad játék során felfedezi, megismeri a gyermek az őt körülvevő világot, lehetőségeit és korlátait, közben erősödik én- és öntudata, fejlődnek megismerő folyamatai, érzelmei.

A szabad játék pszichikus szükséglet: a gyermek kipróbálhatja önmagát minden helyzetben, kielégítheti a felnőtthöz való hasonulási igényét, miközben alakulnak szociális kapcsolatai is.

Céljaink

A szabad játékfolyamat és feltételeinek, valamint a gyermekek elemi pszichikus szükségleteinek biztosítása, pedagógiai-pszichológiai szakértelemmel történő támogatása indirekt módszerekkel.

Az óvodapedagógus szerepe a szabad játék folyamatában

- Utánozható mintát nyújtunk, jelenlétünk tudatos az élményszerű, elmélyült játék kibontakozása érdekében, szükség szerint együttjászunk, támogatunk, ösztönzünk, bevonható társak maradunk. Szabad játék során saját támogató- segítő tevékenységünket tervezhetjük meg, vagyis, hogy hogyan tesszük lehetővé a gyermekek terveinek megvalósulását. Ennek érdekében:
- Megteremtjük a feltételeket, melyek pozitívan hatnak a gyermekek játékkedvére, a szabad játéktevékenység kialakulására.
- Nyugodt, derűs, ösztönző légkört biztosítunk az elmélyült, felszabadult játék érdekében, ahol a magatartási normák betartása, betartatása következetes és biztosított a továbbjászás lehetősége. Éreztetjük, hogy biztonságban vannak, szeretet, segítőkészség veszi körül őket, magatartásunk igazodik a játékhoz (elfogadó, nyitott, együttműködő).
- Hosszantartó, zavartalan játékidőt biztosítunk folyamatos, jó napirend kialakításával, ahol a gyermekek kezdeményezésén alapuló játék kapja a legtöbb időt. Lehetőséget adunk, hogy minden gyermek az egész nap folyamán játékokat indíthasson, szervezhessen önállóan, ezáltal megélve a fejlődés élményét. A délutáni

játéktevékenység is ugyanolyan hangsúlyos, mint a délelőtti. A napirendet nem tesszük szaggatottá, az elmélyült játékot nem szakítjuk meg az egyéb tevékenységekkel, hanem azok belesimulnak a játéktevékenységbe. Az egész csoport számára tervezett tevékenységeket akkor valósítjuk meg, amikor már minden gyermek játékszükséglete kielégült. Magatartásunkkal utalunk a játék befejezésére, lehetőséget adunk a játék későbbi folytatására a napirend szerint.

- A rendelkezésre álló teret a gyermekekkel közösen alakítjuk ki a gyermekek játékának, szempontjainak megfelelően, alárendelve. A tereket a játékoknak megfelelően határoljuk el, lehetőség szerint mobilizálható bútorok segítségével, ezáltal biztosítjuk a játszóterek biztonságát, a játékhely szükség szerinti növelését (pl. mozgásos játéknál), csökkentését (csendesebb játéknál), a saját játékerzet kielégítését.
- Biztosítjuk az ideiglenes, állandó és spontán játszóhelyek kialakításának lehetőségét. Elsődleges az egyedüli, biztonságos játék biztosítása. Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségeket megszervezzük, biztosítjuk azokat a feltételeket, amelyekre a gyermekeknek szükségük van. (homokozó játékok, labdák, karikák, motorok, rollerek, plédek, sporteszközök, stb.). A közeli játszóterek nyújtotta lehetőségeket is kihasználjuk.
- Tartós, esztétikus, biztonságos játékeszközöket, játékszereket, többféleképpen használható anyagokat, kellékeket, mozgásigényt kielégítő eszközöket (pl. trambulín) biztosítunk a különböző tevékenységekhez, témákhoz folyamatosan cserélve, aktualizálva, melyek elősegítik a gyermeki fantázia kibontakozását, problémamegoldó gondolkodás fejlődését. Megteremtjük a választás, elkészítés, kreatív használat lehetőségét bizonyos szabályok mentén. Információkat tartalmazó eszközöket (képek, könyvek, fotók, rajzok stb.) helyezünk el az egyes játszóhelyeken.
- Elindítjuk, segítjük, ellenőrizzük a játékelképzeléseket, szükségleteket. Ennek érdekében élményszerű óvodai életet teremtünk, ahol az életkornak megfelelő játék helyett az egyének, csoportok játékát támogatjuk, a játéktevékenység a gyermekek élményei alapján alakul, élményforrás és feldolgozás is.
- Formáljuk a társas kapcsolatokat, fenntartjuk együttes játékkal, beszélgetéssel, konfliktus megoldás irányításával, segítség biztosításával. Elveink: elfogadás,

segítés, támogatás. Fejlesztjük az együttműködést, kezdeményezőkézséget, önértékelést, önbizalmat, ösztönözzük a kreativitást.

Az adott helyzet átélése, gyermek megértése alapján döntjük el, szükséges-e beavatkoznunk. Célja mindig a gyermekek játékának támogatása (tettlegesség, balesetveszély elhárítása). A beavatkozás módja attól függ, hogy az óvónő része a játéknak vagy sem.

- Ha játszópartner: szerepet vesz fel, gazdagítja, továbbblendíti a játékot, ha játékon kívül van: figyelemmel kíséri a játékot, az előforduló konfliktusokat, segít, megerősít.
- A szabályokat, a játék folyamatában jelentkező megoldandó problémák következményeként, a gyermekekkel közösen állítjuk fel.
- Példaértékű kommunikációval nyelvi kifejezésmintákat adunk, a játék végén az ötletek befogadására, közös eszközkészítésre, játékokkal való bánásmódra, rendrakásra vonatkozó szóbeli értékelést alkalmazunk.
- Figyelemmel kísérjük a játék folyamatát, a gyermekek lelki állapotát, feloldjuk a feszültséget, törekszünk a kiváltó okok csökkentésére, megszüntetésére, agresszió oldására. Célunk, hogy a gyermekek megfelelően tudják kezelni és feldolgozni a kudarcélményt is.
- Különös figyelmet fordítunk a különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekek játékba való beilleszkedésére.
- A játék fejlődése tükrözi a személyiség fejlődését, nyomon követésével megfigyeljük, megismerjük a gyermekeket, követjük érzelmi, értelmi, szociális fejlődésüket.
- Megszervezzük a szabad játékkal párhuzamosan végezhető tevékenységeket, úgy, hogy azt nem zavarjuk meg tanulási szándékú ötletekkel. A szabad játék a spontán tanulás színtere, mivel közben tanulási hatások is érik a gyermekeket, ezáltal indirekt módon fejleszti a gyermek képességeit. A játék során kialakuló újabb szükségletek bonyolultabb játékokhoz teremtik meg a pszichés feltételeket.

Az óvodapedagógus szerepe a szervezett játékban

A szervezett játékot előre meghatározott céllal, konkrétan a gyermekek képességeinek, részképességeinek fejlesztésére tervezzük.

Tudatosan alkalmazzuk, figyelembe véve, hogy benne a játék legyen túlsúlyban. A kezdeményezett játékok témáját az óvodapedagógus kínálja fel, a gyermekek szabadon, érdeklődésüktől függően vesznek benne részt. Ezen tevékenységek tapasztalatai élménybázisul szolgálhatnak a gyermek szabad játékához.

Amennyiben célunk a játék, akkor a gyermekek ötleteihez, előzetes élményeihez, igényeihez alkalmazkodva valósítjuk meg saját terveinket úgy, hogy elindítjuk, a gyermek pedig továbbviszi, kiegészíti, vagy átveszi a vezetést. Az adott szituáció határozza meg a beavatkozás minőségét (ötleteket ad, eszközöket biztosít, metakommunikációt alkalmaz). Nem a végeredmény a fontos, hanem a közösen kialakított játékfolyamat. Ezekben a tanuló játékokban a gyermek tudatában van annak, hogy valamit felfedez, új tapasztalatot szerez (pl. találós kérdések, érzékelő játékok, ellentétpárok gyűjtése stb.)

Amennyiben célunk a fejlesztés is, akkor a játék a tanulási folyamatot szolgálja, megfogalmazódik benne a pedagógiai szándék. Ezek általában szabályjátékok.

A fejlesztő játék során figyelembe vesszük az eltérő fejlődésű gyermekek fejlettségi szintjét és az elmaradás területét. A gyermekek önként, kis létszámban vesznek részt benne, mi pedig együtt játszunk velük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a játékban, társas viselkedésben az alapvető normákat betartja, rendelkezik a kivárás képességével
- alkalmazkodik a játékszabályokhoz, újakat hoz létre, vigyáz a játékszerek épségére, önmaga is készít játékeszközöket
- tud szerepjátékot (szimbolikus) szervezni és az ahhoz szükséges eszközöket kiválasztja. Képes szerepvállalásra, játéka élménydús, változatos, megjelennek a napi élet eseményei, élményei
- szívesen vesz részt bábozásban, dramatizálásban, melyek során kötetlen módon játssza el saját és irodalmi élményeit
- építő-konstruáló játéka során kihasználja a tér adta lehetőségeket, tevékenysége változatos, kreatív

- ötleteit képes társaival összehangolni, megértetni és elfogadtatni elgondolásait.
Képes az együttműködésre
- tiszteletben tartja mások játékát, és az általuk készített játékeszközöket
- a sajátos nevelési igényű gyermek egyedül vagy társ mellett játszik, de szívesen bekapcsolódik a lendületes, intenzív, mozgásos játékba, az egészséges társakkal kooperál
- kitartóan, hosszú időn keresztül részt vesz egy játékban

Az óvodában alkalmazott különböző játékfajták részletes leírása és azok irányításának elvei

Az explorációs játék

Kutató manipulációból ered. Alapja az önálló belső készítés a kíváncsiság. A legkorábban jelentkező játékforma, amely felnőtt korban is visszatér. A játék öröme a funkciógyakorlás, az ismétlés, az "én csinálom" határozott érzése adják. A gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Építőjáték, konstrukciós játék

A gyermekek kockából és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. Az "én csináltam" tapasztalata bizonyosságot nyújt a gyerekek saját képességeiről, növeli biztonságérzetét. A gyermekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállított játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi a konstruálásra. A "valamit alkotni" igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

Szerepjáték

A fejlődés folyamán az ismeretek bővülésével egyenes arányban fejlődik a játékuk is. A kezdeti gyakorló játékból kiindulva, eljutnak a szerepjátékig, szabály- és konstruáló játékig.

A szerepjáték az a tevékenység, amelyben a gyermek a felnőttek szerepét, tevékenységét és a felnőttek közötti viszonyokat sajátos körülmények között, általánosított formában, képzelete segítségével és a felnőttek által használt tárgyak helyettesítésére szolgáló játékeszközökkel újraalkotja.

Arra törekszünk, hogy minden gyerek szerepjátéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki.

A szerepjáték lehet:

Utánzó: a legegyszerűbb forma, amikor a valóságot ismétli meg, majdnem utánoz.

Szimbolikus: a képzelet gyakorlásáról van szó, jellemzője a "hidd el" tudat.

Kompenzáló forma: a valóságot javítja (a rossz történeteket jónak alakítja, vagy amit a valóságban nem szabad azt kiéli a játékban).

Likvidáló forma: a játék során újra éli valamilyen kellemetlen élményét pl.: kórház, a megismétléssel a negatív feszültség csökken, illetve feloldódik.

A szerepjáték pedagógiai értéke:

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségét nyújtja.

Feltételezi a gyermek önállóságát, kezdeményezését.

Tükrözi a gyermek érzelmi állapotát, a világról alkotott ismereteit és elképzeléseit.

A közös játékban alakulnak a játékhagyományok, melyek a "mi tudat" létrejöttét erősítik.

Az együttes játék révén fejlődik a társas kapcsolatuk, együttműködésük.

Szabályjáték

A legkésőbb jelentkező, de a legtovább megmaradó játékforma.

Legfőbb jellemzői:

- szabályszerűség,
- társas tevékenység: - több ember kell hozzá, együttműködést kíván

Szabályjáték fajtái:

1. Mozgásos:

- Sorversenyek, futójátékok
- Versenyjátékok, váltóversenyek
- Fogó - és labdajátékok
- Ügyességi játékok

2. Értelemfejlesztő:

- Matematikai játékok
- Hallásfejlesztő és hangképző játékok
- Gyors reagáló képességet fejlesztő játékok
- Megfigyelőkészséget fejlesztő játékok
- Ismeretfejlesztő játékok
- Beszédfejlesztő játékok
- Logikus gondolkodást fejlesztő játékok

- Nevettető, zálogkiváltós játékok, kiolvasók, stb.

Legnagyobb értékük az, hogy a gyerekek fejlettségéhez igazíthatóak.

Tanításukat egy-két egyszerű feladattal és szabály megtanításával kezdjük, amelyeket a későbbiek folyamán fokozatosan bővíthetünk.

A gyermekek a szabályjátékban megtanulják a helyes magatartás alapvető formáit.

A szabályjátékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit.

Szabályjáték fejlődése

A nagyok már bonyolultabb szabályjátékok megtanulására képesek s miközben azt nagy kedvvel, örömmel végzik, egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik. A gyerekek játékában az egészséges versengés is jelen van, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Az egész napi tevékenységét áthatja a szabadjáték és a választható tevékenységek játékos jellege.
- Megteremti a feltételeket a szabad játék zavartalanságához.
- Szeretetteljes, nyugodt légkört biztosít.
- Megfelelő játszóhelyeket, kuckókat alakít ki a csoportszobában, udvaron.
- A gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő esztétikus eszközöket válogat és a gyermekek számára könnyen elérhetővé teszi.
- Megfelelő szokásokat alakít ki és következetesen betartatja azokat.
- Kihhasználja a játék fejlesztő hatását, elősegíti az egyes gyermekek adott fejlettségi szintjéről magasabb szintre való lépését.
- Közvetíti az elfogadható viselkedési szabályokat és alkalmat ad gyakorlásukhoz.
- Segíti a kölcsönös együttműködés és társkapcsolatok alakulását.
- A gyermekek igényeinek megfelelően kapcsolódik be a játékba.
- Résztvele játékot szemlélő, követő, ötletet adó.
- Megfelelő játékeszközöket biztosít a gyermekek számára, korosztálynak és fejlettségnek megfelelően, mennyiségileg és minőségileg válogatva.
- Lehetőség szerint természetes anyagokból készült népi játékeszközöket (kavics, bot, ág, vessző), is felhasznál.

- Játékhoz kapcsolódó, azonosulást segítő ruhadarabokat, szimbólumokat, kellékeket biztosít.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek képesek a külvilágból és a saját belső világukból származó benyomásokat játékukban megjeleníteni.
- Szerepjátékuk érzelmileg gazdag, melyhez erős képzelőerő társul. Képesek a szerepegyeztetésre és sikeresek is benne.
- Képesé válnak a demokratikus szereposztásra.
- Képesek arra, hogy különböző elemekből és anyagokból összetett formákat, szerkezeteket konstruáljanak.
- Örömmel játszanak szabályjátékokat, képesek a szabályok megtartására és ők maguk is alkotnak kreatív szabályokat.
- Játék során képesek kooperálni.
- Tiszteletben tartják mások játékát.
- Kibontakozik kezdeményező készségük.
- Igényévé válik a közös játék, együttműködés a társakkal, egymás ötleteinek, javaslatainak elfogadása
- Tudja kifejezni tapasztalatait, elképzeléseit esztétikai és szociális élményeit a bábozás, dramatizálás eszközeivel.
- A felmerülő konfliktushelyzetet próbálják önállóan megoldani.

Verselés–mesélés

A verselés, mesélés az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe és módszere. Az irodalmi nevelés elvezeti a gyereket a szépirodalmi élményhez.

Az irodalmi nevelés leginkább az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal fonódik össze.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi műfajok a vers és a mese: a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák mellett, helye van a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, valamint a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek is.

A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít az anyanyelv segítségével, elmélyíti az önismeretet, a világ megismerésében nyújt segítséget.

A mese a legtágabb értelemben tanít: a népi eredetű mesének erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz a gonosszal és a hazuggal szemben.

A mese oldja a szorongást, segíti a gyermeket az indulatok feldolgozásában, a külvilág és a belső érzelmek megértésében és elfogadásában. A gyermek érzelmei és vágyai összekapcsolódnak a világról szerzett tapasztalataival.

A mesékben a szövegkörnyezet és az előadásmód segíti a megértést (a gyerek akkor is el tudja képzelni az egészet, ha nem ismeri minden szó jelentését), fejleszti a gyermek belső képalkotó képességét, amely nélkül lehetetlen az értő olvasóvá válás.

A mese ismereteket közöl, szórakoztat, működteti a képzeletet, fejleszti az intellektust, ellazít, s egyúttal szimbolikus utalásaival hozzásegíti a gyermeket problémáinak megoldásához.

Célunk:

- a gyermekek érzelmi, erkölcsi, belső képi világának, nyelvi kifejezőképességének, fantáziájának, kreativitásának színesítése, gazdagítása, formálása: a csodákkal teli meseélmények segítségével pozitív személyiségjegyeik előkészítése
- az anyanyelv megszerettetése, igényes használatának megalapozása
- az olvasóvá nevelés megalapozása és kibontakoztatása, a könyvek helyes használatának, értékének tudatosítása

Feladataink:

- az életkori sajátosságok, érdeklődés, a csoport fejlettségének, összetételének figyelembe vételével, változatos módszerek használatával a differenciálás biztosítása
- az óvodai élet során minden nap jelen van a verselés-mesélés, amely kiegészülhet bábozással, dramatizálással, mondókázással
- komplex hatások erősítése a művészeti ágak összekapcsolásával (zene, mozgás, tánc, ábrázolás), a gyermeki kreativitás, önkifejezés (saját mese-versalkotás) támogatása
- kulturális programok biztosítása (például színház, koncert), viselkedési szabályok közvetítése
- érzelmi élmények nyújtása, értelmi-érzelmi és erkölcsi-etikai fejlesztés

- érzelmi biztonság erősítése a népi, dajkai hagyományok ápolása (dúdoló, ölbeli játékok, ujj-játék, csiklandozó, altatók)
- kommunikációs és metakommunikációs készségek fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével: beszédértés, beszédkedv, artikuláció, szókincsfejlesztés, szófordulatok, prozódiai elemek, mimika, arcjáték, testbeszéd
- a helyes légzés, a beszédszervek megfelelő mozgásának kialakítása gyakoroltatással
- analízis és szintetizálás képesség, verbális emlékezet, auditív figyelem és hallási differenciálás képesség fejlesztése a beszéden keresztül

Teendők a feladat megvalósítása érdekében:

- megfelelő hely (nyugodt, zavartalan környezet), elegendő idő és igényes, gyermek közeli eszköz biztosítása az irodalmi neveléshez (például mesesarok, mesepárna, bábok, könyvek)
- változatos gyermekirodalmi anyag igényes összeállítása, kiválasztása életkoruknak megfelelően, melyek illeszkednek a heti témákhoz, projektekhez, komplexen kapcsolódnak a gyermekek mindennapjaihoz, a néphagyományhoz, népi játékokhoz, évszakokhoz, időjáráshoz (az óvodapedagógus modell értékű)
- a mindennapok során alkalmat teremtünk a spontán, vagy tervezett verselésre, mesélésre, dramatizálásra
- kiemelt figyelmet fordítunk az ismétlések gyakoriságára, de lehetőséget adunk a választásra (kedvenc mese, vers).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- szívesen mond és hallgat mondókát, verset, mesét, ismeri a hozzájuk tartozó játékokat és mozgásokat, részt vesz dramatikus játékokban
- beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- képes a hallott mese képi megjelenítésre, a mese legfontosabb elemeinek (például szereplők, történések) felidézésére, cselekményének követésére
- ismer és ért néhány mesei szófordulatot, kifejezést, népies szóhasználatot
- bátran és szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- használja a metakommunikációs eszközöket
- tud könyvben, kép alapján tájékozódni, és a könyvet helyesen használja, óvja

- nyugodtan, figyelmesen tudja végig hallgatni a felnőttet és társait
- alkalmazza a társas viselkedés elemei szabályait (köszönés, kérés)

A 4-5 évesek tanuljanak meg 10-12 mondókát, verset.

Ezek legyenek:

- Népi mondókák
- Névcsúfolók
- Vidám, humoros szövegű versek
- Mai magyar költők ritmusélményt adó versei
- Ebben a korban a meseanyagok:
- Állatmesékből
- Egyszerű szerkezetű tündérmesékből
- Refrénekkel tagolt verses mesékből állítjuk össze
- A 4-5 éves gyerekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit
- Ösztönözzük a gyerekeket, hogy a mesehőssel, vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is kinyilvánítsák

5-6-7 évesek tudjanak 12-14 mondókát, verset, ezek:

- népi mondókák
- kiolvasók
- találós kérdések
- lírai versek

Meséik, történeteik a tágabb környezetről is szóljanak:

- Erdei állatok élete
- Családról
- Gyermekéről
- Bonyodalmasabb, tréfás mesék
- Tündérmesék
- Folytatásos meseregények
- Ismerjenek meg a gyerekek több versszakos mondókákat, változatos kiszámolókat. A versek többnyire ismétlésekkel, refrénekkel tagolt, vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek legyenek. Arra törekszünk, hogy a nagyok

minél több találós kérdést, mulattató mondókát, tréfákozót, felelgetőt, csúfolót, szólás-mondást ismerjenek meg.

A tevékenység szervezésének módszerei

- Meghitt, nyugodt környezet, hangulat teremtése a meséléshez.
- Igényes, példamutató előadásmód
- Arra törekszünk, hogy a mesét, verseket az elejétől a végéig megszakítások nélkül mutassuk be.
- A bábjáték és dramatizálás lehet az óvodapedagógus önálló módszere és lehet a gyermek és a pedagógus közösen alkalmazott módszere is.

Az irodalmi élmény kiteljesedését segítő fejlesztő módszerek: beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás és ismétlés.

Fontos, hogy a mesemondásnak meglegyen a csoportokra jellemző szokása. Ez lehet mindig ugyanaz a hely, idő, jellegzetes tárgy vagy hívogató mondóka, ének, gyertyagyújtás, stb.

A zavartalan mesehallgatás biztosítása érdekében kiemelt fontosságú a megfelelő szervezeti forma megválasztása. A fantázia, a belső képek beindulása abban az esetben lehetséges, ha semmi nem zavarja meg a befogadást.

Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- A felhasznált irodalmi anyagot igényesen, a korcsoportonkénti különbségeket figyelembe véve válogatja össze.
- Nyugodt légkört biztosít.
- Önkifejezés lehetőségének megteremtése.
- Hangulatkeltő elemeket használ.
- Előadásmódja, anyanyelvi kultúrája megfelelő.
- Rendszeres lehetőséget teremt a dramatizálásra.
- Szómagyarázata rövid, egyszerű.
- A 3-6-7 éves korban kedvelt jellegzetes formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Várják és igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Megjegyzik és képesek felidézni a számukra kedves meséket, verseket.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Az ismert verseket, mondókákat, meséket szívesen hallgassák és mondogassák.
- Az ismert verseket, meséket szívesen dramatizálják, bábozzák.
- Találjanak ki egyszerű meséket, történeteket és alkalmazzák a játékukban.
- Váljanak a könyvek nézegetése által könyvszerető és a későbbiekben sokat olvasó gyermekekké.
- Kialakul a belső képalkotás képessége, ami az olvasás alapja.
- Tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai nevelés egyik alapköve a zenei nevelés. A zene hallgatása és a hozzá kapcsolódó cselekvések és játékok hatással vannak a gyermekekre és formálják személyiségét, képességeit.

Óvodásaink zenei nevelésében a Kodály-módszert alkalmazzuk, mellyel ápoljuk saját kultúránkat, de lehetőséget biztosítunk más népek zenei anyagának és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismerésére is.

Célunk:

- a gyermekek készségeinek, zenei képességeinek és kreativitásának alakítása az énekes játékokon, és az igényesen válogatott művészeti alkotásokon keresztül
- a zene iránti érdeklődés felkeltése, a zene megszerettetése, örömeinek átélése, amelyet a közös énekléssel, ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal valósítunk meg
- a dallam, a ritmus és a mozgás egységének megéreztetése az éneklés és gyermektánc élményén keresztül

- közösségi élmény és örömforrás legyen a zenei tevékenység, mely jelenjen meg a mindennapokban
- A zenei anyanyelv megalapozása a feladatok eredményes megvalósításával

Feladatok

- az éneklés, a zene megszerettetése, a gyermekek zenei élményhez juttatása hangszerek megismertetése, használata
- zenei hallás, emlékezet, ritmus- és formaérzék megalapozása, differenciált fejlesztése
- esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása, a ritmus - szöveg - dallam kapcsolatának, érzékeltetése mozgásokkal, táncos mozdulatokkal
- zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással (népdalok, népzene, műzene, más népek zenéi), a befogadó képesség megalapozása

Teendőink a feladat megvalósítása érdekében

A zenei anyag kiválasztása, az ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, hagyományaink ápolása (például néptánc találkozó) a gyermekek életkori sajátosságainak és a céljainknak figyelembe vételével valósul meg (mondókák, gyermekdalok, énekes játékok, műdalok).

- zenei tehetségek felismerése, gondozása
- feltételek biztosítása (hely, idő, eszköz, lehetőség. oldott, derűs légkör)
- az anyanyelvi fejlesztés érdekében a zenei nevelés lehetőségeinek kihasználása
- pozitív óvodapedagógusi modell nyújtása

A gyermekek zenei képességének fejlesztése óvodánkban

Éneklési készség

Megfelelő dalok választásával (a hangterjedelem bővülése egyenesen arányos a gyermekek korával), sokszori ismétlésével fejlesztjük hallásukat, segítjük szép, tiszta éneklésüket.

Emellett fontos a gyermekhang ápolása. Középerős, könnyed, lágy éneklésre, jó artikulációra, szép szövegkiejtésre készítjük őket.

Zenei hallás

Fejlesztése az aktív éneklésre épül. A fejlett hallás visszahat a tiszta éneklésre. Elsősorban a hallható hangok világát kell fejlesztenünk (beszédhangok, zajok, zörejek, a természetben, környezetünkben hallható hangok).

Területei:

- hangmagasság iránti érzék fejlesztése: magas-mély hang különbségének érzékeltetése
- dinamikai érzék fejlesztése: halk-hangos különbségének érzékeltetése
- hangszínek felismerése
- belső hallás fejlesztése (dallamfelismerés, dallambújtatás)

Ritmusérzék

Az állandó, kellemes zenei tevékenység útján fejlődik (dallal, mondókával, dalosjátékkal, gyermekhangszerekkel). Játékos mozgással ösztönösen fejleszhető ritmusérzékük.

Területei:

- egyenletes lüktetés
- mondókák, dalok ritmus
- egyenletes lüktetés-ritmus összekapcsolása
- tempóérzékelés (gyors-lassú)
- mozgáskultúra-tánc (játékos mozdulatok)

Zenei formaérzék:

- motívumhangsúly kiemelése
- dallammotívum (kérdés-felelet játék)
- ritmusmotívum

Zenei alkotókészség

Számtalan tapasztalás, zenei emlékkép előzi meg. Óvodapedagógusi példával felkelthető a gyermeki utánzásvágy, így ösztönözhető saját alkotásra (például különböző dallamra, ritmusra improvizálunk szöveget, hangot, mozdulatokat).

Zene hallgatására nevelés

A gyermekeket a zene figyelmes hallgatására neveljük és a zenei anyag igényes kiválasztásával felkeltjük a zene iránti érdeklődésüket (pedagógusi és zenei előadások, koncertek, IKT eszközök alkalmazásával zeneművek hallgatása).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- képes természetes tempóban járni, önállóan tempót tartani
- megkülönbözteti és reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat a dallamban, ritmusban
- dallamot visszaénekel, törekszik a tiszta éneklésre
- kifejezi cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést
- helyes testtartással végez egyszerű táncos mozdulatokat, mozgásokat, ismer néhány térforma alakítási lehetőséget
- figyelmesen hallgatja a bemutatott zenét, dalt
- fekkiséri dallamotívum alapján a hallott dalt, néhány természetbeli hangot, hangszereket
- képes rögtönözni dallamot, ritmust, mozgást, játékot

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek alkotó tevékenysége a játékra épül, s egyben a játék egyik formája is. A külső és a saját belső világuk fokozatos megismeréséből adódó élményeiket dolgozzák föl, saját szintjükön, saját elképzeléseik szerint. Fontos, hogy ezt a folyamatot újabb és újabb élmények átélésével segítsük.

Az ábrázolás különböző fajtái (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka), a vizuális technikák gyakorlása során a gyermekek minden alkalommal átélik az alkotás örömét, a sikerélmény pedig újabb alkotásra serkenti őket. E folyamatban a tevékenység öröme és az eredmény a fontos.

Fontos eszköze a gyermeki személyiségfejlődésnek, hiszen e tevékenységek közben fejlődnek értelmi és manuális képességeik, megismerhetik az anyagok tulajdonságait, gazdagodik érzélemviláguk, esztétikai értékrendjük. Fejlődik önkifejezésük, problémamegoldó képességük valamint a nyelvi kifejezőkészségük is.

Célunk:

- a vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás megalapozása
- az érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenységek iránt, technikák megismertetése, az eszközök használatának begyakorlása
- esztétikai érzékenység, igényesség alakítása, szín-, kép-, és formavilág gazdagítása
- a művészetek iránti nyitottság, a befogadás megalapozása

Feladatunk:

- az eszközök biztonságos használatának, a különböző technikai eljárásoknak az elsajátítása, melyek elősegíti a finommotorika, az íráshoz szükséges mozgáskoordináció fejlődését
- az átélt élmények megjelenítése az alkotó tevékenységek folyamán
- a különböző nehézségű technikák differenciált, egyéni képességeknek megfelelő elsajátítása (ezek a technikák később az élmények magasabb szintű kifejezéséhez segítik a gyermekeket)
- a képi, plasztikai, komponáló képesség és az önkifejezés kibontakoztatása
- egészséges önértékelés és az alkotás iránti igény kialakítása, mások munkájának megbecsülése (elkészült munkák, alkotások elhelyezése, megbecsülése)

Teendőink a feladat megvalósítása érdekében

- Feltételek biztosítása:
 - jól elkülöníthető, nyugodt hely
 - hozzáférhető, jó minőségű, képességeiknek megfelelő eszközök, melyeknél figyelembe vesszük a környezettudatosság elveit (természetes és újrahasznosítható anyagok, gyűjtőmunka)
 - harmonikus, esztétikus környezet
 - elegendő idő
 - alkotó légkör
 - élmények és lehetőségek biztosítása a szabad fantázia kibontakoztatására, vizuális önkifejezésre, önálló alkotásra
- vizuális tapasztalatok nyújtása az életkor és az egyéni fejlődési ütem figyelembe vételével
- az óvodapedagógus munkája legyen esztétikus, környezetünkkel harmonizáló, minta értékű

- a gyermekek megismertetése művészi alkotásokkal (például kiállítás, múzeum, reprodukció)
- a közösségi érzés alakítása a gyermeki munkák díszítő elemként való felhasználásával
- a családokkal való kapcsolat erősítése az ünnepekre való közös készülődéssel illetve ajándékkészítéssel, mely hozzájárul a gyermeki önbizalom fejlődéséhez is

Tartalmi elemek:

- képalakítással (például rajzolás, festés, kollázs, origami)
- térplasztikai munkák (például gyurmázás, agyagozás, fazekasság)
- kézimunka (például varrás, hímzés, fonás, szövés)
- építmények készítése
- barkácsolás (például báb, játékeszköz készítés)
- ismerkedés műalkotásokkal, építészeti alkotásokkal (például könyvtár, albumok, múzeum, séták)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- rendeltetésszerűen, készségszinten használja az eszközöket, (például ceruza, olló, ragasztó, ecset)
- ceruzafogása megfelelő, szem-kéz koordinált mozgása kialakult
- képes alkotni kreatív ötletei, élményei, emlékezete és minta alapján, díszítő elemeket is alkalmazva
- mondanivalóját vizuálisan is ki tudja fejezni
- emberábrázolásában megjeleníti a részleteket is, esetleg az egyszerű mozgásokat
- felismeri és megnevezi a színeket, sötét és világos árnyalatokat (alap-, és kevert színeket)
- önállóan vagy társaival közösen modellt, makettet készít
- téralkotásban ötletes, figyelembe véve az alapvető téri viszonyokat
- képes véleményt alkotni saját és társai alkotásairól
- rácsodálkozik a szépre, az esztétikus látványra, tud gyönyörködni benne

Követelmény

3-4 éves korban játszva ismertetjük meg a gyereket az anyagokkal, eszközökkel, és alapvető technikákkal. Szabadon firkálgató, mázoló, gyurmázó gyerekekkel együtt éljük a felfedezés, az alkotás, a színek, a formák adta örömet, esztétikai élményt. A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk a gyermek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni.

Képalakítás különböző technikákkal: festés, rajzolás, papírragasztás, agyagba, homokba karcolgatás.

Plasztikai alakítás: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, tépegetve, stb.

Építés: Különböző tárgyakkal formák, alakzatok létrehozása.

4-5 éves korban jelentkezik a szándékos képalakító tevékenység, melyet fejlesztünk kapcsolódó témákkal, technikával. Megjelenik az ember, a környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása. (Egy-egy emlék közös, vizuális felidézése során felhívjuk a figyelmüket a részletek fontosságára). Ösztönözzük a gyerekeket, hogy játékukat a maguk által készített eszközökkel bővítsék, készítsenek apró esztétikus ajándékokat (pl. nőnapra, anyák napjára, barátaiknak).

Képalakításra jellemző legyen: gazdagabb formák, színkeverés, színárnyalatok.

Plasztikai munkájukat jellemezze: a formák tagolása, bábdiszlet készítés, összeszerelésük, díszítésük.

Építés lehetőségeinek részletezése: térvariálások.

5-6-7 éves korban a fejlődés a részletgazdagságban, a kompozíciókészítésben, a készülő dolgok bonyolultságában és a tervszerű készítésben jelenik meg. Ezen a területen a folyamatos fejlesztés fontos feladatunk.

Segítjük a gyerekek befogadó és alkotó képességeinek fejlesztését, megteremtjük a feltételeit annak, hogy az egyszerű odafordulástól az ámuló rácsodálkozásig jussanak el.

Ösztönözzük, hogy rajzaikban jelenjen meg az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján, majd később a saját élményeken alapuló témákban a mesék, versek, ünnepek, közös élmények eseményábrázolásai is.

Képalakítás során alkalmazzuk: képmontázs, lenyomat technikáját.

Rajzban és plasztikai munkánál megjelenik térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás.

Díszítőtechnikák: fonás, szövés.

Az egyéni fejlesztésre minden korcsoportban nagy hangsúlyt fektetünk. Arra törekszünk, hogy mindenki önmagához képest fejlődjön. A tehetséges gyerekek tehetséggondozása is folyamatosan történik.

Mozgás

Óvodai nevelésünk, programunk lényeges eleme az egészségfejlesztő testmozgás. A mozgás azokon a mozgásformákon alapuló fejlesztő tevékenységek összessége, amelyek a gyermekek természetes mozgásformáit veszik alapul (csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás).

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei, hozzájárulnak az egészség megőrzéséhez, megóvásához.

Az óvodáskor a természetes mozgásformák, a finommotoros mozgáskészségek valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket igyekszünk sokszínű, változatos és örömteli játékokkal elősegíteni. Ezzel biztosítjuk a mozgás és értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

A megfelelően kiválasztott és rendszeresen alkalmazott mozgásos játékok és feladatok kedvezően hatnak a kondicionáló képességekre, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét valamint fontos szerepük van a helyes testtartás kialakításában.

Az irányított mozgásos tevékenységek kiegészítik a spontán, szabad játék során végzett mozgásos tevékenységeket.

Célunk

- az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése
- a gyermeki mozgásigény kielégítése
- a gyermek természetes, harmonikus és koordinált mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában

- a gyermek személyiségének fejlesztése, figyelembe véve a különleges nevelési igényű gyermekeket: pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó magatartás

Feladatok:

- a közös tevékenységek megszerettetése, az esztétikus, szép mozgás tudatossá tétele (legyen igény a gyermek számára)
- természetes mozgásformák gyakoroltatásával a gyermekek testi és kondicionális képességeinek (ügyesség, gyorsaság, állóképesség, erő) fejlesztése
- szem – kéz, szem – láb koordináció, nagymozgások és egyensúlyérzék fejlesztése
- ismeretek nyújtása és az erkölcsi tulajdonságok alakítása (akarat, bátorság, önuralom, fegyelmezett magatartás, közösségi szellem)
- az életkornak megfelelő mozgásformák kialakítása az egészséges terhelés figyelembe vételével, beépítve a prevenció és korrekció gyakorlatokat
- a mozgásformák gyakorlásával a mozgásérzékelés, téri és időbeli tájékozottság, mozgáskoordináció fejlesztése
- testséma-fejlesztő játékok alkalmazásával a testrészek megismertetése, testkép alakítása

Teendőink a feladatok megvalósítása érdekében

- a gyermekek érdeklődésének felkeltése, élményhez juttatása az együttes mozgás során, kielégítve természetes mozgásigényüket
- feltételek megteremtése (hely, idő, eszköz, higiénia, balesetvédelem)
- megfelelő szokás- és szabályrendszer kialakítása, betartatása
- modell és példa nyújtása
- a tervezésnél és a gyakorlásnál a fokozatosság, a differenciálás és rendszeresség elvét tartjuk szem előtt
- spontán és szervezett mozgásos játéklehetőségek biztosítása minden nap szabadban vagy a teremben, eszközzel vagy anélkül
- a spontán megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk

- kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása, amelyeket naponta, lehetőség szerint szabad levegőn igyekszünk megvalósítani
- a mozgásformák gyakorlásával a gyermekeket öröm- és sikerélményhez juttatjuk
- a hibajavítást tapintatosan, a helyes mozgás megerősítésével végezzük
- olyan játékos feladatok szervezése, melyek kihívást jelentenek a gyermekek számára, és amelyek az önálló szabad játékában is alkalmazhatóak
- szervezés alapos megtervezése, állásidő minimalizálása
- minél több idő biztosítása a szabadban való tartózkodásra, mozgásra
- más tevékenységi formákkal való komplexitás kihasználása
- séták, kirándulások szervezése a mozgásigény kielégítése érdekében

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a természetes mozgás elemeinek (fejemelés, kúszás, mászás, ülés, állás, járás, futás) elsajátítása
- mozgása harmonikus, összerendezett
- az életkornak megfelelő fizikai állóképesség kialakítása
- az adott szabályokat betartja és követi
- képes mozgás közben irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni, az irányok megnevezésével
- kialakul térben való észlelése, tájékozottsága és mozgása, testsémája
- tud térformákat alakítani (sor, kör), egy és páros lábon szökdelni
- képes egyensúlyozni egy lábon, illetve emelt szeren két lábon
- kisebb akadályok átugrására képes
- labdát dob, elkap, gurít, pattogtat, céloz vele
- kitartó a mozgásban, figyelem koncentrációra képes
- társaival és a felnőttekkel is képes az együttműködésre
- környezetében biztonságosan közlekedik
- kialakul az igénye a testedzés és a sport iránt

Követelmények

- A 3-4 éveseknél a természetes mozgások fejlődését elősegítő feltételeket kell biztosítani.
- A 4-5 éves gyerekek fejlődéséhez a leginkább a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése kapcsolható.

- Az 5-6-7 éves korú gyerekek tekintetében a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testneveléseken

A játékoság alapvető eszköz és szempont a foglalkozások kivitelezésében.

Az egyes foglalkozások megtervezésénél mindig figyelembe kell venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét, és a gyermeklétszámot. A gyermekek számára a megfelelő nehézségű gyakorlatok kiválasztása nemcsak a mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is. A helyes minta, a pozitív ösztönzés elmaradhatatlan feltétele a jó foglalkozásoknak.

A 3-4 évesek testnevelési anyagát nagyrészt a természetes mozgások kell, hogy alkossák. Ilyenek a járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy annak megkerülésével stb.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésnél már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ezt a célt szolgálja a különböző formák bemozgása változatos formákban. Az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, a testséma fejlesztése kap kiemelt hangsúlyt ebben az időszakban.

Az 5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztése a legfontosabb. Ezen felül a finommotorika fejlesztése is előtérbe kell kerüljön. Testnevelési foglalkozásokon ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni.

Az óvodapedagógus feladata

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás-szükségletének differenciált kielégítése érdekében

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Szereti és igényli a mozgást.
- Megfelelő szintű teljesítőképeség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.

- Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Kifejlődik egyéntől függően a tájékozódó -, differenciáló -, egyensúlyozó -, idő -, iram -, ritmusképessége.
- Életkorának megfelelően kialakul a gyorskoordináció, az állóképesség.
- Játékos- és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás, versenyszellem).
- Képes kooperatív játékok során alkalmazkodni.
- Megerősödik figyelme, koncentrációképesége, megszilárdul önfegyelme.
- Legyen képes a felnőtt utasításait követni, figyeljen társaira

Külső világ tevékeny megismerése

Zöldítő és egészségnevelő programunkban fontos szerepet kap a külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartásforma alapozása, alakítása, amely a nevelő munkánk keretét biztosítja.

Környezeti tartalom

Fontosnak tartjuk, hogy az általunk nevelt gyermekek harmóniában éljenek a környezetükkel, ezért olyan újító ötleteket valósítunk meg, mely ebben hatékonyan segít. A környezeti nevelésbe beépítjük a zöld Óvoda kritériumrendszerét és elindulunk a Zöld Óvodává válás útján. A megvalósítást erre épülő munkaközösség fogja segíteni.

A gyermek a környezettel, az őt körülvevő világgal való ismerkedése az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A külső világ tevékeny megismerése magában foglalja a környezet megismerése mellett az elemi matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését.

Az ismeretszerzés alapja az önálló tapasztalatszerzés tevékenykedés által.

A mindennapi tevékenységeken (például megfigyelés, kísérletezés, tevékenykedés, élményszerző séta, kirándulás) keresztül olyan tapasztalatokat szereznek a gyermekek, melyek segítik az életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően, a biztonságos eligazodást a „világban”.

Eközben személyisége is pozitívan formálódik, alakul: fejlődik értelme, problémamegoldó képessége, önállósága, nyelvi kifejezőkészsége, hazájához, közvetlen környezetéhez fűződő viszonya természet szeretete, védelme), környezettudatossága.

Céljaink:

- a világ jelenségeinek, élő és élettelen környezetüknek megismerése
- környezettudatos szemlélet (egészséges életmód, biztonságos életvitel szokásainak) alakítása, környezettudatos magatartásra nevelés
- a természet- és környezetvédelem alapozása
- fenntarthatóságra nevelés.
- a helyi hagyományaink, értékeink megismerése, megszerettetése, védelme

Feladatunk:

- lehetőségek megteremtése (önálló és csoportos tapasztalatszerzés), a gyermekek érdeklődésének felkeltése az őket körülvevő környezet (természetes és mesterséges), természet iránt, a természet szeretetének, védelmének megalapozása;
- a gyermekek folyamatos motiválása
- érzékszervi tapasztalatszerzés segítése
- megtapasztaltatjuk a természet jelenségeit
- megismertetjük a gyermekeket egyszerű munkafolyamatokkal
- a gyermekek közvetlen és tágabb környezetéből olyan témákat választunk, melyek megfelelnek érdeklődésüknek és életkori, egyéni sajátosságaiknak
- a gyermekek érdeklődésének felkeltése a matematikai jelenségek iránt, ismereteik gazdagítása a külső világ aktív felfedezése, megismerése közben
- a gyermek tevékenységi vágyára építve, spontán és irányított tapasztalatszerzés útján a megfigyelőképesség, képzelet, gondolkodás, emlékezet fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismertetése, problémahelyzetek megoldása, logikus gondolkodás megalapozása, minél több érzékszervet bevonva (kirándulások, séták)
- tágabb környezet megismerésére séták, kirándulások szervezésével, erdőn, mezőn, vízben szerzett élmények, tapasztalatok biztosítása
- a környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához szükséges szokások, viselkedési formák megalapozása, a környezet higiéniájára, esztétikájára való igény kialakítása
- közös tapasztalatszerzés során az együttműködés, társas kapcsolatok, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése (például segítségnyújtás, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, egymás sikereinek elismerése)

- a gyermek igényeihez alakítva a környező világ mennyiségi, formai, téri viszonyainak, kiterjedésbeli összefüggéseinek játékos felfedeztetése, megtapasztaltatása
- a nemzeti kultúra értékeinek, hagyományainak közvetítése, a magyarságtudat (szülőföld, itt élő emberek, tájak) mélyítése, más népek jellegzetességeinek megismertetése
- figyelembe kell vennünk az egyes gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és nyelvi fejlettségi szintjét
- a gyermekek kommunikációs készségének alakítása, szókinccs bővítése, önálló véleményalkotás, ítélőképesség megalapozása, döntési képesség fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában

Teendők a feladatok megvalósítása érdekében:

- feltételek biztosítása a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre, kötetlen és kezdeményezett szervezeti keretek között:
 - elegendő és sokszínű alkalom, lehetőség, idő, élmény és megfelelő hely az egyéni és csoportos felfedezésre, kísérletezésre, gyakorlásra, teret engedünk a matematikai jellegű tapasztalatszerzésnek
 - a sokrétű ismeretszerzést szolgáló eszközök (ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, nagyító, mikroszkóp, homok-víz asztal)
 - óvodapedagógusi modell, mintaadás (környezet iránti attitűd, kreativitás, felkészültség, korszerű ismeretek)
- munkánk során kihasználjuk az újrahasznosítás lehetőségeit, a gyerekeknek és a szülőknek is példát mutatva, igyekszünk minél nagyobb hangsúlyt fektetni a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítására
- tudatosítjuk az energiatakarékosság fontosságát (víz-, áram-, gázfogyasztás)
- játékos tevékenységekkel, programok szervezésével, tartalmassá tesszük a zöld jeles napokat (például takarítás-, állatok-, víz világnapja, környezetvédelmi-, energiatakarékossági világnap, föld napja, madarak- és fák napja.), ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelem, a fenntartható környezet, a természet megóvásának fontosságára
- a beszélgetés adta lehetőségek kihasználása (véleményalkotás-csere, következtetések levonása, összefüggések megfogalmazása, szabályok, folyamatok

felismerése), ezáltal segítve a megértést, az ismeretek rendezését, a tapasztalatok rögzítését

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a természeti- és társadalmi környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi (szeretet, megbecsülés, óvás)
- képes a természeti változások ok-okozati összefüggéseinek felismerésére, annak verbális megfogalmazására
- ismeri az évszakok, hónapok, napok, napszakok nevét, sorrendjét, jellemzőit
- képes a cselekvések időbeli sorba rendezésére, felismeri az időbeli relációkat. gyűjtőfogalmak meghatározására
- tudja saját és családtagjai nevét, munkahelyét, lakcímét
- ismeri és megnevezi az alap és kevert színeket
- képes tulajdonságok szerinti válogatások folytatására, sorba rendezésére
- össze tud mérni két halmazt párosítással, elő tud állítani különféle elemekből bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet
- tárgyakat meg tud számlálni 10-20-as számkörben
- a térben és síkban jól tájékozódik, kialakul oldalisága
- képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, felismerni
- megnevezi saját testrészeit, érzékszerveit
- ismer néhány növényt, állatot (házi és vadon élő), életterüket, jellemzőiket, csoportosítja az élőlényeket (állat, növény, ember)
- megnevezi a közlekedési eszközöket, ismer néhány alapvető szabályt (közlekedési lámpa színeinek jelentése, gyalogos átkelőhely jele, gyalogos közlekedés)
- képes arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit megértse, utasításait kövesse
- érti és helyesen használja az összehasonlítást kifejező szavakat
- a tevékenységeknél érvényesíti problémamegoldó képességét
- részt vesz természetvédelmi tevékenységekben (madáretetés, élőlények óvása, szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, udvar rendben tartása), gondolkodásában megjelennek a környezettudatosság alapjai
- a család és óvoda által tartott ünnepkörökhöz kapcsolódóan ismeri hazája hagyományait, népszokásait, (húsvét, farang, karácsony)

- ismer néhány környezetében lévő épületet és azok funkcióját

Zöldítés, azaz úton a Zöld Óvoda felé

„A természetben nincsenek sem jutalmak sem büntetések: következmények vannak.”

Robert Green Ingerson

Az óvodánkban hosszú évek óta fontos, kiemelt szerepet játszik a mindennapokban a környezeti nevelés, azon belül is a széleskörű megismertetése a közvetlen és tágabb környezetnek. Ennek ad megfelelő teret a „Zöld Óvoda”. A megtisztelő cím elnyeréséhez hosszú út vezet. Ezen az úton járva innovációt alkalmazunk és építünk a meglévő ismeretekre, a meglévő szokásokra. Törekvéseinkbe a családokat is bevonjuk.

Szeretnénk, hogy a nálunk nevelkedő gyermekek megismerjék közvetlen és tágabb környezetüket. Azáltal, hogy megismerik az élőlényeket, természeti jelenségeket, képződményeket, megszeretik azokat és védeni, óvni fogják a környezetüket. A számukra nem tetsző élőlényeket is fogadják el, tisztelik, lássák meg bennük a szépet. A mai világban a fenntarthatóságra nevelés nagyon időszerű és fontos feladata az óvodapedagógusoknak

A település és az óvoda adta környezeti lehetőségeket használva szervezzük mindennapi tevékenységeinket, programjainkat. Óvodánkban a tevékenységközpontú elv szerint dolgozunk.

Célok:

- **A gyermekek, a családok és az óvodai dolgozók ökológiai szemléletének formálása**
 - **Tevékenységek központú gondolkodás erősítése, új lehetőségek keresése**
 - A gyermekek ismerjék meg közvetlen és tágabb környezetüket, a helyi jellegzetességeket. Ismerjék meg, szeressék meg, fogadják el és védjék a növényeket, állatokat, természeti kincseket. A számukra nem tetsző élőlényekben is fogadják el és védjék.
 - Az élőlények tiszteletére nevelés.
 - A gyermekek, szülők szemlélete formálódjon, környezettudatos magatartásuk alakuljon. A szülőket vonjuk be a Zöld programjainkba.
 - A Zöld Óvoda kritériumrendszerét ismerjük meg és tervezzük a megvalósítását a napi életünkbe, tevékenységekbe és folyamatosan építjük be, valósítjuk meg. Mérlegeljük a megvalósítási lehetőségeket.
 - Szakmai kapcsolatokat alakítsunk ki.

Feladatok:

Az eddig megvalósultakra építve, újabb ötleteket tartunk szükségesnek megvalósítani a Zöld Óvoda kritériumrendszerének segítségével.

A következő tartalmakat emeljük ki, amelyek kiépítését, megvalósítását megkezdjük, illetve folytatjuk:

- Minden csoportban környezeti sarkot alakítunk ki, melyek kialakításában, aktualizálásában, rendezésében a gyermekek aktívan részt vesznek.
- Gyűjtjük a természet kincseit, de csak azt, amit a természet elengedett.
- Fenntarthatóságra nevelünk.
- Becsüljük és óvjuk a természet értékeit.
- Védjük a fákat, fát ültetünk. „Fogadj örökbe egy fát!” programot bevezetjük.
- kísérletezünk: vizsgáljuk a vizet, a fákat. A gyerekek kreatív ötleteiket megvalósítják.
- Madárbarát kertet alakítunk, Madáretetőket, madárodút, madáritatókat helyezünk ki az udvarra. Egész éven át gondozzuk a madarakat.
- Növényeket ültetünk és gondozunk
- A gyermekeket megismertetjük a magyar növény- és állatfajokkal, gyógynövényekkel.
- Állatokat gondozunk, kíméletesen bánunk velük.
- Ismerkedünk a gyümölcsökkel sokféleségével gyümölcsnap keretében.
- Kiemelt helyet kap a játék, a játékba integrált tanulás, a szenzitív módszerek, a terepi tapasztaltatás, a tevékenykedtetés, a felfedeztetés, az élménypedagógia, a kooperatív tanulási elemek alkalmazása.
- Nem szennyezzük az élővizeket, becsüljük a tiszta levegőt.
- Órizzuk a természet és közvetlen környezetünk tisztaságát.
- Nem szedjük le a növényeket, tiszteljük, természetes környezetükben ismerjük meg azokat.
- Megtartjuk a „Zöld Ünnepeket” játszónapok keretében, programok szervezésével.
- A „Zöld Tündér” rendszeresen meglátogatja a gyerekeket, üzenetet hoz nekik, kéréseket tolmácsol az állatok, növények nevében. Pl: rendezzenek Madár Karácsonyt, etessék télen a madarakat, gondoskodjanak a téli álmot alvó állatokról. (katicabölcső, bogártanya)
- Szelektíven gyűjtjük a papírt és a műanyagot. Minden csoportban külön gyűjtjük a papírt. A helyi lehetőségeknek megfelelően kiépítjük a komposztálást.

- Újra hasznosítjuk a hulladékokat, játékokat barkácsolunk belőlük.
- Takarékoskodunk a vízzel és az árammal. Csak annyit használunk, amennyire feltétlenül szükségünk van.

Eszközök:

A szükséges eszközöket folyamatosan fogjuk beszerezni.

- nagyítók, távcsövek, mikroszkópok, földgömb
- audiovizuális eszközök
- gyermekméretű szerszámok
- ismeretterjesztő és határozó könyvek
- CD-k, DVD-k beszerzése
- képességfejlesztő játékok
- diavetítők, diafilmek

A külső világ tevékeny megismerése-matematikai tartalom

Célja

Lehetőséget teremt a környező valóság formai és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre, ezáltal hozzájárul az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődéséhez.

Az óvodai matematikai nevelés feladatai

- a gyermekek személyiségének és képességeinek fejlesztése
- a matematikai problémák iránti érdeklődés felkeltése
- matematikai tapasztalatszerzési és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek érdeklődését segítse felkelteni a környezet matematikai jelenségei iránt
- Alakítsa, szervezze úgy a gyermek tevékenységét, hogy a több érzékszervét fejlesztve, cselekvő aktivitására építve képes legyen a problémamegoldó gondolkodásra
- Differenciált fejlesztés az egyéni képességek figyelembevételével
- Érdeklődésével segítse a divergens gondolkodás kialakulását
- Táblás játékokkal való ismerkedés működteti az alapvető kognitív lelki folyamatokat és funkciókat, ezért ismertesse azokat a mindennapokban

- Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, valamint a logikus gondolkodás megalapozása
- A matematikai kifejezések tudatos alkalmazásával a gyermekek passzív és aktív szókincsének bővítése

A nevelőmunkát segítő eszközök

- Logikai készlet, mérőrúd készlet, számoló figurák, mértani formák, dobókocka, kis tükör, dominó, társasjátékok

A matematikai nevelés tartalma

1. Számfogalom előkészítése, alapozása - Halmazok: létrehozása, összehasonlítása, számosságuk érzékelése, megnevezése - Halmazokkal végezhető műveletek: egyesítés, bontás, halmazok különbsége
2. Kiterjedések – összehasonlítás - Síkbeli kiterjedés - Térbeli kiterjedés - Magasság, hosszúság, szélesség - Mérések
3. Testek és síkmértani formák - Geometria - Összehasonlítás - Szimmetria megismertetése
Relációk térben – térben való tájékozódás

A matematikai nevelés elsősorban gondolkodásfejlesztés. A gondolkodás azokra a tapasztalatokra épít, amelyeket a megismerő tevékenysége során szerez a gyerek.

A tapasztalatszerzés megvalósulhat:

Természetes környezetben, tevékenységekben, élethelyzetekben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ok-okozati összefüggéseket felismer.
- Képes halmazokat, mennyiségeket összemérni.
- Tud válogatni, csoportosítani, osztályozni, szétválogatni, sorba rendezni különböző szempontok szerint.
- A gondolkodás fejlődése révén tudja alkalmazni az összehasonlítás műveleteit. Azonosságokat, különbözőségeket felfedez, ehhez az analízis-szintézis, általánosítás, absztrahálás gondolkodási műveleteit alkalmazza.
- Megkülönböztet igaz-hamis állításokat.

- Képes az egyszerűbb matematikai műveleteket verbálisan is elvégezni, egyszerűbb helyzetekben matematikai nyelven kommunikálni.
- Képes megadott minta szerint építeni.
- Ismer néhány mértani testet, síkmértani formát.
- Képes megkülönböztetni, és lehetőség szerint megnevezni az irányokat.
- Tud térben, síkban mozogni az ismert irányok szerint.
- Képes papíron a balról jobbra, fentről lefelé mozgásra, munkára.
- Megérti és használja beszédben a névutókat.
- Kialakul a mennyiségfogalma.
- Érdeklődik a matematikai tevékenység iránt.

Munka jellegű tevékenységek

A gyermeki munka - a játékhoz hasonlóan - a személyiségfejlesztés, a tapasztalatszerzés, és a környezet megismerésének fontos eszköze, mely beépül az óvoda mindennapi életébe. Legfontosabb, hogy a gyermek önként végezze, játékos jellegű, aktív tevékenység legyen, miközben a gyermekek egyre magasabb együttműködési szintre jutnak el.

Célja:

A gyermeki személyiség fejlesztése, pozitív hozzáállása az elvégzendő munkához, képességek, készségek, attitűd és magatartásformák, tulajdonságok kialakítása (például az önállóság a felelősség, a céltudatosság, a kitartás) kialakítása, melyek pozitív irányban befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait. A saját és mások munkájának megbecsülésére, tiszteletére neveljük a gyermekeket.

Munka jellegű tevékenységek:

Az önkiszolgálás már az óvodáskor kezdetén igen nagy jelentőséggel bír. Fontos, hogy a gyermekek minél hamarabb próbálják önállóan végrehajtani a saját testükkel kapcsolatos teendőket (például testápolás, öltözködés, étkezés, terítés, játékok elrakása, rendrakás, tisztítás).

- közösség érdekében végzendő alkalmoszerű munka, megbízatás, mely a csoport mindennapjaiban van jelen (terem- és udvarrendezés; rendrakás; ajándékkészítés; tárgyat, üzenetet visz másik csoportba; kisebbek segítése)

- naposi munka (önkéntes): terítő, szalvétatartó, megfelelő mennyiségű tányér, evőeszköz, pohár esztétikus elhelyezése az asztalon, kenyér kiosztása ebédnél, folyadék töltés
- növény-és állatgondozás: óvodapedagógus által nyújtott mintával és irányítással alakítjuk ki a gyermekben az élőlények iránti gondoskodást, gondozást: ültetés, csíráztatás, locsolás, az ősszel lehullott levél összegyűjtése, madarak etetése télen
- környezeti felelős: a környezeti sarok rendezésében, aktualizálásában, növény és állatgondozásban vesz részt

Az óvodapedagógus feladatai:

- önálló munkavégzés lehetőségének megteremtése minden gyermek számára, melyet önkéntesen, kedve és képességei szerint végezhet egyéni sajátosságai figyelembevételével
- a megfelelő szokásrend kialakítása a fokozatosság elve alapján, a munkafolyamatok elvégzéséhez szükséges feltételek megteremtése, mintaadással a munkafázisok sorrendiségének megismertetése, begyakoroltatása
- a másokért, a közösségért végzett munka értékének, végeredményének tudatosítása, a munka pozitív értékelése, elismerése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermek önként, kedvvel vállal feladatokat, szívesen kapcsolódik be a munkába, önállóan végzi azt
- végez egyéni és közösségi, a fejlettségi szintjének megfelelő munkatevékenységeket
- elsajátítja a munkavégzés pontos menetét, vannak rendszeresen visszatérő feladatai
- ismeri az eszközök tárolási helyét és használatát, ügyel saját személye és környezet (csoportszoba, udvar, óvoda környezete) rendjére
- képes az eszközök rendeltetésszerű használatára, valamint saját maga és társai testi épségének megőrzésére
- mások munkáját megbecsüli, alkalmazkodik társaihoz a közösen végzett tevékenységek alatt, a közös munkában együttműködő
- kialakul a munkához való pozitív viszonya

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzáson alapuló, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célunk:

- a tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermek kompetenciáinak (ismeret, készség, képesség, attitűd) fejlesztése, a tudás, a tanulás iránti vágy felébresztése;
- a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, környezetében szerzett tapasztalataira építve differenciált nevelőmunka alkalmazása;
- a tapasztalatszerzés és a gondolkodás örömeinek átélésével a megismerési képességek, a beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése, kreativitásának erősítése;
- az önálló feladatvégzés képességének kialakítása;
- a problémahelyzetek megoldására nevelés, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Feladataink:

- a gyermek közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel
- a gyermek már meglévő ismereteire, közös élményekre alapozva bővítjük és mélyítjük tudását spontán helyzetekben, természetes és szituatív környezetben, valamint az általunk kezdeményezett tevékenységek során
- a legnagyobb teret a játék kapja, mely során az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti;
- személyre szabottan, pozitívan értékelve segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását, törekszünk az egyéni értékek felszínre hozására
- figyelembe vesszük a gyermek egyéni fejlettségét, fejlődését nyomon követjük, az aktuális fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységeket biztosítunk a komplex differenciált fejlesztés érdekében. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében

speciális szakemberek segítségével végezzük a pedagógiai munkánkat, a magasabb fejlettségi szint elérése érdekében

- módszereinkben a cselekvéses tanulást, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeret és tapasztalatszerzést, felfedezést helyezzük előtérbe
- a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozása az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat formálásával

A tevékenységekben megvalósuló tanulás formái, tanulásszervezési stratégiák:

- tapasztalati (játékos-cselekvéses) tanulás (kísérlet, kirándulás, mérés, modellezés);
- direkt tanulásszervezés: az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés (előadás, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás)
- indirekt, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés (megbeszélés, fogalomalkotás, gyakorlati problémamegoldás)
- tapasztalati (játékos-cselekvéses) tanulás (kísérlet, kirándulás, mérés, modellezés)
- interaktív, kooperatív tevékenység (ötletroham, szerepjáték, interjú)
- az utánzós, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés és önálló tanulás (személyre szóló feladat)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- rendelkezik azokkal a jártasságokkal, készségekkel, képességekkel, melyek szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez
- képes a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra;
- önálló megfigyeléseket végez, felismeri az elemi ok-okozati összefüggéseket, következtet, ítéletet alkot
- önálló a feladatok begyakorlásában, képes a megkezdett feladatait befejezni, a szabályokat betartani, kialakul a feladatvégzéshez szükséges kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme
- el tudja különíteni a mese és a valóság elemeit
- képes gondolatait érthetően kifejezni, mondatokba foglalni, mások véleményét türelmesen meghallgatni
- igényévé válik a tevékenységekben való részvétel, képes társaival és a felnőttekkel együttműködni
- a képszerű gondolkodás szintjéről eljut a fogalmi gondolkodásig
- képes késleltetni szükségletei kielégítését

A tevékenység tartalma

- Önkiszolgálás
- A környezet rendben tartása
- Külső és belső környezet óvása és rendben tartása
- A csoportszoba berendezésének és a játékok helyének megismerése
- A nagyobbak bevonása az ágyazásba és az ágynemű elrakásába
- Naposság (fejlettségük és motiváltságuk szerint az alábbiakat végzik)
- Fokozatos bevezetés (asztalterítő leterítése segítséggel, eszközök szétosztása, segédkezés a kiosztásban, asztalok leszedése)
- A munka nagyobb önállósággal végzése (asztalok letörlése, a morzsa összesöprése a terítés sorrendiségének ismerete)
- Segítségnyújtás a kisebb korosztálynak

Alkalmi munkák:

- Segédkezés a csoportszoba átrendezésében
- Eszközök kiosztása, összeszedése
- Falevelek gereblyézése, szemét felszedése, hólapátolás
- Homokozó játékok ki- és behordása, tisztítása
- Segédkezés a homokozó rendben tartásában
- Az udvari játékok összerakása
- Segédkezés az évszakokhoz és az alkalomhoz illő dekoráció elkészítésében
- Segítségnyújtás a kisebbeknek

Növény- és állatgondozás:

- Folyamatos növény és állatgondozás
- Gondoskodás télen a madarak etetéséről
- A kert folyamatos gondozása és a termések betakarítása
- Az élősarok évszaknak megfelelő kialakítása
- Az évszakhoz kapcsolódó kerti munkák végzése

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek önként vállalják a munkavégzést
- Átérik a közösen végzett munka örömét
- Önállóan, igényesen végzik a munkát

- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére
- Örömmel segítenek a kisebbeknek
- Képesek önmaguk ellátására, szükség szerint segítenek, segítséget kérnek
- Személyes tárgyaik, környezetük rendben tartására képesek
- Erősödik önállóságuk, teherbírásuk
- Fejlődnek olyan akarati tulajdonságuk, mint a türelem, kitartás, kötelességtudat
- Tudnak feladatot egymás között felosztani
- Együttműködésre képesek
- Megbecsülik egymás és mások munkáját

Az iskolakészültség kialakulásának folyamata

Az óvodáskor végére a gyermekek többsége alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére. Ebben befolyásoló tényező a családi, az óvodai nevelés, valamint a belső érés. Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára. Három éves kortól kísérjük figyelemmel a gyermekek fejlődését.

Évente 2 alkalommal tájékoztatjuk a szülőket a tapasztalatokról, a gyermekek teljes személyiség struktúráját érintően.

Iskolaérettségi kritériumok

Az iskolakezdéshez szükséges a testi, lelki és szociális érettség.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- az öltözködés és az időjárás összefüggéseit

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet

A SZÜLŐ, A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Óvoda – Család együttműködése

A szülővel történő együttműködés az intézményünk életében kiemelt fontosságú, hiszen az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, annak kiegészítője. A tapasztalat azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha azok a családi kötelékben megerősítést nyernek, vagyis nevelési céljainkat és a hozzá kapcsolódó feladatainkat csak a családdal együttműködve tudjuk megvalósítani.

A kapcsolat kialakításában az óvoda vállalja fel a kezdeményező szerepet. Fontos, hogy minél jobban megismerjük a családok szokásait, nevelési nézeteit, életvitelét.

Célunk, hogy erősödjön a „Család – Gyermek – Óvoda” szeretetteljes, kölcsönös együttműködésen, bizalmon alapuló egysége.

Az eredményes együttműködés feltételének tartjuk, hogy a szülők a köznevelési törvényben megfogalmazott jogukat érvényesíthessék (az intervenciós gyakorlat érvényesítését, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait). Megismerjék az óvoda Pedagógiai Programját, Szervezeti Működési Szabályzatát és Házirendjét.

Óvodánkban Szülői Közösség működik, amely a szülői jogérvényesítés mellett az egyik kiemelt kapcsolattartási-együttműködési forma a szülő és az intézmény között.

A szülő kötelessége a Házirend megtartása!

A megvalósítás érdekében tesszük:

- A családok, szülők számára rendszeres lehetőséget biztosítunk a gyermekük fejlődéséről szóló tájékoztatás, valamint nevelési tanácsok nyújtására (szülői értekezletek, fogadó órák keretében).
- A családokkal kapcsolatos információkat és a személyiségi jogok tiszteletben tartásával és törvényi előírásoknak megfelelő belső szabályzataink alapján kezeljük és csak a gyermek nevelése, fejlesztése érdekében használjuk fel.
- A szülőtől való elválás megkönnyítése érdekében a beszoktatási-befogadási időszakban támogatjuk a kezdeti szülői jelenlétet, az „anyás beilleszkedést”.
- Nem adunk helyt semmilyen formában az előítéletnek: a különböző helyzetben élő és értékrenddel rendelkező családoktól egymás elfogadását, toleráns magatartást várunk el.
- Felhívjuk figyelmüket, hogy az együttműködés a szülőnek nem csak joga, hanem kötelessége is, hiszen a gyermek iskolára való felkészítése az óvoda és a család közös nevelésén, együttműködésén alapszik, a 3-4 év távlatában.
- Tájékoztatást nyújtunk óvoda esélyteremtő szerepének megvalósításával kapcsolatos feladatainkról (gyermekvédelem, megelőzés-prevenció, differenciált nevelőmunka hátránykompenzálás, tehetségfejlesztés), különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.
- Biztosítjuk, erősítjük annak a lehetőségét, hogy a gondjaikkal, problémáikkal bármikor fordulhatnak a pedagógusokhoz, mert együtt sikeresebb lehet a megoldás.

A kapcsolatok ápolását, mélyítését segítik a nyílt napok, játszóházak, kézműves délutánok, a családi nap, valamint a közös kirándulások is ezt szolgálják.

- Óvodánk saját, szerkesztett honlapon keresztül nyújt információkat intézményünkről a külvilág számára (www.bobitatunderovi.hu). A felületen tájékozódhatnak a szülők, érdeklődők az aktualitásokról, programokról, eseményekről.
- A honlapon érhetőek el az intézményi dokumentumok is. A naprakész tájékoztatást segítik az óvoda honlapja mellett, a központi és a csoportszobák előterében elhelyezett információs faliújságok is.
- Az óvoda arculatának pozitív formálása, valamint az információáramlás, megosztás szempontjából remek lehetőséget nyújt a rendszeres megjelenés a helyi újságban, és a kistérségi médiában (Lakihegy Rádió, DunaMédia Televízió).

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK

Programunk középpontjában az egészségnevelés-egészségfejlesztés áll, mely szerint az élet, az egészség, alapvető érték. A program magában foglalja a gyermekek testi-lelki-szociális egészségének alakítását, fejlesztését. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel formálása folyamatosan jelen van a mindennapjainkban, hiszen ebben az életkorban kiemelt jelentőséggel bír a gyermek számára. A gyermekek biztonságos és egészséges környezetben megvalósuló nevelésének érdekében folyamatosan törekszünk a szükséges feltételrendszer fenntartására, fejlesztésére. A nevelőmunka során meghatározó a gyermekek zavartalan fejlődésének biztosítása, az egészségük megőrzése, védelme, és az egészséges életmód jó szokásainak, valamint a környezettudatos magatartásnak a kialakítása, (környezet védelméhez, megóvásához, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások), az egyéni készségek, képességek figyelembe vételével.

Óvodánk 2018-ban, sikeres pályázatot követően elnyerte a „Jobb Veled a Világ” Alapítvány által adományozható „Boldog Óvoda” – címet, melyet a 2019-2020, 2020-2021. nevelési évben ismét megkaptunk.

A sikeres pályázatoknak köszönhetően 2018-ban kettő, majd 2019 szeptemberétől öt óvodai csoportban került bevezetésre a Boldogságóra Program, a Boldogságórák tartása. A program a pozitív pszichológia tudományos eredményeire épül.

A program bevezetésével a célunk olyan optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté váljanak.

Egészségnevelés

Az egészségnevelés nagy jelentőséggel bír a kisgyermekek személyiség fejlesztésében. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja a nevelés középpontjába.

Az egészség testi, lelki, társkapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Az egészségnevelés akkor hatékony, ha teljes körű, áthatja az óvodai élet egészét. Az egészségfejlesztés kialakításában valamennyi pedagógusnak és a pedagógiai munkát segítő dolgozóknak kiemelt a felelőssége és a kötelessége.

Az egészségnevelés tevékenységei valamennyi gyermek aktív, cselekvő bevonásával valósulnak meg.

Az egészségfejlesztés felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával történik.

A tevékenységek megtervezésében, megvalósításában és értékelésében aktívan szerepet vállalnak a szülők, a civil szervezetek, valamint az óvoda társadalmi környezetéhez tartozó szervezetek, intézmények.

Az egészségnevelés célja: a gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének – lelki, testi, értelmi, érzelmi és akaratilag tulajdonságaiknak –biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Környezeti nevelés

A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”.

A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatok jelen vannak. Kiemelten kezeljük a helyi adottságok figyelembevételét.

Az óvodai nevelőmunka tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.

A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan, kivel kérdésekre épített, fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata tevékenységek által, kirándulások stb.)

A gyerekek nevelése az életkori és egyéni sajátosságaikhoz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.

Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, felfedezés, tevékenykedés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás stb.) A tevékenységek szervezése elsődleges tere a tanulásnak, hiszen a gyermekek tevékenykedés által szereznek

tapasztalatokat, következtetéseket fogalmazznak meg, kreatív ötleteket valósítanak meg, kísérletezhetnek, ezáltal tanulnak.

Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal együtt zajlik. Hangsúlyt fektetünk a szülők sokrétű bevonására, mely segíti a családok bevonását és együttműködését, munkánk otthoni folytatásának reményében.

Az óvodánkban programokat, játszónapokat szervezünk a Zöld ünnepek köré, ismerkedünk a Zöld Óvoda kritériumrendszerével, elveivel és ezek szerint szervezzük mindennapjainkat. Pedagógusaink eldöntik, hogy csoportjukban, mely elemek jelennek meg hangsúlyosabban, élve a pedagógiai szabadság elvével. A környezeti nevelés keretében a csoportszobában és az óvoda egész épületében és udvarán is törekszünk ezen tartalmak megjelenésére.

Az óvoda dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására.

Az óvoda berendezését a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme
- környezettudatos magatartásformák fejlesztése
- a helyes napirend és életrend kialakítására nevelés
- alapvető higiéniai normák megismertetése és betartására szoktatás
- annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte
- a gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének lehetőségeivel, a kapcsolatteremtés és a drámajáték eszközeivel.
- Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- A környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és normarendszerének kialakítása.

A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK, ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI MUNKÁJA

A gyermekeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő illetve hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, természetesen az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben. Óvodánkban előítélet kibontakozásának nincs helye.

Célunk:

A gyermekek harmonikus, kiegyensúlyozott személyiségfejlődésének, jólétének biztosítása, a problémák kialakulásának megelőzése, illetve feltárása, valamint megfelelő támogatás, segítség biztosítása a hátrányok (különös tekintettel a szociális hátrányok) enyhítésére, a veszélyeztetettség megszüntetésére. Arra törekszünk, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat óvodánkban. Nevelési elveinkben a gyermekek „mindenek felett álló” érdekét tartjuk szem előtt, az esélyegyenlőség jegyében, a kiemelt figyelmet (különleges bánásmódot) igénylő gyermekek óvodai nevelésének, irányelveinek figyelembe vételével, a befogadó környezet megteremtésével.

Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl ügyelünk a gyermek balesetek megelőzésére.

A feladatokban mind az intézményvezető, mind a gyermekvédelmi megbízott kiveszi részét, valamint fontos az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenysége is.

Gyermekvédelmi feladatok

Az óvodai gyermekvédelem feladata a gyermekek jogainak védelme és érvényesítése az az óvodai nevelés folyamán.

- problémák felismerése, szülőkkel való megbeszélése és javaslat tétel
- szükség esetén szakember keresése

- a különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, szükség esetén tanácsadás
- családok szociális helyzetének megfelelően javaslattevés a támogatásokra
- családgondozási munkában való részvétel
- A Szigetszentmiklósi Család- és Gyermejkölési Központtal kötött együttműködési megállapodás keretében, az óvodai szociális segítő szolgáltatásait is igénybe vesszük:
 - a szociális segítő támogatja a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetését, illetve az intézményben felmerülő életvezetési, szociális, szocializációs problémák megoldásához nyújt segítséget a gyermekeknek, családjaiknak és a pedagógusoknak egyaránt
- rendszeres egyeztetés a Család és Gyermejkölési Szolgálattal a problémás, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatban
- az okok feltárása, és megfelelő segítségnyújtás
- a rászoruló családokkal kapcsolattartás, esetenkénti családlátogatás, fogadóóra
- kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel
- titoktartási kötelezettség betartása a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően
- a gyermekek rendszeres óvodalátogatásának és hiányzásának figyelemmel követése, szükség esetén intézkedés megtétele
- intézkedünk, ha a szülő nem teljesíti kötelességét, ezáltal veszélyezteti gyermeke egészséges fejlődését (pl. az indokolatlanul sokat hiányzó gyermekek esetében)
- rendszeres egészségügyi, védőnői vizsgálatok és fogászati szűrések biztosítása
- folyamatos és rendszeres kapcsolatot tartunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (veszélyeztetett, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű), és ezen belül a különleges bánásmódot igénylő gyermekek (BTMN és SNI, valamint kiemelten tehetséges) gyermekek óvodapedagógusaival, fejlesztőivel

Az intézményvezető feladatai

- gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról
- folyamatosan egyeztet a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvónőkkel és a megfelelő intézkedéseket megteszi
- a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt / gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek
- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

Óvodánkban a gyermekvédelmi megbízott feladata a gyermekvédelmi munka összefogása, a jelzési kötelezettség betartásának figyelemmel kísérése, valamint szoros kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal és a Család és Gyermekjóléti Szolgálattal. Szükség szerint kéri az adott esetnek megfelelő gyermekvédelmi intézmények és szakemberek segítségét. Vezeti a gyermekvédelmi intézkedésekkel kapcsolatos dokumentációt.

Feladatai:

- Gyermekvédelmi terv összeállítása
- szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről az rendszeresen tájékoztatja az óvodavezetőt
- rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival, anyagi veszélyeztettség esetén mindenképpen egyeztet a csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal, illetve a szülők ilyen irányú jelzéseit is figyelembe veszi
- tájékoztatást nyújt a szülők részére a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről
- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, valamint a kapcsolatos intézkedéseket
- szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán

Az óvodapedagógusok feladatai

- Biztosítják a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesznek
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja / a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk során jelentős szerep jut az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve az együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való, együttműködésre készítő kapcsolattartás.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- anyagi támogatás lehetőségeinek ismertetése
- az önművelés igényének kialakítása
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- megfelelő családi életre és egészséges életvitelre, életmódra nevelés

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- differenciált fejlesztés
- egészségnevelés
- igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- kulturális rendezvények csoportos látogatása

Szülőknek felajánlott segítség:

- szülői fórum, fogadó óra lehetősége (neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás);
- közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: például családi nap, nyitott napok, kézműves délutánok.

GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük a következő területeken:

- a teljesítmények értékelése;
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele;
- a gyermeki jogok gyakorlása;
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés;
- a kiemelt és különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése, segítése folyamatában;
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése;
- a gyermek csoportban való elhelyezése;
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelés esetén.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok:

- a gyermekek érdekeinek képviselője, az esélyegyenlőség feltételeinek biztosítása
- a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a nehezen nevelhető, és a szociálisan inadaptált gyermekek megsegítése
- hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése
- hátrányok csökkentése csoportba illesztéssel, megbízatásokkal, a csoportban fontos feladatok elvégzésével, központi szerepek felruházásával
- törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti meggyőződés tiszteletben tartása;
- biztosítjuk, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje;

- a szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk;
- gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelősével, szükség esetén külső szakemberrel;
- szükség esetén családlátogatás;
- a csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése;
- egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása;
- a csoportbeli beilleszkedés segítése;
- az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel;
- kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés.

A szociális hátrányok feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a szülők jelzésére alapozunk. A hátrányok leküzdése érdekében a megfelelő szolgáltatásokkal vesszük fel a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, illetve ajánlunk segítséget.

Az óvodavezető felelősséget vállal az intézményben folyó gyermekvédelmi és esélyegyenlőségi munka megfelelő működéséért, és biztosítja a szükséges feltételeket, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Feladatai:

- a beiratkozást követően, a nyári összevont szülői értekezlet keretében tájékoztat az általános tudnivalókról (egészségügyi vizsgálatok, szűrések rendszeréről, az egyéb gyermekvédelmi teendőkről, valamint az étkezési térítésekhez igényelhető kedvezményekről);
- tájékoztatja a szülőket a helyi gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekről;
- a szakmai dokumentumok (PP, SZMSZ, Házirend) rendelkezésre bocsátásakor kiemeli;
- az óvoda óvó-védő, gyermekvédelmi, valamint az esélyegyenlőséget biztosító funkcióját, a gyermeki személyiség kibontakoztatásához szükséges együttműködés, felelősség fontosságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a veszélyeztetett, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, a kapcsolódó dokumentáció vezetése, valamint a szükséges óvó-védő intézkedések megtétele;
- család megismerése, megbeszélés alapján családlátogatás, a megfigyelések rögzítése;
- problémák, hátrányok felismerése, szakember segítségének kérése;
- felzárkóztatás megszervezése;
- tehetséggondozás megvalósítása;
- hiányzási naplók vezetése, rendszeres hiányzás jelentése;
- rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel;
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervekkel;
- prevenció egyénre szabottan;
- gyermekbalesetek megelőzése, elhárítása, szükség esetén a megfelelő intézkedések megtétele.

A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

A pedagógiai programunkban megfogalmazottak szerint folytatjuk az intézményünkben a nevelést. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezeti nevelésre, hogy a kitűzött céljaink megvalósuljanak. A Zöld Óvoda kritériumrendszerét, elveit fogjuk a jövőben beépíteni és bővíteni a mindennapjainkban a környezettudatos szemlélet kialakulása érdekében.

A mozgásfejlesztés tudatos alkalmazásával az idegrendszer érését kívánjuk segíteni.

A tevékenykedés lehetőségét minden területen igyekszünk biztosítani, mert a gyermek tevékenykedés útján tanul.

A pedagógiai programunkat évente felülvizsgáljuk és a tapasztalataink, beválása szerint módosítjuk, aktualizáljuk.

A pedagógusok továbbképzését fontosnak tartjuk az új módszerek, lehetőségek megismerésében. Alkalmazásukkal, beépítésükkel a mindennapokba a szakmai munka színvonalát emeljük.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

Hatályosság: Az intézmény Pedagógiai Program hatálya kiterjed a teljes nevelőtestületre.

A programban foglaltak betartása, megvalósítása mindenki számára kötelező.

A módosított pedagógiai program érvényessége: 2021. szeptember 1.

A PP módosítása: A PP módosítása csak a nevelőtestület véleményének kikérésével és jóváhagyásával elfogadásával lehetséges.

A PP módosítását kezdeményezheti: az intézmény fenntartója, a nevelőtestület, az intézmény vezetője.

A program felülvizsgálata évente történik a jogszabályi és használhatósági szempontok figyelembevételével. A PP módosítása kötelező a dokumentumot érintő jogszabályváltozás esetén. Felülvizsgáljuk alapelveinket, valós megvalósulásukat az óvodai gyakorlatunkban, a fejlesztés kereteiben a komplex foglalkozások rendszerét és a konkrét gyakorlati megvalósulást.

Nyilvánosság: Az intézmény PP-je a nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az alábbi helyeken:

- az intézmény honlapján,
- az intézmény fenntartójánál,
- az intézmény vezetőjénél,
- épületenként egy-egy példányban

Kérésre, bármely óvodapedagógus a szülőnek átadhatja a dokumentumot. Az első szülői értekezleten az intézmény pedagógiai programjáról a szülők tájékoztatást kapnak, valamint a pedagógiai program megismerésének és hozzáféréseinek lehetőségeiről is